

ΟΙ ΕΠΤΑΝΗΣΙΟΙ-4 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΚΕΑΝΙΔΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΟΥΖΕΛΗΣ
Ο ΧΑΨΗΣ
(ΤΟ ΤΖΑΚΩΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΤΙΑΣΙΜΟΝ)
ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ: ΖΗΣΙΜΟΣ Χ. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοδώρου Καταπόδη

ΚΑΤΕΡΙΝΑ καὶ ΓΕΡΟΥΛΥΜΟΣ κοιμώμενος

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ξύπνησε, μαντρογάιδαρε, στὸ μαγαζὶ νὰ φτάσεις,
 εἶναι καιρός, Γερόλυμε, τὴν τέχνη σου νὰ πιάσεις.
 Ἄσῃκω ἀπὸ τὰ στρώματα, ὡς πότε θὰ κοιμάσαι;
 Ἐπρεπ', ἂν εἶχες προκοπή, εἰς τὴ δουλειά σου νὰ 'σαι.
 Ὁ ἥλιος εἶν' τρεῖς κονταριές! Ξύπνησε, σιὸρ Κουμοῦτο!

5

ΓΕΡΟΥΛΥΜΟΣ

Γιαμὰ σὰν εἶναι, ἔλα δά, σύρε χαιρέτα μού τον.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Τὰ μάτια του ἔκαρφώσανε! Ὡ βίτσιο ὁ ντεμπέλης!
 Καλά 'καμε καὶ σοῦ 'βγαλε σονέτα ὁ Γουζέλης.

ΓΕΡΟΥΛΥΜΟΣ

Καλὲ κυράτσα, ἄσε με, κόπιασε γνέσ' τὴ ρόκα.
 Μᾶς ἤρθε ἀμπονόρα ἐδῶ μία παλιοκωλόκα.

10

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Τὴ γνέθω γιὰ τὴ χάρι σου, δουλεύω γιὰ χαρά μου,
 ἂν μπάσω νύφη, νὰ μοῦ πεῖ «νά μὲς στήν πεθερά μου».

1. φθάσης Β, Γ, Δ || 4. Ἐπρεπε Γ || 5. Κομοῦτο Γ, Δ || 6. χαιρεταμοῦτο Α : χερεταμοῦτο Β, Δ ||
 7. Τὰ μάτια σου Γ | ὦ ντεμπέλης Γ || 8. σοῦ ἔβγαλε Γ || 9. γνέσε ρόκα Α || 10. μία παλιοκοζόκα
 Α || 11. Τὴ γνέθω 'γὼ τὴ χάρι σου Γ || 12. Ἄ μπάσω νύφη Α | τὴν πεθερά μου Α, Γ : τὴ πεθερά
 μου Β, Δ (διορθ.)

Μὰ πάλι ἀποκοιμήθηκε, μπὰ καὶ τί πράμα τοῦτο;
Μωρ' σήκω, λέω, διάολε!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κάθου καὶ λée μου το.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Τὸν ξέρεις τὸν πατέρα σου, σήκω. Ἀκοῦς ἢ ὄχι; 15
Ἄλιὰ σ' ἐκεῖνο τὸ κορμὶ ὕπνουσ πολλοὺς ὀπῶχει!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμῃ ἀλαφρὰ νυστάζω 'γὼ κ' ἐκειὸ πού ξέρω κάνω,
στὰ ἰντερέσα μου ἐγὼ ντετόρα δὲ σὲ βάνω.
Σύρε στὸ διάολο ἀπὸ δῶ, γύρευε τὴ δουλειά σου,
κι ἂν θέλεις ξεφορτώσου με, ἔγνοια σου τσ' ἀφεντιάς σου. 20

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Μωρέ, μωρ' τεμεράριε, πῶς ἀποκρένεσ' ἔτσι;
Τσῆ δούλας σου ἀποκρένεσαι, μωρὲ ποντικοπέτσι;
Μά τὴν Ἄναφωνήτρα μου, πιάνω ἐκειὸ τὸ ξύλο,
κάνω καὶ κωλοσέρνεσαι ὡσὰν ἐκειὸν τὸ σκύλο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σὲ χέζω, ἀλογόστριγκλα, πού θέλεις νὰ με δείρεις. 25
Θέλει, μωρή, ἐστοχάστικες πῶς εἶμαι κακομοίρης;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ὁ γεωργὸς ὀπού στὴν πέτρα
σπέρνει δίχως νὰ θερίζει,
τὸ τί κάνει δὲ γνωρίζει,
δὲ θὰ ἰδεῖ ποτὲ καρπὸν. 30
Νὰ μιλῶ κουφῶν ἀνθρώπων,

14. λέγε Β, Γ, Δ || 17. καὶ 'κειὸ Β, Γ || 18. νιτερέσα Α || 19. ἀπ' ἐδῶ Β, Γ, Δ || 20. ἀφεντιά Α, Β ||
21. ἀποκρένεσ' Β, Γ, Δ || 22. Τσῆ δούλα σου Γ | ἀποκρένεσαι Β, Γ, Δ || 23. αὐτὸ Γ || 24. ἐκειὸ Β,
Γ, Δ || 26. Θέλεις Γ | 'στοχάστικες Β, Δ : στοχάστικες Γ || 27. γιοργὸς Α || 29. δὲν γνωρίζει Β,
Γ, Δ || 30. θὰ δῆ Β, Δ | καρπό. Γ

στοὺς τυφλοὺς νὰ δείχνω πράμα,
καὶ τὰ τρία αὐτὰ ἀντάμα
εἶναι ἔργα διὰ τρελόν.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ (ἀπὸ τὸν ὕπνο), καὶ ἔπειτα ἡ γυνή του

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἔ, ὄλα! Μπρέ, ἔ, δὲν ἀκοῦς; Γιά ιδές, καὶ θε ν' ἀλλάξω 35
ἓνα πουκάμισο, ἀκοῦς;... Το' ἔπρεπε νὰ τὴ σφάξω!
Ἦλα, ὄλα! Ἐκουφάθηκες;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Τώρα, τώρα δελέγκου.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἦ καὶ καλῶς τὴν πέρδικα, μοῦ τρέχεις τοῦ ρεμέγκου.
Μὰ λέω γιαμὰ θὰ ἰδῶ ὡς ποῦ...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Κάτου ἤμουνα στὴν πλύστρα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σοῦ λέω νὰ μὲ ξεφορτωθεῖς, νὰ πᾶς, μπρούτα μεθύστρα. 40

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Δῶσε μου τὰ κοντάδα μου νὰ ἴμαι καὶ παωμένη.

32. νὰ δίνω πράμα Δ || 34. τρελλό Γ : τῶν τρελλῶν Δ || 35. Για ἴδες Δ || 37. Αἶ, ὄλα Λ, Β, Γ, Δ |
Τώρα, εὐθύς, δελέγκου Δ || 38. ποῦ τρέχεις Γ || 39. Κάτω Β, Δ | στὴ μπλύστρα Α || 41. νὰ ἴμου-
να Γ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σ' ἔκαμα Καταπόδαινα κι ἀκόμα ἄλλο σοῦ βγαίνει;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἐγώ, μωρὲ βρυκόλακα, σ' ἐτίμησα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐμένα;

Τὸν Καταπόδη ἐτίμησες, κ' ἐγώ, μωρή, ἐσένα.
Δῶσ' μου, μωρή, τὰ ρούχα μου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἐνταγε στὴν καθίγκλα.

45

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄοχι ἐτοῦτα, μάισσα· τὰ ἄλλα, μωρὴ στρίγκλα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Νά θε βουλιάξει ἐτούτ' ἠ γῆ, ἐτότες πὸν σ' ἐπῆρα.
Παρθένα, πού 'σαι στὸ οὐρανοῦς, νά μὴ γενῶ καὶ χίρα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐπῆγε τ' ἀρχοντόπουλο στὸ μαγαζί, ἄν ξέρεις;

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἐμὲ τῆ στρίγκλα μὴ ρωτᾶς, κόπιασε νὰ τὸν εὔρεις.

50

Εἶναι κακομοίρα ὅποια στὸν ἄνδρα ζεῖ μὲ ζυγόν.

Ἐκειὰ τὰ δεσμὰ ὅπου τῆ σφίγγει εἶναι τυραννία,
τῆ φύση σφίγγει ὅθεν θλιμμένη ζεῖ στὴ σκλαβία.

Ἄ! τόσοις χρόνοις ἕνα βρυκόλακα γιὰ ἄνδρα βαστῶ.

Ἄ ἐσεῖς οἱ ἀνύπανδρες, εὐρισκόμενοι στὴ λευτεριά σας,
τῶν νέων τὸ ριζικὸ μὲ ἄλυσες τραβᾶτε

55

42. κ' ἀκόμα Β, Γ || 43. βρυκόλακα Β : παλπόσκυλε Γ : βρωμόσκυλε Γ₁ | σὲ τίμησα Β, Γ, Δ | Ὡσάν ἐμένα; Γ || 44. καὶ ἐγώ Β || 45. Ἐνταγέ Α, Β, Γ | καθίγκλα Α, Β || 46. μάγισσα Β, Γ || 47. βουλιάξ' ἐτούτη γῆς Γ | σὲ πῆρα, Β, Γ || 48. τὸ οὐρανοῦς Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 49. ἄν ἠξέρης; Α : ἄν ξεύρης; Δ || 55. 'ς τὴν λευτεριά σας Γ (διορθ.)

κι ὁ κούμπτος ὄθε τὰ ρίξει, ἀγαπᾶτε
καὶ ἡ ὁμορφία σας εἶναι ἐλεύθερη, ζεῖ μὲ καλό.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ὁ μαθητὴς καὶ ΘΟΔΩΡΗΣ εἰς τὸ σπῆτι

ΓΙΑΝΝΗΣ

Κλεισμένο εἶν' τὸ μαγαζί, ἤμωνα κεῖ ἀμπονόρα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἔλα, ἕνας σκυλόθεος, κλεισμένο τὸ 'χει ὡς τώρα! 60
Μὰ ἐπῆγες, τὸ εἶδες βέβαια;

ΓΙΑΝΝΗΣ

Ἦμωνα ἐκεῖ, παππούλη.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἔ! κι ἂν τὸν πιάσω! Θὰ γενεῖ ὁ γάμος τοῦ Κουτρούλη!
Μὰ ὁ καδινάτσος ἦτανε κλειστός μὲ τὸ μπουρτσούνι;

ΓΙΑΝΝΗΣ

Ναῖσκε, λογιάζω...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νά... κ' ἐσύ, βουβάλη καὶ γουρούνη...
Καλά, μαστρο-Γερόλυμε... θέλ' εἶσαι μὲ τσί ντάμες, 65
κι ἄφρησε τὸ κοπέλι σου... ἔλα, ἕνας ἰνφάμες!

Titulus. στὸ σπῆτι σίγγολα εἰς τὸ μαγαζί Γ || 59. εἶναι τὸ μαγαζί, Α | εἶμουν ἐκεῖ Β : ἤμουν ἐκεῖ Γ, Δ || 61. Μὰ πῆγες Γ | εἶμουν Β : ἤμουν Γ, Δ || 62. καὶ ἂν τὸ πιάσω! Γ || 64. καὶ σὺ Β, Γ, Δ || 66. καὶ ἄφρησε τὸ κοπέλι του Α : καὶ ἄφρησε τὸ κοπέλι σου Β, Γ, Δ

Ἄν εἶναι... ποῦ γυρίζει;
 Ποῦ τρέχει ὅλη μέρα;
 Εἰς κάποια ρεντζεπέρα
 ἐτοῦτος ὁ ἀγάς. 70
 Μ' ἀφίνει, μοῦ φεύγει,
 μοῦ λείπει, σπασάρει.
 Ἄ! ὁ κατρεγάρης!
 Ἄ! ὁ φαγάς!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΓΕΡΟΛΥΜΟΣ καὶ ΘΟΔΩΡΗΣ εἰς τὸ μαγαζί

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐδῶ εἶναι κι ὁ Γερόλυμος! Μπράβο σου, κι ἀμπονόρα! 75
 Καλῶς μᾶς κομπάρησες, ὄρσε, μωρέ, δύο φιόρα!
 Νὰ εἶχ' ἔρθεις στὰ κουρνιάσματα, ὁ κόσμος ἔτσι κάνει...
 Γιαμὰ βασταίνει μπιομπὸ καὶ μία φλογέρα πιάνει.
 Τήραξε πλάτες γιὰ ραβδί, στάσου νὰ σοῦ κενώσω!
 Πρησομένε, μὲ τὰ μοῦτρα σου, μὰ μ' ἔρεψες ὡστόσο. 80
 Καρφὶ μωρ' δὲ σοῦ καίεται κ' εἶσαι καὶ κορδωμένος,
 μὰ εἶσαι, μωρέ, στὰ σπλάχνα μου πίρονας ἀναμμένος.
 Ἐσὺ μωρ' ἔχεις μέσα σου τέλειο ρεγκιμέντο,
 ἀπὸ ταμποῦρο ὡς γκενεράλ περσότερο ἀπὸ τσέντο.
 Μωρ' στὰ φεστίνια ἦσουνα κὸν βιόλα ἄλλα σόνα!* 85
 Εἶσαι, γιέ μου, ντ' Ἀούστρια ὁ κάζα ντὲ Μπορμπόνα,*

* *Ιταλ. Con viola alla sona = παίξιμο με τη συνοδεία βιόλας*

* *Ιταλ. D' Austria o casa di Borbona? = ἀπὸ τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Λυστρίας (τῶν Αἰθιοπῶν) ἢ ἀπὸ τὸν (γαλλικὸ) οἶκο τῶν Βουρβόνων; (περιπαιχτικά)*

67. Ποῦ εἶναι; Γ || 68. ὅλ' ἡμέρα Α, Β, Δ || 71. Μὲ ἀφίνεις, μοῦ φεύγεις Γ || 72. Μοῦ λείπεις, σπασάρεις Γ || 75. καὶ ὁ Γερόλυμος Α, Β, Δ | καὶ ἀμπονόρα Β, Δ || 76. δύο φιόρα Β, Δ || 77. Νᾶχ' ἔρθης Α : Νὰ εἶχ' ἔλθης Β, Γ, Δ (διορθ.) || 78. μιὰ φλογέρα Β, Δ || 80. Πρόσομενε Γ | ὡς τόσο Α, Β, Δ || 81. μωρὲ δὲ Γ || 82. Εἶσε μωρὲ Γ | στὰ μέσα μου Β, Δ : 'ς τὸν κῶλο μου Γ || 83. ῥιγγιμέ-ντο Α || 84. περσότερ' Γ || 86. Εἶσε μωρὲ Β, Δ : Εἶσαι γιὰμὰ Γ₁ [χειρόγρ. διόρθωση στὴν ἐκδοσὴ που διατηρεῖ τὴν ΕΒΕ (Ν.Φ. 565)] | ἢ κάζα Β, Δ

Ἔ, ἀρνιγάδο, ποῦ ἴσυνα κι ἄφησες τὴ δουλειά σου,
 τὰ πλούτια σ' ἐβουρλίσανε, νά... ξαφνικὸ στὰ τζιά σου.
 Γιά πές μου τὰ νεγόσια σου, πές μου τὰ νταραβέρ σου,
 πές μου ποῦ ἴν' τὰ καρτέγγια σου, πές μου τοὶπραματειές σου. 90
 Κὰν σέντσα φέδε,* δὲ μιλεῖς, νὰ ἰδῶ τσί ντιφερέντσες;
 Νὰ ἰδῶ τούτους τσί κόντους σου, νὰ ἰδῶ τσί φλοριντέντσες;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τί φλοριτέντσες καὶ σκατά, μ' ἐμένα θὰ σπασάρεις;
 Ἄδὰ σοῦ γράφτικα ἐγὼ γιὰ νὰ μὲ σεκουεστράρεις;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' γειά σου, σκυλοσίφουνα, τί ἴν' τοῦτα τὰ σεκουέστρα; 95
 Μωρέ, μωρέ, μὲ τὸ μουστά, ἔτσι μοῦ ἔρχονται τὰ ἔστρα!
 Μά τὸ Θεό, καημένε μου, ποῦ σὲ κατσιβελίζω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμὴ ἐγὼ θὲ νὰ σταθῶ; Φεύγω καὶ δὲ γυρίζω.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Λαγὸς τὴ φτέρη ἔτριβε, κακὸ τῶ κεφαλῆς του.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Φοβέριζε τὰ μοῦτρα σου.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γαμῶ τὴ τὴ φυλή του!

100

Ἄ βρόμιος καὶ στὰ μοῦτρα μου! Κ' ἔχεις, μωρέ, κι ἀρντίρι;
 Κι ὀμπρός μου, καὶ στὸ σπίτι μου, καὶ σ' ἓνα νοικοκύρη;

* *Ital.* Cane senza fede = ἀπιστο σκυλί

87. Λὶ Α, Β, Δ | κὶ ἀφίνης Α : Κ' ἄφησες Β, Γ, Δ || 88. σὲ βουρλίσανε Β, Γ, Δ || 91. τὲς ντιφερέντσες; Γ || 92. φλοριτέντζες Α : φλοριντέτσες Β, Δ || 93. φλοριτέντζες Α, Β : φλοριντέντσες Γ | μὲ ἴμένα Β, Γ, Δ || 95. Μωρὲ γιὰ σου Γ, Δ | τίν' τοῦτα Β, Γ || 96. μουσντά Β, Δ | μόρχουνται ἔστρα! Α || 97. καὶ σὲ κατσιβελίζω Γ || 99. πιπέρι ἔτριβε Α, Β, Δ || 100. τὴ φυλή σου Γ || 102. ἐμπρός Β, Γ, Δ | κ' εἰς ἓνα Α : κὶ εἰς ἓνα Β, Δ

Και τίνος; Τοῦ πατέρα του, ὁπῶρρεπε νὰ τρέμει,
ὄντας μιλεῖ μ' ἔμένανε καὶ νὰ τὸν πιάνει θέρμη.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ ὡς ἦρθα, εὐθύς ἀρχίνισες, καὶ μπῆξε τὴ σκουριά. 105

ΘΟΔΩΡΗΣ

Συμπάθησέ με, ἀφέντη μου!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ δὲν ἔχεις αἰτία!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπράβο, μωρὲ Γερόλυμε, μοῦ δίνεις τσι ξηντάρες,
ποῦ τῶν δασκάλων ἔδινα νὰ μάθεις τόσες χάρες;
Τὸν ταμπουρά σ' τὸν ἔμαθα καὶ τὸ βιολὶ νὰ παίζεις,
κιτάρρα καὶ τὸ μαντολί, καὶ τσι δασκάλους χέζεις; 110
Γιὰ σέ, μωρὲ σκυλόμουτρε, ἔκανα τόσα ρίσικια,
Κοντομανόλη καὶ Κακλιοῦ νὰ στέρνω τὰ κανίσκια.
Μπράβο, μωρὲ Γερόλυμε! Μπράβο, καλὰ μοῦ κάνεις!
Δὲ φταῖς ἐσύ, μπράβο, μωρέ, μπράβο, γνώση μοῦ βάνεις!
Τοῦτα εἶναι τὰ πασχάτικα π' ἔστερνα τῶν δασκάλω, 115
γιὰ ψάρτη καὶ στρουμεντατζῆ τέλειον νὰ σὲ βγάλω!

Ἄ, τραντιτόρο, φέδε ντὲ μέρδα,*
τοῦτ' εἶν' οἱ ἰδρωῖτοι! Τοῦτ' εἶν' οἱ κόποι!
Μαῦροι γονέοι! Μαῦροι ἀθρῶποι!
Νὰ τῶν παιδιῶν σας οἱ ἀνταμοιβές! 120
Ἄκοῦτε λόγο ἕνας κανάγιας!
Ἰδέτε ἀτζάρντο ἕνας ταρτάγιας...
Ὅρσε τί θέρος σὲ τέτοιες σπορές!

* (Γαλλ.) *traditore*, (βεν.) *fede de merda* = ἀπατεῶνα, σκατόπιστε

103. τοῦ πατέρα του, ὁπ' ἔπρεπε Β, Δ : τοῦ πατέρα σου, ὁποῦ ἔπρεπε Γ || 105. ἀρχισες Β : ἀρχι-
σες Γ || 106. δὲν εἶχες αἰτία! Γ || 108. τσι δασκάλους Α || 111. ἔκαμα Γ || 112. στέλνω Β, Δ ||
115. πασχάτικα Α | ἔστερνα τῶν δασκάλων Β, Γ, Δ || 116. ψάλτη Β, Γ, Δ | τέλεια Γ || 118. Τοῦτοι
εἶν' οἱ ἰδρωῖτες! Α : Τοῦτοι εἶν' οἱ ἰδρωῖτες! Β, Δ | τοῦτοι Α, Β, Γ, Δ || 119. μαῦροι ἀνθρώποι Β, Γ,
Δ || 122. ἀτζάρντο Β : ἀντζάρντο Γ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ὁ σύντροφος καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλημερούδια, ἄδρεφέ, σήμερα κάνει κρύο,
 κι ἄφηκα τὸ παλιόβελο καὶ μ' ἔπιασε τὸ ρίο. 125
 Μοῦ ἐγένη κρεμμυδόφλουντζα κι ὀλοῦθε μπάζει ἀέρα,
 πουνέντε, ὄστρια καὶ γαρμπή, κόρφο καὶ λεβαντιέρα.
 Κουμπάρε, ἔχεις κάτι ντίς, ἔτσι νὰ ζεσταθοῦμε;
 Νὰ φᾶμε τέσσερες μπουκιές, δύο φορὲς νὰ πιοῦμε;
 Πῶς δὲ μιλεῖς; Βλέπω κρεμάς μοντράρες μία παδέλα· 130
 σήκω τὸ κεφαλάκι σου, ξύπνησε, μίλειε, γέλα!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ξέρεις τί ἔστρα μῶρχονται, εἶμαι κορμὶ τοῦ πίσσας.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Βέβαια ἀφ' τὸ βρυκόλακα ἐβρίστης, ἄ... ντροπή σας.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἐκειὸς δὲν εἶναι ἄθρωπος, δαίμονας εἶναι οὖλος.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐσὺ λοιπὸν πού 'σ' ἄθρωπος, πρέπει νὰ εἶσαι μούλος. 135

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

5

ἼΧ τὴ θάλασσα νερὸ γλυκὸ ἐγένηκε κ' ἐστάθη
 κ' εὐωδικὸ τραντάφυλλο ἀπ' ἄγριου βάτου ἀγκάθι.

Titulus. ΣΚΗΝΗ ΜΕΜΠΤΗ Δ || 124. ἀδελφὲ Β, Γ, Δ || 125. Καὶ ἄφηκα Β, Γ | μέ 'πιασε Γ || 126. κρεμμυδόφλουδα Γ | καὶ ὀλοῦθε Α, Β : κ' οὐλοῦθες Γ || 127. Ὄστρια, γαρμπὶ Α | γκόρφο Γ || 129. τέσσαρες Β, Δ || 130. μιὰ παδέλα Γ || 132. μοῦ 'ρχονται Γ || 133. ἀπ' τὸν Β, Γ, Δ | βρυκόλακα Β, Δ | ἐβρύσθης Β, Δ : ἐβρίσθης Γ || 134. Ἐκεινος δὲν εἶν' Α | ἄνθρωπος Β, Γ, Δ || 135. ποῦσαι ἄνθρωπος Β, Γ, Δ || 136. Ἡ θάλασσα Α, Β, Γ, Δ | καὶ ἐστάθη Γ || 137. τραντάφυλλο Γ, Δ | ἀπ' ἄγριο βάτου Β, Δ : ἀπ' ἄγριο βάτο Γ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐσὺ μιλεῖς ντὰ δάσκαλο! Μὲ σάστισες ντεμπότο,
σοῦ βγάνω τὴν περούκα μου καὶ σερβιτὸρ ντεβότο.*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ξέρεις σὲ τί ντεσπερατσιὸ βρίσκουμαι, μὰ μεγάλη! 140
Νὰ δώσω μία πιστολιὰ τσάκα μὲς στὸ κεφάλι.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μπρέ, ἔγνοια σου, τώρα πιστολιές.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄ! δὲν εἶναι χαρτιά.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μὰ ἃ θὰ τὴν κάμεις, κάμε τη σ' ἀκριβοκρατία.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμε στὸ διάολο, ἄσε με, δλόσυχη παστοκία.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μωρὲ καημένε, ἄ, κογιόν, ἀλεγραμέντε φώκια. 145

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τοῦτα δὲν εἶναι μία φορά, εἶν' οὔλη μου τὴ ζήση.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἦ τύχη μας εἶναι τροχὸς καὶ πρέπει νὰ γυρίσει.

* *Ben. Servitor devoto* = ἀφοσιωμένος δούλος, υπηρέτης (σου)

138. μ' ἐσάστισες Α, Β, Γ, Δ | ντεπότο Χ || 139. μπερούκα Α, Β, Γ, Δ | ντιβότο Α, Β, Δ || 140. ντεσπερατζιόν Α | βρίσκομε Β, Δ || 141. μὲς τὸ Χ, Α, Γ : μεσ' τὸ Β, Δ (διορθ.) || 142. Μπρ' ἔγνοια Α : Μωρὲ ἔγνοια Γ | Μὰ δὲν εἶναι Β, Γ, Δ || 143. Μ' ἃ θὰ Α : Μὰ θὰ Β, Γ : Μ' ἄν θὰ Δ | σὲ ἀκριβοκρατία Χ : σ' ἀκριβοκρατία Γ || 144. ὄλο συχὴ Α, Β, Γ, Δ || 145. ὦ κογιόν Α, Β, Γ, Δ || 146. Τοῦτο Γ | μιὰ φορά Α, Β, Δ | εἶναι Χ, Α, Β, Γ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Οἱ Φράγκοι ἕνα προβέρμπιο ἔχουνε γράντο γράντο,
ὄσοι σπεράντο βίβονο, μόρονο καὶ καγάντο.*

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Πατέρας καὶ Υἱός

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ῥκουίστα σῶχω, Γερόλυμε, πολλὰ πού δὲν τὰ ξέρεις, 150
ὅποτε θέλεις νὰ σ' τὰ πῶ, τὸ Χαλικιὰ νὰ φέρεις.
Μὰ σ' οὐλα τοῦτα, μάθε το, δὲ θά 'σαι κληρονόμος,
γιατὶ δὲν ἔχεις ἀρετὲς νὰ σὲ φοβᾶται ὁ κόσμος.
Εἶδες ἐμὲ πῶς μ' ἔχουνε, εἶδες πῶς μὲ διαλέουν;
Στὸρ Θεωράκη μου μιλοῦν, καὶ οὐλοὶ ἔτσι λέουν. 155
Μὰ ἐσὺ ἄ μιλήσεις κανενοῦ, κλάνεις μὲ ξένο κῶλο,
τὰ μοῦτρα μου κοιτάζουνε, ρώτα τὸν κόσμον ὄλο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Μὰ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, χαρὰ χαρὰ σὲ τόση...)

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τί μουρμουρίζεις, κερατά;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τίποτσι.

* Ὅσοι *sperando vivo*no, *morono* καὶ *cajando*, εἶναι ἀπὸ τὴ βενετσιάνικη λαϊκὴ φράση: *chi vive sperando more cajando* = ὅποιος ζεῖ μετὰ τὴν ἐλπίδα, πεθαίνει χεσμένος! (Πρβλ. τὴ δική μας ἐκφραση: «ὅποιος ζεῖ μ' ἐλπίδες, ἀποθαίνει μετὰ ἀνέμους», Ν. Γ. Πολίτης, «Νεοελληνικὰ ἀνάμικτα Παροιμίαι», περιοδ. Πανδώρα, τόμ. ΙΗ' (1868), σ. 434).

148. ἕνα προπέρμπιο Γ || 150. Ῥβίστα Χ : Ῥκουίστα Β, Γ, Δ || 151. Μὰ ὅποτε θέλεις Β, Γ, Δ | τὸν Χαλικιὰ Α, Β, Δ || 152. Μὰ σὲ οὐλα Γ || 154. Βλέπεις ἐμὲ Α, Β, Γ, Δ | ἰδὲς πῶς Α, Β, Γ, Δ | μὲ διαλένε Α, Β, Δ || 155. μου λένε Α, Β, Δ : μου λέουν Γ || 156. Μὰ σὺ ἂν μιλήσης Α, Β, Γ, Δ | ξένον Α || 157. τὸ κόσμον ὄλο Χ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βάλε γνώση.

Βουβαίνου ὄντας σοῦ μιλω̄, τήρα με, κατρεγάρη, 160
 τὴν ἔρα ἔμαθα, μωρέ, νὰ βγάλω ἀπὸ τὸ στάρι.
 Μ' ἔχεις γιὰ ματαβάφτισμα καὶ γιὰ τὴν κολυμπήθρα,
 μ' ἔχεις καντήλι χωρὶς φῶς καὶ χωρὶς καντηλήθρα.
 Γερόλυμε, Γερόλυμε, Γερόλυμε, βαφτίσου, 6
 ἔβγαλε τὰ δαιμόνια μέσα ἀπ' τὸ κορμί σου. 165
 Μοῦ ἔφερες, Γερόλυμε, τὸ αἷμα μου ἄνου κάτω,
 μῶχεις πληγὲς τοῦ Φαραοῦ, πρετσέσα τοῦ θανάτου.
 Καὶ ποῦ στὸ διάλο... δὲν μπορῶ, ἐτοῦτα εἶναι ἱμπάτσα,
 ταμπάκους, τὰ σουλάτσα σου, μπανκέτα... μὰ κρεάντσα...
 Μὰ φτάνει σου κειὸ τὸ ντεπιού, χαρτία, παλλακίδες. 170
 Μὰ ὡς ποῦ; Μὰ τί; Μὰ μίλειε μου, μὰ σ' ἄλλονε τὰ εἶδες;
 Μὰ μ' ἔχουν τὰ ρεγκίστρα σου, Γερόλυμε, ὡς τὸ σκάφο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Γιαμὰ σὰ σ' ἔχουνε; Καλά, ἐκεῖ κ' ἐγὼ τὰ γράφω.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄκοῦς τὸ τεμεράριο; ἄ, κοσπετὸν ντὲ Μπάκο!*

Τὰ κόκαλά σου, τί θαρρεῖς; σ' τὰ κάνω εὐτὺς ταμπάκο. 175
 Σ' ἔμαθε ἢ ἀλογόστριγκλα ἢ μάνα σου ἀπὸ πρῶτα,
 μὰ ἔτσι μῶρχουνται καπνοί, ἔτσι φουρτούνα ρότα.
 Μωρέ, μωρέ, μὲ στράβωσες, μὰ μέτρησ' τὰ στερνά σου,
 καὶ τὸ σταυρὸ τοῦ χαντζαριοῦ σοῦ βάνω στὴν καρδιά σου.
 Μωρ' μὲ γνωρίζεις ποιὸς εἶμ' ἐγώ; Μὴν ἔχασες τὸ νοῦ σου; 180
 Ἔτσι μιλεῖς, Γερόλυμε, τοῦ δεύτερου Θεοῦ σου;

* Βεν. *Cospetòn de Bacco!* (ἰταλ. *Cospetto di Bacco!*) = μὰ τον Βάνκο! (με αγανάκτηση)

162. μεταβάπτισμα Β, Δ || 163. χωρὶς καντηλήθρα Α : δίχως καντηλήθρα Γ || 165. Καὶ βγάλε Α | ἀπὸ τὴ ψυχὴ σου Α : ἀπ' τὴ ψυχὴ σου Β, Δ || 166. ἤφερες Α || 167. Μοῦχεις Γ | προτζέσα Α || 169. μπανκέτα, Α, Β, Δ || 170. Μὰ φθάνει σου Β, Δ | μὰ τὸ ντεπιού Α, Β, Δ : Μὰ φτάνει σου μὲ τὸ ντεπιού Γ || 171. Μὰ πὲς μου ὡς ποῦ, μὰ μίλιε μου; Α : Μὰ πέμ' ὡς ποῦ, μὰ μίλιε μου; Β, Δ || 173. Σὰ σ' ἔχουνε ἐκεῖ καὶ ἐγὼ Χ | τὸ γράφω Β, Γ, Δ || 174. τὸν τεμεράριο; Α | ὦ κοσπετὸν Α, Β, Γ, Δ || 175. εὐθύς Α, Β, Γ, Δ || 176. Σὲ ἔμαθε Χ, Γ | μὰ πρῶτα Χ || 177. μ' ἔρχονται Γ || 178. μ' ἐστράβωσες Α, Β, Γ, Δ | μὰ ρῶτα τὰ στερνά σου Γ || 179. τοῦ χαντζαριοῦ Χ : τοῦ χαντζαριοῦ Δ || 180. ποιὸς εἶμαι ἐγὼ Χ : ποιὸς εἶμαι ἄγώ; Α, Β

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Γιὰ νά 'μαι ξαρμάτωτος,
πάντα μὲ βρίζει. 182α
Ἔ... μοῦ μυρίζει
καὶ τὸν πανιάζω. 183α
Καμίαν ἡμέρα
μὲ τὴ μαχαίρα
τὸν τεταρτιάζω. 184β

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΠΑΡΖΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄκόμα δὲν ἐπάψατε; Εἶναι κανένα νέο; 185

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καλαναρχάω τ' ἀφεντὸς Φτοῆχι καὶ Μηναιῖο.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πολλὰ καλά, μαστόροι μου, κ' ἐγὼ σᾶς θέλω ἔτσι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τέτοιους μαστόρους σὰν αὐτόν, σιὸρ Ἀντωνάκη, χέσ' τσι.

Ἐμὲ τὸ φαλιδούδικο, μία νεροχελώνα,

πού 'πρεπε νὰ μὲ προσκυνᾷ σὰ μίαν ἁγία εἰκόνα. 190

Τὸ 'καμα τὸ ταρκάσικο νὰ 'ναι καὶ ἰντραδόρος,

νὰ μπαίνει στὴν κουβερσατσιὸ νὰ τὸν τιμᾷ ὁ φόρος. 7

ΜΠΑΡΖΟΣ

Γερόλυμε, ὁ πατέρας σου σῶχει ἀκουίστα ἰντιέρα.

184. Καμμία ἡμέρα Γ, Δ || 184α. τὴν μαχαίρα Α, Γ || 185. Ἄκόμη δὲν Β, Δ || 186. Χτοῆχι Γ || 187. καὶ 'γὼ Χ || 188. Χέτζοι Α : χέτσι Β, Γ : χέτσι Δ || 190. πῶπρεπε Α : πού ἔπρεπε Β, Γ, Δ | μὲ προσκυνᾷ Α | ὡσάν ἁγία Α, Β, Γ, Δ || 191. Τὸ ἔκαμα Χ : Τόκαμε Β, Δ | νιτραδόρος Χ || 192. κουβερσατσιὸ Β, Γ, Δ | νὰ τὸ τιμᾷ Α || 193. ὁ πατέρα σου Χ, Β | ἔχει κβίστα ἰντιέρα Χ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ πές του, ἀπὸ τσι σπάλες μου κι ἀπὸ τὰ δυό μου χέρια
 εἶχανε ριγανόξυλο, ἀφάνα, ἄς μιλήσει, 195
 τὸ δόντι του ἓνα χάτσαλο ἔτσι νὰ ξεφτιλίσει;
 Καὶ οὔλα μὲ τσ' ἀγῶνες μου γιὰ νὰ τσι ἀναστήσω,
 μὲ σπέζες μου βασιλικές νὰ τσ' ὁμορφοστολίσω.
 Τέσσερους γιούς! Μὰ ἔτσ' ἦτανε!... Δύο λέοντές μ' ἔχαθῆκα!
 Δύο φωστῆρες ζωντανοί, ποῦ ὄνομα ἀφῆκα! 200
 Καὶ μῶμεινε ἡ μόμολα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μὰ ὁ Σπύρος ὁ καημένος;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐκεῖνος εἶναι τσελεπῆς καὶ ἀνθομυρισμένος,
 μὰ ἡ τύχη του στὰ σίδερα, στὴ φυλακὴ τοῦ βγαίνει.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μὰ ἔτσι καὶ τὴ γλώσσα δὰ τὴ φράγκικη μαθαίνει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ἄς ἤθελε τὸν Κουτσολιά μὴν τὸν σκοτώσει ὁ Σπύρος, 205
 ἀκούω... μὰ ἰντάντο ἔπесе ἐτουτουνοῦ ὁ κλῆρος.
 Μ' ἄλιμα οἱ καβελιέρηδες! Τὰ λόγια μου δὰ πάρ' τα...

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐλα, τοῦ Σπύρου λέγε μου, τοῦ Λιᾶ θόρτα λὰ νάρτα.*

* Βεν. καὶ Ἰταλ. *Volta la carta* (προστακτ.) = γύρισε φύλλο, μεταφ. ἐδώ: ἀλλάξε κουθέντα

197. τζῆ ἀγῶνες X : τοῖ ἀγῶνες B, Γ | διὰ νὰ τοὺς ἀναστήσω B, Γ, Δ || 198. βασιλικιές A | νὰ τζῆ X : νὰ τσῆ B, Γ, Δ || 199. Τέσσαρους B, Δ | μοῦ ἔχαθῆκαν A, B, Γ, Δ || 200. ὀποῦ ὄνομα A | μοῦ ἀφῆκαν Γ : ἀφῆκαν! A, B, Δ || 201. μ' ἔμεινε X : μοῦ ἔμεινε A, B, Γ || 202. εἶν' ἀνθομυρισμένος. A, B, Γ, Δ || 205. τὸ Κουτζολιά X, A : Κουτσολιά Γ | τὸ σκοτώση X || 206. ἰτάντο A | ἐτουνοῦ X || 207. Μ' ἄλειμμα A : Μὰ ἀλλοιά B, Γ : Μ' ἀλλοιά Δ || 208. σοῦ λέω βόλτα B, Γ, Δ | βόλτα λὰ A, B, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶναι ἄντρας φοβερότατος, ἔχει πολλὰ σπακάδες,
 εἰς οὐλα του τὰ ἔργατα ἔχει ἄλλες νοστιμάδες. 210
 Νά τος καὶ τοῦτος! ἔκαμε ποτέ του μίαν ἀντάρρα;
 Ποῖες κορασίδες ἄρπαξε νὰ παίξει δέκα συμπάρα;
 Μπαρζέ, μωρὲ δὲν ἔφτανε... μὰ σουπεράρει γέρους,
 ἄγουρους, γούρμους, ὄσους πεῖς, ἔσπασε καλογέρους.
 Εἶχε πανόκιες ἑκατὸ καὶ σκουλαμέντα χίλια, 215
 μὰ οὐλές τὸν ἐτρέχανε ἀπὸ χιλιάδες μίλια.
 Ὡς τὰ βυζιά ἐφράντζιασε, μὰ ἦτανε βαρέλι,
 μὰ τοῦ ἴστεκε, μὰ ἤβλεπες ἀληθινὸ κοπέλι.
 Ἦξερε καὶ τὴν ἔβανε τὴ νύφη στὸ κρεβάτι. 8

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ὅξω ὄχ τὴ σκύλα τοῦ Θιακοῦ, κρίμας τὸν κτηνοβάτη. 220

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὅμιένα, σιὸρ Ἀντώνιο, καὶ ἄφησες ταμποῦρο;

ΜΠΑΡΖΟΣ

Σὲ τοῦτο δὲν εἶναι ντροπῆς τὰ γούστα μου, σιγοῦρο;
 Ἐκειὸς ποὺ ἐστεφανώθηκε μιά σκρόφα, μιά ταρκάσα,
 μιά βρόμα, ἕναν πούτανο, μιά παλιοκαρπάσα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐτοῦτο, ἐτοῦτο ἔκαμε, τοῦ φάνηκε σὰν κάτι. 225
 Μὰ πάλι τί; Τί ἔκαμε; Ἐχεσε τὸ κρεβάτι;
 Νά ἔλελε θέλει, βέβαια, σ' τὸ δίνω σ' εἰδισίν σου,
 τὸν πάντρενα, ποὺ θέλανε νὰ μοῦ τὸν ξεπορτίσου.

209. ἄνδρας A, B, Γ, Δ | ἔχει ἄλλες X, A, B, Γ | πασάδαις X || 211. Νάτον X, A, B, Γ | κ' ἐτοῦτος A | μίαν ἀντάρρα; A, B, Δ || 212. Ποιές Δ | κορασίδαι X || 213. ἔφτανα X, B, Γ, Δ || 214. κ' οὔρμους A : κ' οὔρμους B, Γ, Δ || 217. βυζία X, Γ | ἐφράτζιασε A, B, Δ | ἦτο σὰ βαρέλι B, Γ, Δ || 218. τῶστεκε B, Δ : τῶστεκε Γ | ἔβλεπες B, Γ, Δ || 220. Ὅξω τὴ X, A : ὄξω ἀφ' τὴ Δ | κρίμας τὸ X : κρίμας στὸν A : κρίμας στὸ B, Γ, Δ || 221. σορ X | δὲν ἄφησες Γ || 222. εἶναι τροπῆς X : ντροπῆς A, B, Δ : ντροπὴ Γ | τὸ γούστο μου A, B, Γ, Δ || 223. στεφανώθηκε B, Γ, Δ | μιά σκρόφα, μιά ταρκάσα X, Γ || 224. μιά βρόμα X, Γ | ἕναν παλιοπούτανο X || 225. τοῦ ἐφάνηκε σὰ κάτι X || 227. Νάθελε θέλω B, Γ | εἰς εἰδισί σου A, Δ : εἰς εἰδισίν σου B, Γ || 228. τὸ πάτρεβα X : τὸν πάντρεβα B, Γ, Δ | ποὺ ἠθέλανε X | τὸ ξεπορτίσου X : ξεπορτίσουν B, Γ, Δ

Τὰ προξενιά στὴν πόρτα μου ἀνεβοκατεβαίνα,
κι ἀπὸ σειρίες στῆ ράτσας μου, σπίτια ὄχ τὰ κορδωμένα. 230

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄδὰ γιὰ κειόνη ἐρχόντανε; Ἐρχόντανε γιὰ μένα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' μπράβο σου, Γερόλυμε, ἰνφάτι γιὰ ἐσένα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τὸ Σπύρο ἐζηλεύανε ἀπὸ τὴν κουαλιτά του;
Καὶ ἀπὸ τὰ μετόγια του, τ' ἀμπελοστάφιδά του;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἰδέτε τί ἔχετε ἀπὸ μέ, ἐγὼ ἴμαι ἡ τιμὴ σας,
ἔχει ἰντράδες ἀπὸ μέ ἡ μούρη ἡ δική σας. 235
Σπίτι εἰς τὴν Πισκοπιανὴ σὲ μίαν ἀλέγρα φάτσα,
κάστρο γιὰ σπίτι ἀπάτητο μὲ τρομερὴ αὐλάτσα,
μὲ κάμερα, μὲ πόρτεγο, μὲ οὐλα τὰ σωστά του...

ΜΠΑΡΖΟΣ

(Ποῦ ὄγοιος πατήσει δυνατά, σωρὸς γένεται κάτου.) 240

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄμπέλι ἔχω στὸν Κορνό, καὶ κῆπο μ' ἀγκινάρες...

ΜΠΑΡΖΟΣ

(Ποῦ ἂν τὰ πουλήσεις, κάνουνε οὐλα δύο ξηντάρεις.)

229. εἰς τὴ πόρτα X : εἰς τὴν πόρτα A | ἀνεβοκατεβαίνα B, Γ, Δ || 230. ἀφ' τὰ κορδομένα Δ || 231. γιὰ κειόν' A, B, Γ, Δ || 232. πράβο X | ἰνφάτις Γ : ἰνφάντις Δ | διὰ σένα B, Γ, Δ || 233. καλιτά B, Γ, Δ || 235. ἐγὼ εἶμαι A, B, Γ || 237. εἰς μίαν ἀλέγρα A, Δ : εἰς μία ἀλέγρα B, Γ || 240. ποῦ ὄγοιος X : ποῦ ὄποιος A, B, Γ : π' ὄποιος Δ | σωρὸς πηγαίνει A, B, Δ : σωρὸς παγαίνει Γ || 241. Ἐνα μετόχη X | στὸ γκορνὸ X : στὸ Κορνὸ A, B, Γ | μὲ ἀγκινάρις X || 242. Ποῦ ἂ X : Ποῦ ἂν τὰ πουλήσει κάνουνε A : Ποῦ ἂν τὰ πουλίει ἔπερνε B, Γ : θᾶπερνε σ' οὐλα Δ | ὡς δύο A : ὡς δύο B, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Χωράφια πάλι κουαντιτὰ στὴν ἀλλαξιά τοῦ Πέτα...

ΜΠΑΡΖΟΣ

(Ποῦ ἂν τὰ σπείρεις, κάνουνε ψωμί ὡς μία κιοπέτα.)

ΘΟΔΩΡΗΣ

Στὸ Καλαμάκι πάλε ἐκεῖ ἄλλο χοντρὸ μπουκούνι... 245

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ποῦ φτάνει γιὰ νὰ κυλιστεῖ ἓνα χοντρὸ γουρούνι.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ρισπέτο τοῦ πατέρα σου.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄφισ' το τὸ γαῖδούρι.

Δείχνουνε τὰ γουμέντα μου πῶχω γι' αὐτὴ τὴ μούρη.

Τσι κάνω ἀθρώπους, 9

τσου δίνω ἰντράδες, 250

λογοῦνται ἀγάδες

μὲ μόχθους, μὲ κόπους

κι ἀχαριστιά! 252α

Τί στέκεις μὲ ἄντα;

Εἶμαι ὁ γονέος,

καὶ οὔλος γενναῖος, 255

σκιάζω τριάντα!...

Τ' ἀκοῦς, κερατά; 256α

243. στὴν ἀλλαξιά Α, Β, Γ, Δ || 244. Ποῦ κάνουνε στὸ σπάρσιμο οὔλα ψωμί μία φέτα Α : Ποῦ κάνουν εἰς τὸ σπάρσιμο οὔλα ψωμί μία φέτα Β, Γ, Δ || 245. πάλι Α, Β, Γ, Δ | καλὸ μπουκούνι Α || 246. φθάνει Β, Γ | κυλισθῆ Β, Γ, Δ | καλὸ γουρούνι Χ : χοντρὸ γουρούνι Β, Γ || 248. Δείχνουν Α, Β, Γ | τὰ ντοκουμέντα μου Α : τὰ δοκουμέντα μου Β, Γ, Δ || 249. ἀθρώπους Α, Β, Γ, Δ || 251. λογοῦται Χ : λογιῶνται Γ || 252. Μὲ μόχθους Α | καὶ κόπους καὶ Χ || 253. Μὰ τί στέκεις μ' ἄντα; Α, Β, Γ, Δ || 254. εἶμαι γονέος Χ || 256. Τρομάζω τριάντα! Δ

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ μοναχός

Σὰν τὸν κακὸ παλιόβοϊδα καὶ ἄγριο θὰ κονκίσω,
 καὶ τὰ σκυλιὰ ποῦ μὲ τραβοῦ, θὰ τὰ κατατομπήσω.
 Ἐξὶ ἀρκουμποῦζα ἔχουμε κι ὄχτῶ δέκα πιστόλες, 260
 ἔτσι, γιὰ τὸ δεσπέτο του, θὰ τσι τσακίσω ὅλες.
 Νὰ φύγω ἀπὸ τὸ σπίτι μας, νὰ παντρευνῶ ἡμπότα,
 κι ἂ θὰ τὴν κάμω, ξέρω ἐγώ, ὄχι μὲ παλιοκότα.
 Θὰ πάω χῶρια μου, νὰ ἰδεῖ ἐτότες τὸ τί ἀξίζει
 ὁ γιός του ὁ Γερόλυμος, ποῦ σὰ σκυλι μὲ βρίζει.
 Πάντα ψοφᾶω στὴ δουλειὰ καὶ δὲ θε νὰ μ' ἀφήκει, 265
 πάντα του θέλει νὰ βαστᾶ στρουῦμπο καὶ βασιλίκι.
 Μὰ ἔτσι μὲ ματατσακωθεῖ, λόγια πιλιὸ δὲ θέλω,
 εὐτύς τὰ τζατζαλάκια μου, μία καὶ στὴν Ἀγγέλω.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ, ΓΕΡΟΥΜΟΣ, μαθητὴς καὶ ΜΠΑΡΖΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ λέω τί τὸν ἤφερες τοῦτον τὸν Τσιριγῶτη,
 μὲ ξάφνισες νὰν τὸν ἰδῶ, τὸν κλέφτη, τὸν προδότη. 270
 Σήμερα μὲ φαρμάκισες, μοῦ ῥθε, μοῦ ῥθε κομάρρα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Ὁ διάλογος ἐξετρούπωσε καινούρια φαωμάρρα.)

257. τὸ κακὸ παλιόβοϊδο Γ || 258. μὲ τραβοῦν Α, Β, Γ, Δ || 259. ἐξ Δ | ἀρκουπούζα Χ | καὶ ὄχτῶ Χ : καὶ ὄχτῶ Α, Β, Γ : καὶ ὄκτῶ Δ || 261. ἡμπιότα Χ || 262. Κ' ἄθάν τὴν κάμω Γ | ξέρω ἴγῶ Α, Β, Γ, Δ || 263. ἐτότες τί τοῦ ἀξίζει Α, Β, Γ, Δ || 265. νὰ μὲ ἀφήκει Γ || 266. νὰ βαστάη Α || 267. ἔτσι ματατζακωθῆ Χ : ἔτσι ματατζακωθῆ μ' ἐμὲ Α | δὲν θέλω Β, Γ, Δ || 268. Εὐθύς Α, Β, Γ, Δ | τσαντζαλάκια μου Β, Γ | καὶ μία κ' εἰς τὴν Ἀγγέλω Χ : μὰ καὶ στὴν Ἀγγέλω Γ || Titulus. Ἐνάτη Χ, Α, Β, Γ, Δ || 269. ἔφερες Α, Β, Γ, Δ | Τζιριγῶτη Χ, Α || 270. Μ' ἐξάφνισες Α : Μὰ ξάφνισες Γ | νὰ τὸν ἰδῶ τὸ κλέφτη τὸ προδότη Χ || 271. μ' ἐφαρμάκισες Α : μὲ φαρμάκευσες Β, Δ : μὲ φαρμάκεψες Γ | μούλθε μούλθε Β, Γ, Δ || 272. Ὁ διάβολος Β

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νὰ πάει καλλιὰ του, διάολε, κὲ μπέλα κόσα μπούρλα!*

ΓΙΑΝΝΗΣ

Πάω, παππούλη, μ' ἔστειλε, μοῦ τό 'πε κ' ἡ κυρούλα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐχασες τὰ πασχάλεα, Γερόλυμε, καὶ ὄθε
καλλιὰ του ὁ σκυλοσίφουνας βέβαια ἀπὸ δῶθε. 275

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καλέ, ἀδὰ τό 'χεις στὶ ἄλυσες δεμένο καὶ πιασμένο;
'Γγόνι σου εἶναι, διῶξε το, ἐκειὸ 'ναι ἀσπικωμένο.

ΘΟΔΩΡΗΣ

10

'Γγόνια ἐγώ, Γερόλυμε, δὲν ἔχω Τσιριγῶτες,
τέτοιους ἀγίους χωρὶς ἀργιὰ τὶ διώχνω ἀπὸ τὶ πόρτες. 280

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' γιὰ ν' ἀκούσω καὶ ἐγώ' ποιὸς εἶν' ὁ Τσιριγῶτης;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐδῶ ὁ γκενεραλίσιμος, ἐτουτουνοῦ ἢ 'κλαμπρότης.

ΜΠΑΡΖΟΣ

'Ἀπ' τὸ Τσιρίγο σ' τό 'στειλαν ἢ ἔτσι τὸ λὲς γιὰ μπούρλα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ γένου καὶ πνευματικός, γιὰ νὰ τὰ ζέρεις οὔλα!

* Βεν. *Che bela cossa burla!* (ιταλ. *Che bella cosa burla!*) = τι ωραίο αστείο!

273. διάβολε Β, Δ | κόζα Α, Β, Γ, Δ || 274. τῶπε ἢ κυρούλα Α, Β, Γ, Δ || 275. πασχάλεα Α || 276. γλήγορα ἀπὸ δόθε Δ || 277. τζὶ ἄλυσες Χ : τζ' ἄλυσες Α : τσ' ἄλυσαις Β, Γ, Δ (διορθ.) || 278. ἐκειὸ εἶν' ἀσπικωμένο Α, Β, Γ, Δ || 279. Ἐγὼ γκόνια Χ || 280. χωρὶς ἀργιὰ Α, Β, Γ, Δ || 281. Μωρ' γιὰ νὰ ἀκούσω ποιὸς εἶναι τοῦτος ὁ τζιριγῶτης; Χ || 282. ἢ λαμπρότης Χ || 283. Ἄφ' τὸ Τζιρίγο Α : Ἀπὸ τὸ Τσιρίγο Β, Γ : Μ' ἄφ' τὸ Τσηρίγο Δ || 284. πνευματικός Β, Γ, Δ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Καλά, σιὸρ Θοδωράκη μου, ναῖσκε σου, ἀφερούμου. 285

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νὰ ξέρεις, σιὸρ Ἀντώνιο, ἐτοῦτο εἶν' τοῦ γαμπροῦ μου·
ὅπου τὸν προίκισα χοντρά, ὅπου τὸ ξέρει ἢ πιάτσα,
μὰ στὸ Τσιρίγο τὰ 'παιξε καὶ δὲν τοῦ 'μεινε στράτσα.
Καὶ τώρα μοῦ τὸ ἔστειλε καὶ γιὰ τὰ λειψοπροίκια.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄκουσα· δὲ ματαμιλῶ, σὲ πνίζανε τὰ δίκια. 290
Μὰ πάλε, ὡσάν 'γγόνι σου, ἔχε καὶ κονβιενιέντσα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

*Μὰ νόν, σινιόρ, νὸ νό, νὸ νό, ἀβὲρ ἀσάι πασιέντσα.**
Δὲν τὸ πονεῖ ὁ σιορπάρες του, μὰ τ' ἄφηκε ταρκάση,
καὶ θὰν τὸ λυπηθῶ ἐγώ; φωτιά καὶ ἄς τὸ κάψει!
*Μπέλα, πὲρ Ντίο,** ναί, σιόρ, σί,* τήρα σὲ τί τιμμένα, 295
νὰ τοῦ πασάρω ντούγκουε 'γὼ τοῦ βρόμιου κι ἀλιμένα;
Οὔφου ντουλούφου νὰ χαθεῖ ἐκεῖος κ' ἢ φαμελιά του,
ὅποιονε ἰδῶ τέτοιας σειριάς, τοῦ χύνω τὰ μυαλά του.
Κάλλιο νὰ τρώει τὸ ψωμί ἓνα ἄλλο δόντι ξένο,
παρὰ ποτὲ τέτοια σειριά γιὰ κεῖνο τὸ χαμημένο. 300
Σὲ λίγα λόγια γροίκα μου, ποῦ σοῦ καλαναρχάω,
νὰ μὴν πατήσει ὁ Γιάννης πλιά, γιὰτὶ τὸν ξεντεράω.

* *Ιταλ. Ma non, signore, no no, no no, aver assai pazienza = ἀλλὰ ὄχι, κύριε, ὄχι ὄχι, ὄχι ὄχι, να 'χεις πολλή υπομονή*

* *Ιταλ. Bella, per Dio = ωραία, μὰ το Θεό*

* *Βεν. Sior, si = μάλιστα, κύριε*

285. ἀφερού μου Γ || 286. τοῦτο Α, Β, Γ, Δ | γαμπροῦ μου Β, Γ, Δ || 287. ἢ πιάτσα Β || 288. Τσιρίγο Χ, Α, Δ | τῶμεινε Α, Β, Γ, Δ || 289. τὸν ἔστειλε Χ, Β, Γ, Δ || 290. σ' ἐπνίζανε Α || 291. πάλι Α, Β, Γ, Δ || 292. σινιόρ, νό, νὸν ἀβὲρ ἀσάι λὰ πασιέντζα Χ || 293. Δὲν τὸν μπονεῖ ὁ σορπάρες του Χ || 294. θὰ τὸ λυπηθῶ Α, Β, Γ, Δ | φωτιά Α, Β, Δ || 296. ντούγκουε, τοῦ βρόμιου κι ἀλιμένα; Α, Β, Γ, Δ : ντούγκουε 'γὼ Χ || 297. Οὔφου τοῦ λούφου Γ || 298. τέτοια σειριά Α, Β, Γ, Δ || 300. μὰ ὄχι ποτὲ τέτοια σιριά Χ || 301. λόγια ποῦ σοῦ καλαναρχάω Χ || 302. νὰ μὴ πατήσει Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) | τὸν ξετεράω Χ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Πιάσε το, στύψ' το, σφάξε το, δείρε το, πνίχ' το, βράσ' το·
 τηγάνισ' το, μπουρμπούλις' το, ψῆσε το, φτιάσ' το, φά' το.
 ("Α δὲ μοῦ ντέσεις!)

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' τί μουρμουρίζεις, μωρ' τί γκαρίζεις; 305

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὅσκιε μαλλιῶς
 τῆ φαωμάρα νὰ μὴν ἀλλάξει! 306α
 Μπὰ νὰ βουλιάζει
 κι ὁ Γιάννης κι ὁ Λιός! 307α

Σ Κ Η Ν Η Δ Ε Κ Α Τ Η

11

ΜΑΡΗΣ ΝΤΡΑΒΟΣ ὁ πούλητῆς τοῦν ὀρτυκιῶνε,
 ΓΕΡΟΥΜΟΣ καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΜΑΡΗΣ

Ἐχω ἓν' ἀσκι γιὰ πούλημα μὲ κάτι ὀρτύκια μέσα,
 μὰ πράμα! ὅσοι τὰ εἶδανε, κατὰ πολλὰ τσ' ἀρέσα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μὰ τόμου τσοῦ ἀρέσανε, γιατί δὲν τὰ ψωνίσα; 310

ΜΑΡΗΣ

Τοῦτα ποὺ βλέπεις μοναχά, ἐτοῦτα μοῦ ἀφῆσα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἀπίθωσέ τα νὰν τὰ ἰδῶ.

304. Ἄ δὲν μοῦ Α, Β, Δ || 305. Μωρὲ τί μουρμουρίζεις Γ || 306. Ὅσκιε Γ | μαλιός Χ, Β, Γ, Δ :
 μαλιῶς Α || 306α. νὰ μὴν ἀλλάξης Α, Β, Γ, Δ || 307α. βουλιάζει ὁ γιάννης κι ὁ λιός Χ || Titulus.
 ὁ πωλιπτής Α, Β, Γ, Δ | τουν Χ : τῶν Α, Β, Γ, Δ || 308. ἓνα ἀσκι Χ, Β, Γ, Δ || 309. ὅπου τὰ εἶδα-
 νε Α, Β, Γ, Δ | τζου ἀρέσα Χ || 310. τσοῦ ἀρέσανε Γ | δὲν τὰ ψωνῆσαν; Α, Β, Γ, Δ || 311. τοῦτα
 ἐδῶ μοῦ ἀφῆσαν Α, Β, Γ, Δ || 312. νὰ τὰ ἰδῶ Α, Β, Γ, Δ

ΜΑΡΗΣ

Νά τα, παιδί μου, ιδές τα.
 Ὅμπρὸς σ' αὐτά, κοτόπουλα, πιτσούνια, γάλους, χέσ' τα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μανιάτικα εἶναι, ἀδελφέ;

ΜΑΡΗΣ

Φαμόζα, ναί, ἀφ' τῆ Μάνη.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Λέγε μου τὸ παζάρι τους, ν' ἀκούσω τὸ τί κάνει; 315

ΜΑΡΗΣ

Ἐγὼ γιὰ τὴν ἀγάπη σου, χωρὶς κουβέντα ἄλλη,
 ὅσα κι ἂν εἶναι, ἔπαρ' τα ἐννιὰ γρόσια, χαλάλι.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Στὸ Θεό μου, ὀμπλιγάδος σου, εὐθύς νὰ σοῦ τὰ δώσω.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μωρ' καερίνια ζωντανὰ εἶναι καὶ θέλεις τόσο;

ΜΑΡΗΣ

Συμπάθησέ με, μάστορα, γύρευε τὴ δουλειά σου. 320

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἀλήθεια, δὲν καλονογᾶς, ἔγνοια σου τσ' ἀφεντιᾶς σου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλά, σινιὸρ μαρκάντε μου, ιδές πὼς ἔχεις φάλο.

314. εἶν' ἀδρεφέ; A : εἶν' ἀδελφέ; B, Γ, Δ | ὄχ τῆ Μάνη A, B, Γ || 316. χόρις κουβέτα X || 318.
 Στὸ θεό μου Γ | ὀμπλιγάδο σου B, Γ || 321. δὲν καλονοᾶς B, Δ : δὲν καλονᾶς Γ | τζ' ἀφεντιά σου
 X, A : τσ' ἀφεντιά σου B || 322. σιὸρ μαρκάντε B, Γ, Δ | ἔχει φάλο X

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σώπα, νεγότσιο ἀληθινό, νὰ ἰδεῖς πόσο θὰ βγάλω.

ΜΑΡΗΣ

Ξέρεις γιατί τοῦ τὰ ἄδωκα σὲ τοῦτο τὸ παζάρι;
Γιατὶ ὁ προσπάππος του εὐτουνοῦ κ' ἐμὲ ἤτανε κουμπάροι. 325

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μαλλιῶς πράμα πὺ νὰ μπορῶ, βαντάγιο ἔχω μεγάλο,
πάντα θὰ βγάλω τὸ διπλό.

ΜΑΡΗΣ

Βέβαια, τὸ ἓνα ἄλλο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὅρσε λοιπὸν τρεῖς γάτσοι σου, γρόσια ἐννιά στὸ μπρόγχο.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ὅρσε καὶ πέντε φάσκελα! Βόιδι, κογιόνο, σιόκο!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ πῶς;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Γιατὶ σὲ γέλασε· ἔπαρε τὸν παρά σου. 330

ΜΑΡΗΣ

Κ' ἐγὼ δὲ θέλω νὰ μιλεῖς στὰ ξένα, γειὰ χαρά σου.

324. σ' ἐτοῦτο Α || 325. ὁ προσπάππος Α : ὁ προσπάππος Β, Γ, Δ | αὐτουνοῦ Β, Γ, Δ | καὶ ἔμὲ Χ, Β, Γ | ἤπουνε Β, Γ, Δ || 326. Μαλιὸς Χ, Β, Γ, Δ : Μαλιῶς Α | βαντάγκιο ἔχεις μεγάλο Χ || 328. γάτζοι Χ, Α : γάτζι Γ | μπρόγχο Χ || 329. βόιδι κογιόν καὶ σιόκο Χ || 330. σ' ἐγέλασε Α | τὸ μπάρρα σου Χ || 331. Καὶ γὰρ δὲ θέλω μὴ μιλεῖς Χ | γιὰ χαρά σου Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.)

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Τούτα εἶναι γιὰ τὸ γάτουλα, ἢ βρόμα τους φινάρει.

ΜΑΡΗΣ

Γιὰ δαῦτο ἔτσι τὰ ἴδωσα κι ἄς μὴ ἴθελε τὰ πάρει.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Γιὰ νὰ τὰ μυριστῶ κ' ἐγὼ ἄ... ἄ... πάρ' τα! Νὰ μὲ γνωρίζεις.

ΜΑΡΗΣ

Ἐπούλησες, ἐχάρισες, πιλιό σου δὲν ὀρίζεις. 335

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

12

Ὅρσε τα, σιὸρ κομπάρε μου, καὶ δῶσ' μου, πλήρωσέ με.

ΜΑΡΗΣ

Ἄντιό ἄ... σιὸρ κομπάρε μου, ἄ... κομπατίρισέ με.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ τίρα δῶ ἄπ' τσι γάτσοι μου κράτησε ὅ,τι ὀρίζεις.

ΜΑΡΗΣ

Φεύγω, βλέπε στὸ ντάνο σου, ὄρνιο, νὰ μὴν ψωνίζεις.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὅλα, ὄλα ἰστάσου, ἀδρεφέ, ψί... ψί...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ναί, τώρα γύρευέ τον. 340

333. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ τοῦ τᾶδωσα Β, Δ : Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τοῦ τᾶδωσα Γ | τὰ δωσα, ἄς μὴ θελε Χ ||
 334. νὰ τὰ μυριστὸ ἄ, ἄ, πάρτα Χ || 336. κομπάρε Δ || 338. τίρα δῶ ἄ τζι γάτσοι μου, Χ | γά-
 τσοι Λ || 339. ἄπ' ὄρνιο μὴ ψωνίζεις Χ : νὰ μὴ ψωνίζης Λ, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 340. ἀδελφέ, Λ, Β,
 Γ, Δ | φς! φς! Χ | ναὶ γύρεβέ το Χ : γυρευέτο Α, Β, Γ, Δ (διορθ.)

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἐχάθηκε, χαρὰ χαρά... μὰ θὰ τὴν πάρω ἄπέτο.
Μὰ τσῆ πουτάνας τὸ σκυλί, (νὰ κάμω τέτοιο ψῶνι;)

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μωρ' ὁ τσαγκάρης δὲν εἶναι παρὰ γιὰ τὸ βελόνι,
μὰ σ' τὸ 'πα, τὰ γαμόπιστα, ὅ,τι τὰ κάφυρά μου.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μωρ' ὁ πατέρας μου ἔρχεται!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δελόγκου καὶ καλλιὰ μου. 345
Εὐτὺς ἄς φύγω
καὶ μὲ τὸ βέλω,
μὰ τί τὸ θέλω,
πάλι τορνάρω.
Ὡστε νὰ πάψει 350
ἢ φαωμάρα,
εἰς τὴν κουμπάρα
τὴν καλκεντζάρω.

Σ Κ Η Ν Η Ε Ν Δ Ε Κ Α Τ Η

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὡ ἄμπρες! ὦ τραντάφυλλα! ἄ... ἄ... δὲν μπαίνω, ὄχι.
Μωρ' τί κακὸ στὸ μαγαζί;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὁ τόπος ἔτσι τὸ 'χει. 355

341. μὰ νὰ τὴν πάρω α πέτο X | ἄ πέτο Γ || 342. μὰ ἐγὼ νὰ ἰδῶ τὸ ψῶνι X || 345. Δελέγκου Α, Β, Γ, Δ || 346. Εὐθὺς Α, Β, Γ, Δ || 353. τὴν καλκεντζάρω X : Τὴν καλκετζάρω Α : Τὴν κορτεντζάρω Γ || 354. τριαντάφυλλα Β, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὁ τόπος τό 'χει; Ἄιμέ!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ δὲν ἀκούω βρόμα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Οὔλον τὸν κόσμο ἐβρόμεψε καὶ δὲν ἀκοῦς ἀκόμα;
Κάτι θρασίμι ἔμπασες, κάτ' εἶναι μέσα πούρι,
κάτι εἶναι· πῶς μὲ χτύπησε ἡ βρόμα μὲς στὴ μούρη;
Μωρ' τί εἶναι κεῖ σὲ κειὸ τ' ἀσκή;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τίποτσι, κάτι ὀρτύκια. 360

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γιὰ νὰ τὰ ιδῶ... νά, νά, μωρέ, ἐτοῦτα εἶναι ποντίκια!
'Ἀμὴ γιατί ἀκούω κ' ἐγὼ τοῖ ἄμπρες καὶ τοῖ μόσκους;
ὦ, ὁ γαλαντόμος τί ἔμπασε! Τέτοιους σπορδάκους ζόρκους!
Εὐτὺς εὐτὺς, εἰς τὴ στιγμὴ, εὐτὺς νὰ τὰ πετάξεις,
ἂν τὰ 'βρῶ ἐδῶ στὸ γύρισμα, βλέπεις ἄ δὲ στενάξεις. 365

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

13

Πιλιὰ δὲ δύνεται σ' ὄλους τοὺς τόπους
νὰ εὔρεις τίμιους δύο ἀθρώπους,
νὰ πραγματέψεις χριστιανικά!
Μὰ τί ὀρτύκια! Μὰ ὁ κουμπάρος!
Μὲ κειὸ τὸ θάρρος! 370

356. ὠϊμέ Α : ὠοιμέ Β, Γ, Δ || 357. Μωρ' οὔλον τον Β, Γ : Μὰ οὔλο Δ | ἐμόλινες Χ || 358. κάτι εἶναι μέσα Β, Γ || 359. κάτ' εἶναι Α | μ' ἐχτύπησε Α : μὲ κτύπησε Β, Γ : μ' ἐκτύπησε Δ | μὲς τὴ μούρη Χ, Α, Γ || 360. Μωρ' τί εἶναι εἰς ἐκὶο τ' ἀσκή Χ | τὸ ἀσκή; Γ || 361. ἄ νά, νά, μωρέ ἐτοῦτα εἶναι Χ || 362. καὶ 'γὼ Χ, Γ | τοῖ μόσκους; Β, Γ, Δ || 364. Εὐθύς, εὐθύς... εὐθύς Α, Β, Γ, Δ || 365. Γιατί ἂν τὰ 'βρῶ στὸ γύρισμα, θὰ βαρυνασστενάξεις Α, Β, Γ, Δ || 366. Παιδιά δὲν δύνεται Α, Β, Δ : Πλέον δὲν δύνασαι Γ | σ' οὔλους τζοῖ τόπους Α : σ' ὄλους τσὶ τόπους Β, Δ || 367. ἀνθρώπους Β, Γ, Δ || 368. πραγματέψης Χ : πραγματέψης Β, Δ || 369. κουμπάρος Α, Β, Δ || 370. Μ' ἐκειὸ Α

Τί τραντιμέντο!
Καί τί τσιμέντο
μέ τόν πατέρα εἰς τὰ σφαγιά!

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ καὶ ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ ἀπὸ Πηγαδάκια

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Μποντί,* σινιόρη μάστορα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλῶς τὸν Κατεβάτη.

Τί μάντα; Θέλεις τίποτσι;

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Ἦθελα κ' ἐγὼ κάτι.

375

Ποῦ 'ναι ὁ σιὸρ Γερόλυμος;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Γιὰ κάτι ὀρτύκια, ἐκεῖνα...

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Γιὰ κειὰ ποὺ ὁ πατέρας του τῷσαλε τὴν ντοτρίνα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μὰ ὅπου κι ἂν εἶναι ἐπλάκωσε.

* Βεν. Bondi = καλημέρα

371. τρατιμέντο Α, Δ || 372. Σὲ τί τσιμέντο Α, Β, Γ, Δ || 374. Ποντί σινιόρι Χ | σινιόροι μάστοροι Α, Β, Γ, Δ | τὸν γκατεβάτη Χ || 375. Τί μαντάτα; Β, Γ, Δ | θὲς τίποτσι; Δ | καὶ 'γὼ Χ || 376. Ποῦ εἶν' ὁ σιὸρ Γερόλυμος Χ | Γιὰ τὰ ὀρτύκια ἐκεῖνα; Α, Β, Γ, Δ || 377. Γιὰ 'κεῖνα Α, Β, Δ | Γιὰ ἐκεῖνα Γ | τοῦ ἔψαλε τὴν Χ | τὴ ντοτρίνα Α, Β, Γ, Δ || 378. καὶ ἂν εἶναι Χ, Β, Γ, Δ

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Ἄκουσα, σιὸρ κομπάρω,
 μὰ πάω κι ἀτός μου ὡς ἐκεῖ, κάτι νὰ κουσεγιάρω.
 Μοῦ ἔχει ὁ κουμέσος μου ντεστέζα καὶ κουμπάρσα, 380
 μὰ ἄ δὲν τὴν ντερμινάρισε, θὲ νὰ τὸν κάμω φάσα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καὶ ποιὸν ἔχεις κουμέσο σου;

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Τὸ σιὸρη Τσεταδίνο.
 Μὰ τόσο κάνει, δὲν εἶναι φαρτσούνι σὰν ἐκεῖνον.
 Κορμὶ εἶναι Ντακουραϊκό, δελέγκου στὸ μουμέντο
 ἔτσι σὲ ἰδεῖ, ἐτέλειωσε, σὸπλεξε γαμπινέτο. 385
 Για μὶα κοντέζα ἴν τρουφαριά...*

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐσέ, μωρὲ Μαρίνο;

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Για μὶα κοντέζα πού ἴχαμε μὲ τὸν Ἄναλατίνο
 χωρὶς κουσέντσα μ' ἔγδαρε σὰν τὰ ποντίκια οἱ γάτες,
 μὰ νὰν τὰ πάρει ὁ διάολος τὰ φίτσια καὶ τὸ ἄβγάτες.
 Μοῦ βγάλανε τὸ σάγκο μου, οὔλοι μὲ τρακουγκέρου, 390
 μὰ τὰ ὄβρουσφάραγγα, κάτι καλὰ κουρέρου.
 Μὰ θὲ νὰ πιάσω τὸν Μπουιντού...

* *Ital. Contesa in trufferia (ή truffa) = ἐρίδα, διαφορὰ για ἀπάτη, κατάχρηση εμπιστοσύνης*

379. καὶ ἀτός μου X, A, B, Γ, Δ | νὰ κουσεγιάρω A, B, Γ, Δ || 380. ὁ κουμέσιος μου X, A | κου-
 μπαῖσα B, Γ, Δ || 381. μὰ ἄδὲν τὴν ντερμινάρισε X : Μ' ἄ δὲ τὴ ντερμινάρισε A : Μὰ ἄδὲ τὴ
 ντερμινάρισε B, Γ, Δ || 382. Καὶ ποιὸν X, Γ | κουμέσιο A | Τὸν σιὸρη X, A, B, Γ, Δ || 383. φαί-
 τζούνι X : φαρτζούνι A : φαῖτσούνι B, Γ, Δ | ὡσὰν ἐκεῖνο X : σὰν ἐκεῖνο A, B, Γ, Δ (διορθ.) || 384.
 Κορμ' εἶναι A | Ντακορέϊκο B, Γ, Δ || 385. ἐτέλειωσε A, B, Γ, Δ | σοῦ ἔπλεξε X || 386. μὶα κου-
 ντέζα ἢ τρουφαριά X : ἴντροφαριά A, B, Γ, Δ | μορὲ X || 387. μὶα κοντέζα X | γὰ τὸν ἀναλα-
 τίνο X || 388. κουσέντζια X : κουσέντζια A : κοσιέντσα Γ || 389. νὰ τὰ πάρη B, Γ, Δ | ὁ διάλος Δ |
 τζὴ ἀυγάταις X || 390. ἐβγάλανε X, B, Δ | σάνκο A, B, Δ | μὲ τρατινιέρου A, B, Δ : μὲ τρα-
 κουγγιέρου Γ || 391. κουρέρου A, B, Γ, Δ || 392. νὰ πάω στὸ A, B, Γ, Δ | Μπουίντου X, B, Γ,
 Δ : Μπουιντού A

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗΣ

Ἄλλο γαλιότο πάλι.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Μωρ' ὄθε κι ἄν πᾶς, σὲ πιάνουνε σὰν ψείρα στὸ κεφάλι.

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗΣ

Θὲ νὰ σοῦ πῶ κουμέσο σου, νὰ πᾶς εἰς τὸ Μαράκι.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Μπράβο, ντασένο μ' ἔφτιασες, φαμόζο τροφαράκι. 395
 Ὁ Θεὸς σχωρῆσ' τὸν Κοντονή, ὅπου τὸν τρώει τὸ χῶμα! 14
 Μὰ ὁ Μπούιτσος, μὰ ὁ Μπαίτσαμος καὶ ὁ Φραγκιὸς ἀκόμα,
 οὔλοι μοῦ τὸν ἐλέγανε φαμόζο ντερβενιέντε,
 πὼς τὰ βιβλία τὰ ἔμαθε καὶ δὲν τοῦ λείπει νιέντε.
 Ἄ δὲν ἤξερον φράγκικα, στὸ χύστο τους οἱ μοῦλοι. 400
 Ἄν πεῖς καὶ ποιό κουμέσο μου, θὰ πιάσω τὸ Σκουρδούλη.
 Πάω νὰ ἰδῶ τὸν κόιτο μου σ' τοῦτον τὸν Τσεταδίνο,
 κ' ἔτσι γενεῖ τὸ ντίστριγο, μὲ τὸ Σκουρδούλη ἄς μείνω.

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗΣ

Ἄμε καὶ κάμε, μὴν ἀργεῖς.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Ἰμπότα θὰ γυρίσω,
 ντάντε γιὰ τὴν πατρόνα μου μιὰ ψίχα θὰ ψωνίσω. 405

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗΣ

Ἐχω παπούτσια, ἀσκιά, λουριά, σαρδίνια, πισιλίνες,
 μία καμιζιόλα ντάντινη, μὰ εἶναι ἀπὸ κείνες!
 Τασκέτα, ὄμορφα φλασκιά, ὅ,τι ἀγαπᾶς νὰ πάρεις.

393. Μπρ' ὄθε Α | ἄν μπᾶς Β, Δ : καὶ ἄν πᾶς Γ || 394. κουμέσιο σου Χ | τὸ μαράκι Χ || 395. πρᾶβω Χ || 396. Ὁ θιὸς χωρῆς Χ : Ὁ Θεὸς χωρῆς Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) | ὅπου Α || 397. ἀκόμη Γ || 400. Ἄ δὲν ἤξευρον Χ : Ἄν δὲν ἤξερον Γ || 401. ποιό κουμέσιο μου Χ | τὸ Σκουρδούλη Χ || 402. τὸ κόιτο μου Β, Γ, Δ | στοῦτον Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 403. καὶ ἔτσι Χ | στὸ σκουρδούλη θὰ μείνω Χ || 404. νμπότα Χ || 405. μιὰ ψίχα Χ, Γ || 408. Τὰ σκέτα Α

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Εἶμαι κουρέντες ἄθρωπος, ἃ δὲ μὲ κογιονάρεις.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐδῶ νὰ κογιονάρουμε! σ' τὸ λέω, δὲν εἶν' οὔζο, 410
καὶ ἃ σοῦ λέω ψέματα, νὰ λάβω ἄρκουμπουζο.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Μὰ τὸ ψωμί, ὅσο μοῦ πεῖς, *κόστο ντὲ κόστο, βάρδα,**
μὰ μπιτζαρία θέλω πολὺ καὶ ρόμπα ντὲ ντουράδα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Λογιάζω νὰ σὲ ψώνισα τόσες φορὲς καὶ ἄλλες.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Κ' ἐγὼ ἐκομπαρίσισα πάντα μου ποντουάλες. 415

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἔλα νὰ πιάσω τίβοτσι, πῶχω ὁ μαῦρος χρεία.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Ἄ δὲν ἔχω, κομπάρε μου, σοῦ βάνω πιεντζαρία.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δικό σου εἶν' τὸ μαγαζί, σὰν τὸ 'πα καὶ τοῦ Ρέτσπ.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Τοῦ Διονύσιου;

* Βεν. *Costo de costo, varda* = ὄλο ὅσο (μου) κοστίζει, βλέπεις

409. κορέντες Α, Β, Γ, Δ | ἄνθρωπος Β, Γ, Δ || 410. νὰ κογιονάρουμε; Χ || 411. ἄρκουπούζο Χ ||
413. μπιτζαρία Α, Β, Δ || 414. σ' ἐψώνισα Α : σὲ ψόνισα Β, Δ || 415. καὶ 'γὼ ἐκομπαρίσισα Χ ||
416. τίβοτσι Χ : τίποτσι Α : τίποτσι Β, Γ, Δ | ὅπ' ἔχω Χ || 417. κομπάρε μου Γ || 418. εἶναι τὸ μα-
γαζί Α || 419. τοῦ Διονυσίου Β, Δ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐκεινοῦ.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Τὸ λὲς κ' ἐμὲ ἐδεδέτσει;
Ἐγὼ εἶμαι ὀμπλιγάδος σου μὰ δὲ μορογαρίζω, 420
εἰς τὸ μουμείντο ἔφτασα, σὰν κουρεντιά γυρίζω.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Εἰς τὸ καλὸ, Μαρίνο μου, σ' ἀκαρτερωῶ ἐγὼ ὅμως.

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Κοπιᾶζω ντὲ προπόϊτο,* γιὰτ' εἶμαι γαλαϊντόμος.
Κι ἂν ἔρθει κι ὁ Γερόλυμος, νὰ ζεῖς, κολέα, πὲς το. 15

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Τὸ λέω, (εἰς τὸ διάολο).

ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ

Σκλάβος σου ἀντερέστο. 425

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἦθελα νὰ ἔξερα τί γιουντικάρει
ὁ χωριάτης νὰ μὲ τρουφάρει.
Εἶμαι ντὲ τζίρο πολὺ· δὲν παίρνει,
ὅποιος στοχάζεται τζίρο ντὲ βόλτα,
ἀπὸ τὸ γάμο δὲν τρώει τόρτα, 430
μὰ τὸ ψωμάκι τήνε παθαίνει.

* Βεν. *De proposito* = καθὼς πρέπει, ευγενικά

419. καὶ μὲ Χ, Β, Γ, Δ || 420. ὀμπλιγάδο σου Χ : ὀπλιγάδος Β, Δ || 421. μουμείτο Α, Β, Δ : μουμείντο Γ | ἔφθασα Β, Γ, Δ | κουρεντιά Χ || 423. γιὰτ' εἶμαι Χ, Γ | γαλαϊτόμος Α, Β, Δ : γαλαντόμος Γ || 424. Καὶ ἂν ἔρθη Χ : Κι' ἂν ἔρθη Α : Καὶ ἂν ἔλθῃ Β, Γ, Δ | καὶ ὁ Γερόλυμος Χ : καὶ ὁ Γερόλυμος Β, Γ, Δ || 426. γουντικάρει Β, Δ || 427. νὰ μὲ τρουφάρει Χ || 428. ντὲ ντζίρο Γ || 429. τζίρο ντὲ βόλτα Α || 430. δὲ τρώει Γ || 431. τὴν ἐπαθαίνει Χ

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Πλατεία τῶν Ἀγίων Σαράντων

ΒΑΓΓΕΛΗΣ, ΜΩΡΟΣ, καὶ παρακάτου ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, βαστάφοι ξαπλωμένοι,
καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ μετὰ τὰ ὀρθύκρια ἀποκάτου του

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ποῖος ἀπὸ σᾶς εἶναι καλὸς μιὰ χάρη νὰ μοῦ κάμει;

ΜΩΡΟΣ

Ἐγώ.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Ἐγώ.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὡς ἔδεπά.

ΜΩΡΟΣ

Νὰ πηαίνομε ἀντάμι.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Προικιὰ θὰ κουβαλήσουμε;

Titulus. παρακάτω Α, Β, Γ, Δ | ξαπολομένοι Χ | ἀποκάτω του Α, Β, Γ || 1. Ποῖος ἀπὸ σᾶς Γ, Δ | μιὰ χάρι Γ || 2. (Μῶρ.) Ἐγώ. (Βαγγ.) Ἐγώ. (Διαμ.) Ἐγώ. Β, Γ, Δ | (Γερ.) Ὡς ἔδεπα, νὰ πηγαίνουμε ἀντάμι Α, Β, Δ : ἀντάμι Γ || 3. θὰ κουβαλήσωμε; Β, Γ

ΜΩΡΟΣ

Μίλειε μας δά, τί ἔναι;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κάτι ὀρτύκια, ἔνταγε...

ΟΥΛΟΙ ΤΟΥΣ

Οὐ... νὰ χαθεῖς, παρμένε!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σωπᾶτε, μὴν τὰ πάρετε.

ΜΩΡΟΣ

Νὰ μὴν ντραπεῖ ὁ διάλογος!

5

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Μά τὸ ψωμί, τὴν πάθαινε ἀπὸ ἐμᾶς σὰν ἄλλος...

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Εἶμαι φτωχὸς καὶ μεθυστής, μὰ νὰ ἴθιλε μοῦ δώσει
μιά ντόπια, δὲν τὰ ἔπιανα, ὄχι νὰ μᾶς πλερώσει.

Ἄμ νὰ θε μοῦ τὸ εἰπεῖ ἐμέ! Μπά, ἡ βρομογανάσα!

Τὸν τσάκωνα τὸν κερατά, τὸν ἔκανα καὶ φάσα!

10

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τί ἔχεις, μωρέ, μὲ μένανε; Ποίονε θὰ κάμεις φάσα;

Μίλειε πιλιὸ καλύτερα, σοῦ μπάζω ἐγὼ τὰ ράσα.

Ἄκοῦς, βρομομεθύστακα, διαουρτοβαφτισμένε;

Σοῦ κόβω τὸ μουστάκι σου...

3. Μίλα μας Α, Β, Γ, Δ | τί εἶναι; Γ || 4. ἔνταγε Χ || 5. μὴ τὰ πάρεται Χ : μὴ τὰ πάρετε Β, Γ, Δ |
νὰ μὴν ντραπεῖ Χ : νὰ μὴ ντραπῆ Α : νὰ μὴν ντραπῆ Β, Γ, Δ | ὁ διάλογος; Α || 8. μία ντόπια Χ, Γ |
κι' ὄχι Α : καὶ ὄχι Β, Γ, Δ || 9. Ἄμ' νᾶθελε μοῦ τὸ πῆ Α, Β, Γ, Δ || 11. μ' ἐμένανε Α | ποίονε Χ,
Α || 12. σοῦ μπάζω ἴγω Α || 13. γιαουρτοβαφτισμένε Α : δγιαουρτοβαφτισμένε Β, Δ

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Γκίντι, σαπρακιασμένε!

Ἄν εἶχες ψυχή, δὲν ἔφευγες· στάσου νὰ μοῦ τὸ κόψεις.
 Στὸ χύστο σου, ἀνάσινι σιχτίρ, π' ἀπάνου μου θ' ἀπλώσεις!
 Στάκα, στάκα, τί ἔτσάκισες;

15 16

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Βρέ Διαμαντή, ἄσ' τον κάτου.

ΜΩΡΟΣ

Θέλει νὰ μπαίνει στὸν μπελὰ ἐτοῦτος, γειὰ χαρά του.
 Ἐννοια μου, δὲν τὸν μπεγεντῶ γιὰ μῆνια, πῶς τὸ λένε;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Βρέ, μίλειε του τοῦ Διαμαντῆ.

ΜΩΡΟΣ

Βρέ, ἔτσι δὰ δὲν ἔναι;

20

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Πιλάλα τὸν κυνήγησα, μ' ἂν ἤθελε τὸν πιάσω,
 μὰ τὸ ψωμί, τὸν κερατά, βρὲ νὰν τὸν τεταρτιάσω.

ΜΩΡΟΣ

Ἄμῃ γιὰ κειὸν τὸ μασκαρά, βρ' ἔννοια σου ν' ἀναφαίνεις.

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ἔνας μπερμπάντης μιᾶς κλοτσιᾶς, πούστης ὁ μπεζεβένης.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ

Ἄμ δὲν τὸν τσάκωνες.

15. Ψυχή ἂν ἔχης τί φεύγεις X || 16. σικτήρ A | ποῦ ἀπάνου μου θὰ 'πλώσεις X || 17. Στάσου, στά-
 σου Γ || 18. στὸ μπελὰ X, A, B, Γ, Δ | γιὰ χαρά του X, A, B, Γ, Δ (διορθ.) || 19. Ἐννοια μου A, B,
 Γ, Δ || 20. Βρέ μίλα του X || 21. μὰ ἂν ἤθελε X, B, Γ, Δ || 22. νὰ τὸν τεταρτιάσω A, B, Γ, Δ || 23.
 ἔννοιασου X : βρὲ ἔννοια σου B, Γ, Δ | ν' ἀναφέρνης B, Γ, Δ || 24. μπερπάτης X : μπερμπάτης A :
 μπιρμπάντης B, Γ, Δ | πεζεβένης A, B, Δ || 25. δὲν τὸ τζάκωνες X : δὲν τὸν τσάκισες; Γ

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ἦτανε σπῖθα, 25
 γαμῶ τῆ μάνα του τὴν παλιορνίθα.
 Ἐκειὸς ποὺ φεύγει εἶναι πλιὰ σβέλτος,
 ἄμ τί ἐκατάλαβε, θ' ἀκοῦστε χαμπέρια.
 Τὸ νὰ μὲ ρίξει ἢ βρόμα στὰ χέρια,
 δὲν τότε γαίνει μάνκα ὁ Τζορτζέτος. 30

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὰ πέταξε, μὰ παραργεῖ, ντεμπέλης εἶναι βέρος,
 πηγαίνει νιὸς στὸ θέλημα κι ὀπίσω ἔρχεται γέρος.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Λέω νὰ πάω γιὰ νὰ ἰδῶ. Πῶς ἔτσι ἄργητα κάνει;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄμε, μὰ τήραξέ με δῶ... στάσου, καὶ νὰ ποὺ φτάνει.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σὰν πανιασμένος, 35
 σὰ γάτα μπανιάδα, 35α
 σὰν ὄκα πενσάδα,
 σὰ συγχυσμένος. 36α
 Σὰν τέτοια ἀχνάδα,
 σὰ δὲ φαλάρω... 37α

26. τῆ παλιορνίθα Β, Γ, Δ || 28. θὰ κούστε Β || 29. χέργια Α, Β, Γ || 30. δὲν τότε γένει Χ : Δὲν τὸν γιατρεύει Α, Β, Γ, Δ | μάνκου Α : μάγκου Β, Γ, Δ || 32. καὶ ὀπίσω Χ : καὶ πίσω Β, Γ, Δ || 34. τήραξέ με ἐδῶ Β, Γ, Δ | φθάνει Β, Γ, Δ || 35α. γάτα πανιάδα Χ || 36. σὰ ὦκα πενσάδα Χ : Σὰν καὶ πενσάδος Γ || 36α. σὰν συγχυσμένος Γ || 37. Σὰ τέτοια Χ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

17

Οί ρηθέντες καὶ ὁ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γερόλυμε, τί ἔπαθες; Τί ἔχεις; Τί λαχνιαζεις;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σὰν τὸ λουλούδι ἐγένηκες, τῆ ζαφουράνας μοιάζεις.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ἐτούτ' ἡ ἀχνάδα; Μίλειε μας.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ξέρει ὁ Ποντίλιος τί ἔναι. 40

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μά, γιέ μου, ἐλιγοθύμπες;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Νερό, νεράκι πίνε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄμε δελόγκου, Παπουτσί, πές τοῦ Ποντίλιου, ὦ σπάσο!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἔντονε μὲ τὰ γέλια του.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸν κόσμον θὰ χαλάσω.

Titulus. ΓΕΡΟΥΜΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες Α, Β, Γ, Δ, || 38. τί λαχνιαζεις; Α, Β, Γ, Δ || 39. ζαφουράνας Α, Β, Δ || 40. Μὰ ἐτούτη Χ : Μὰ τούτη Α, Β, Γ, Δ | τ' εἶναι Χ, Α, Β, Γ, Δ || 42. Ἄμε δελόγου Χ : Ἄμα δελέγκου Β, Γ : Ἄμε δελέγκου Δ || 43. τὸν κόσμον Χ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἄφοῦ τὰ σύγνεφα νερὰ τραβίζουν,
 βροντοῦν, ἀστράφτουσι, τὸν ἥλιον σκεπάζουν, 45
 μὲ σμπάρα, μὲ χτύπους τὴν σφαίραν ταράζουν,
 μὰ ξεθυμαίνουσι σὰν ἀποπαίζουν.
 Τοῦτα μίαν θάλασσαν, τὸν Τίγριν, τὸν Νεῖλον,
 καπνοὺς, ἀνέμους, πυκνίλα, σκοτούρα,
 ἄστρο δὲ φαίνεται ὄχ τῆ θολούρα, 50
 μὰ πάντα μνέσκουσι χωρὶς νὰ βρέξουν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ὁ Διαμαντῆς ἐμέθαε κ' ἔτρεξε νὰν τὸν πιάσει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὁ κλέφτης, ἂν ἐμέθαε, ἄς πάει νὰ ξεράσει.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Κάτι ἄλλο, μπρέ, κάτι κρυφό· πές μου το ἐμὲ στὴν μπάντα,
 ἂν ξέρεις οὐλα τὰ σωστὰ κ' εἶδης φέρνεις πάντα. 55

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἐτοῦτο εἶναι, τί ἄλλο;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ πές μας τι μὲ τάξη.

45. ἀστράφτουν, ἥλιον A : ἀστράφτουν, τὸν ἥλιον B, Γ, Δ || 46. μὲ σμπάρα X, Δ | καὶ χτύπους σφαῖραν A : καὶ κτύπους τὴν σφαῖραν B, Γ, Δ || 48. μία θάλασσα A, B, Γ, Δ | Τίγριν καὶ Νεῖλον Δ || 50. δὲν φαίνεται B, Γ, Δ | ἀπ' A, B, Γ, Δ || 52. καὶ τρεξε X : καὶ ἔτρεξε B, Γ, Δ | νὰ τὸν Δ || 54. στὴ μπάντα A, B, Γ, Δ || 55. ἂ ξέρης X || 56. Ἐτοῦτα Δ | πές μας τὴν B, Γ, Δ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Πῶς τοῦ 'πε τὰ ὀρτύκια σας νὰ πὰ νὰν τὰ πετάξει!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ ἐτοῦτο; Ἄλλο τίποτσι; Στὸ Θεό σου, Ποντήλιε!

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἦχι γιὰ τοῦτο βέβαια.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ τέλειωσ' τη' ἔλα, μίλειε.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἦτανε ὀρνέλα, κάνεβα, μουσκίδι, οὔλος κούρνια, 60
ὁ μεθυστῆς γνωρίζεται χωρὶς νὰ 'χει κουδούνια.

ΘΟΔΩΡΗΣ

18

Ἄ! *τρόπο τάρντι** μοῦ τὸ λές, νὰ ἔβγω μ' ἓνα ξύλο,
νὰ μὲ γνωρίσει ἀληθινὸν καὶ καρδιακόν του φίλο.
Εἶχε τοῦ λιώσω τὰ πλευρά, τοῦ κάμω ἀνατομία.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Κάλλιο πού δὲ σ' τό 'πα, ἀδρεφέ, νὰ 'χω τὴν ἀμαρτία. 65

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ τί λογαριασμὸ εἶχ' αὐτός; Γιατί τόσα στραπάτσα;
Ἐτοῦτος δὲν ἐθόλωσε νερὸ ποτὲ στὴν πιάτσα!

Ἄς κάμει τὴν εἰκόνα σου, πῶς δὲ μοῦ τό 'πες πρῶτα,
εἶχε τὸν πάω δέρνοντας ὡς τοῦ Χριστοῦ τὴν πόρτα.
Χίλια ματσούκια ἀπάνου του ἤθελε τοῦ τσακίσω. 70

* *Ital. Troppo tardi* = πολὺ ἀργά

57. πῶς τοῦ εἶπε X || 58. Μὰ τοῦτο Α, Β, Γ, Δ | τίποτζί Χ, Α, Β, Γ, Δ || 61. νὰ ἔχει κουδούνια Χ || 62. Ἄ τρόπο τάρντι Χ || 63. καρδιακό του Χ, Πρωτ. : γκαρδιακόν του Α, Β, Γ, Δ || 64. Ἦθε τοῦ λιώσω Γ || 65. ἀδελφέ Β, Γ, Δ, Πρωτ. || 66. εἶχε αὐτός Α, Β, Γ, Δ || 67. Ποῦ τοῦτος Α, Β, Γ, Δ | νερὸ μέσα στὴ πιάτσα Χ || 68. πού δὲ μοῦ τό 'πες Πρωτ. || 69. Ἦθε τὸν πάω Γ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σώπ', ἀφεντάκη, κ' ἔγνοια σου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Βάρ' του, κ' ἐγὼ ἀπὸ πίσω!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἕνας βαστάζος βρομερός, ἕνα παλιοσοφίμι,
ἕνας ντενιέντες ντὲ κλοτσιᾶς, περιγιαλιουῦ θρασίμι,
νὰ βρίσει τὸ Γερόλυμο! Μά, σιόρ, δὲ θὰ μᾶς ξέρει!

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Γιατ' ἦρθε ἀπὸ τὸ Ἄμστρντᾶμ κι ἀπ' τοῦ Περού τὰ μέρη! 75

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νὰ ἀνθαδιάσει ὁ τίποτσης, ἕναν ὑγιὸ νὰ βρίσει,
τίνος; Ἐνού!... Ἄ, μπάστα μου, τὸν ξέρει, ὅποιον ρωτήσει.
Ἐνού! Ποῦ νὰν τὸ παινεθῶ, ἀνθὸς σ' οὔλες τσι φέτσης,
μὲ τὸ δικό μου ξέχωρα, ἐξήντα ἀντερέντσης.
Μὰ τί λογιάζει ὁ κερατάς, ντὲ μέρδα οὖν καρονιάτσο,* 80
Μωρέ, πῶς δὲν τοῦ ἔδινες ἀμάνκα ἕνα μπάτσο;
Νὰ πεῖς, καθὼς σὲ χτύπησε, «ἰνφάμε, στάσου ὀπίσω»;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σώπ', ἀφεντάκη, κ' ἔγνοια σου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Βάρ' του, κ' ἐγὼ ἀπὸ πίσω!

* *Ben. De merda un carognazza = ἕνα παλιοσοφίμι ἀπὸ σκατά*

71. Σῶπα ἀφεντάκη X, B, Γ, Δ || 72. βαστάζος τρομερός Πρωτ. || 73. ντὲ νιέντε ἄθρωπος A : ντὲ νιέντε ντὲ κλοτσιᾶς B, Γ, Δ | περὶ γιαλουῦ X || 75. γιατί ἦρθε X, B, Γ, Δ | ἀπὸ τ' Ἄμστρντᾶμ A : Ἄμστρντᾶμ B, Δ : Ἄμστρντᾶμ Γ | κ' ἀπ' τοῦ Περού X : καὶ ἀπ' τοῦ Περού A : καὶ ἀπ' τοῦ Περού B, Γ, Δ || 76. ἕναν υἱγιὸ A : ἕναν υἱὸ B, Γ, Δ || 77. τὸ ξέρει ὅποιον A, B, Γ, Δ, Πρωτ. || 81. Μωρέ γιατί δὲν τοῦ ἔδινες Δ || 82. σ' ἐχτύπησε A : σὲ κτύπησε B, Γ, Δ | νιφάμε στάσου X || 83. Σῶπα B, Γ, Δ, Πρωτ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Πενήντα μὲ χτυπήσανε, θυμοῡμαι, μίαν ἡμέρα,
 μὰ σοταβέντο τσ' ἔβαλα, τσοῦ πῆρα τὸν ἀέρα. 85
 Εἰς τοῦ Μακρῆ τὰ βάσανα, πού 'κανα μπάσο κι ἄλτο,
 χίλια μοῦ ἔσουτσεντέρανε, μὰ τὰ 'βγαλα σὲ σάρτο.
 Ἐσκότωνα, ἔξαρμάτωνα, ἔδερνα τσί ἀθρώπους,
 στὴν μπούρσα μ' εἶχα τὸ Μακρῆ μὲ οὔλους του τσί γρόπους.
 Ὅσοι μοῦ κορδωνόντανε κ' ἔκάναν τσί σμαριάτσους, 90
 τί ντεσκαπριτσιαρίσματα καὶ τί κλοτσιῆς καὶ μπάτσους!
 Μὰ πῶς; Ποτέ δὲ μῶλειπε, πάντα μου τὸ στολίδι.
 Ποτέ, ποτέ, ποτέ, ποτέ, ποτέ τὸ καρτσικλείδι.
 Μὰ σὺ τρέχεις ξαρμάτωτος ὡσὰνπραματευτάτσος·
 ἂν ἤθελ' ἔχεις ἄρματα, σ' ἔδερνε ὁ κλεφτάτσος; 95
 Μὰ θὰ σὲ ἰδῶ, ἂν δὲν ἔχεις κορμὶ παλληκαρίσιο.

ΓΕΡΟΛΥΜΟΣ

Σῶπ', ἀφεντάκη, κ' ἔγνοια σου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Βάρ' του, κ' ἐγὼ ἀπὸ πίσω!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶσαι καρόνιας!
 Ἄ! Δὲ μοῦ μοιάζεις. 98α
 Ἄ! Μὲ ντροπιάζεις·
 δὲν ἔχεις αἷμα, 99α
 αἷμα ὄχ τὲς φλέβες μου 100
 δὲν ἔχεις πάρει. 100α
 Εἶσαι δειλιάρης,
 εἶσαι ὄλος φλέμα! 101α

84. μ' ἔχτυπήσανε A : μὲ κτυπήσανε B, Δ : μ' ἐκτυπήσανε Γ || 86. πῶκανα A, B, Γ, Δ | καὶ ἄλτο X, B, Γ, Δ || 87. Χίλιοι Γ | ἔσουτζετέρανε X : σουτζεντέρανε A : σουτσεντέρανε B, Γ, Δ | τὰβγανα στὸ σάλτο A, B, Γ, Δ || 88. τοὺς ἀθρώπους A : τοὺς ἀνθρώπους B, Γ, Δ || 89. Στὴν πούρσα μου Γ : Στὴ μπούρσα μου A, B, Πρωτ. | μοῦλους του Γ, Δ || 90. κορδωνόνταναι X | καὶ ἔκάναν X || 91. ντεσκαπιτζιαρίσματα X | κι ὄλο κλοτζιαῖς X : καὶ τί κλοτζιῆς A : κλοτσιῆς B : κλωτζιῆς Πρωτ. || 93. κατσοκλείδι Δ || 94. Μὰ ἐσὺ A || 95. σὲ ἔδερνε A || 97. Σῶπα ἀφεντάκη B, Γ, Δ || 99. μὲ τροπιάζεις Δ || 100α. ἔχεις πάρεις A

Σ Κ Η Ν Η Π Ε Μ Π Τ Η

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Τὰ πέταξες; Μὰ εἶν' ντροπῆς, κρεάντσα, σὰ βουνίσιοις!
Γιὰ τὰ ὀρτύκια ἄχ τὰ προκτῆς κακὰ εἶν' ὁ Διονύσιος.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κὲ μπέλα κόζα!* Μὰ τὸ Θεό, στὸ σπῖτι φόντο μίσο*
θὰ μὲ ζητάξεις! Ὅμορφη, μπέλα, μπέλα, πὲρ Ντίο!* 105

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Συμπάθσέ με! Νόν, σινιόρ, μὲ τοῦτα τί ἀσπετάρεις;
Νὰ κογιονάρεις, νὰ γελᾶς, νὰ γδένεις, νὰ ἰνφετάρεις;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ πῶς; Σὲ κογιονάρισα ἐγὼ τὴν ἀφεντιά σου;

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Εἶναι ὁποῦ τὰ πέταξες, μὰ ἔβλεπες τὰ στερνά σου.
Στοῦ πρεβεδοῦρου ἐπίγαινα, ἰσάντσα νὰ μιλήσω, 110
καὶ νὰ τοῦ πῶ χίλια κακὰ, νὰ τότε περιορίσω.
«Τσελέντσα, ἔλα σάπια, γχιούντισε, λάμε ἀσκόλτα
ντὲ γκράν ριμάριο κόζα ἴε κὲ τοῦτο Τζάντε ἔζόρτα.
Νὸν τραταρὸ ντὲ στάμπιλι, βόλιο σοκόρσο, ἀγιούτα,
πὲρ οὔνα μόρτε γκενεράλ περντέμο μάι λὰ βίτα. 115
Οὐν τσέρτο τὰλ Γκερόλαμο σὶ φέτσε ὄρα μαρκάντε,
μὰ ἴν τσέρτε κουάγιε κὲ ντὰ ὀντόρ, νισοῦν ριμάνε ἀλ Τζάντε.

* *Ιταλ. Che bella cosa!* = τι ωραίο πράγμα! τι ωραία κατάσταση!

* *Ιταλ. Fondo mio* = στο κτήμα μου

* *Ιταλ. Bella, bella, per Dio!* = ωραία, ωραία, μὰ το Θεό!

Titulus. ΣΚΗΝΗ ΜΕΜΠΤΗ Δ || 102. μὰ εἶναι ντροπῆς Α || 103. Γιὰ δὲ ὀρτύκια Δ | ἀπ' τὰ προ-
κτῆς Α || 105. θὰ μ' ἐξετάξης Α || 106. μ' ἐτοῦτα Α : μὲ ταῦτα Β, Γ, Δ || 108. σ' ἐκογιονάρισα Α
|| 109. τὰ ἐπέταξες Δ || 111. νὰ τὸν περιορίσω Β, Γ, Δ || 112. τζιούντισε Β, Δ : ντζιούντισε Γ ||
114. Νὸν τρατερό Α || 116. ὄρ μαρκάντε Β, Γ, Δ

Πιετά, πιετά, γκιουστίσιμο, ιλ πόπολο κοντέμο,
 È τούτι οί γράντοι άλ φαβόρ κόν γκράν ντοβέρ ρεστέμο».*
 Κι αν ἦταν καὶ λατίνικα, τὰ μίλεια κι ἄρα μάρρα, 120
 «Γερόλαμους κουαγιόριμπους, πόπολους ἰνφετάρα!»

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σιόρ, σί, σιόρ, σί, βένι ἄνκα μί,* κ' ἔλεγα ἄλλα τόσα,
 ἴμένα παρλάρει στὸ ἑταλιάν, κοσπέτο μπέλα κόσα!*

«Προβεντιτόρ ντὲ γκιούντιτσε, ντὲ μπέλο, ντὲ ἰντεντέμο,
 κουέστο τζιγάρ νελ μαγαζίν, ὁ σέμο ὁ νὸν σέμο...»* 125

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἄ, σιόρ κογιόν, λασέμε στάρ.*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Λασέμε στάρ κ' ἔμένα.
 Κογιόν νὸν σέμο,* κλέφταρε.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Δὲν εἶσαι στὴν ταβέρνα.
 Μίλεια μὲ γνώση, γάιδαρε, ἄζινο κογιονάτσο.

* Ἡ μετάφραση του ἰταλοβενετσιάνικου «κειμένου» εἶναι ἡ εξής:

«Εφοχότατε, μάθετε, δικαστά, ακούστε με
 για μια μεγάλη υπόθεση που ξεσηκώνει ὅλη τη Ζάκυνθο.
 Δε συζητώ για κτήματα, ζητώ συνδρομή, βοήθεια,
 γιατί με γενικό θάνατο κάνουμε κάποτε τη ζωή.
 Ένας κάποιος Γερόλυμος έγινε τώρα ἔμπορος,
 ἀλλὰ για κάτι ορτύκια που βρομοῦν, δε θα μείνει κανείς στη Ζάκυνθο.
 Ευσπλαχνία, ευσπλαχνία, δικαιοσύνη, περιμένουμε ο λαός,
 και ὅλοι οι μεγάλοι διατελούμε υπὲρ με μεγάλο σεβασμό».

* Βεν. Sior, si, sior, si, vegni' anca mi = ναι, κύριε, ναι, κύριε, ἔρχομαι κ' εγώ

* Ἰταλ. Cospetto bella cosa! = μὰ το ναι, ωραίο πράγμα!

* Βεν. Proveditor de giudice, de belo, te intendemo, /questo cigar nel magazzino, o semo o non semo =
 προβλεπτή του δικαστή, του ωραίου, σε καταλαβαίνουμε, /αυτό τὸ τσιγάρο του μαγαζιού, ἢ εἴμαστε
 ἢ δεν εἴμαστε

* Βεν. A, sior cogion, laseme star = ε, κυρ-θλάκα, ἀφήσέ με

* Βεν. Cogioni non semo = θλάκες δεν εἴμαστε

119. Ἐ τούτοι γράντοι Δ || 120. Καὶ αν... καὶ ἄρα μάρρα Β, Γ, Δ || 121. πόπουλους Γ || 123. παρ-
 λάρι Α : παρλάρη Β, Γ, Δ || 127. κλέφταροι Β, Γ, Δ | στὴν νταβέρνα Β, Δ : στὴν ταβέρνα Γ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦρθα καὶ σὲ φορτώθηκα, μπράβο, σινιὸρ τροφάτσο!
 Ἄϊνο μί, σιόρ, νό, σιόρ, νό,* κακὰ κόβεις τὰ πρέτσα,
 ἄϊνο βού, σιόρ, σί, σιόρ, σί, ἄντσι σέντσα καβέτσα.* 130

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Μεθᾶς, μὰ σοῦ ἱμπενιάρουμε, ἐκεῖ μοῦ δίνεις κόντο,
 στραπάτσο, ἱμφετάρισμα καὶ βίργκολα καὶ πόντο.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἦ! Τί μοῦ ξανακαίεται! μὲ τὰ ὀρτύκια πάλι.
 Ἄ! Τί κεφάλι ἄγνωστο!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Νά φαωμάρα κι ἄλλη.) 135

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ λέω, μωρὲ Γερόλυμε,πραματευτὴ τοῦ Μάνης,
 πραματευτάτσε φοβερέ, ντεστίντε γιὰ νὰ χάνεις,
 πές μου, τί τοὺς ἐξάνοιξες; Ἄπο τὴ μυρωδιά τους
 ἐγνώρισες τὸ διάφορο, εἶδες τὴν καλιτά τους;
 Δὲν τὰ ἴβλεπες ποῦ ἐβρόμευαν τοῦ κόσμου τὸν ἀέρα;
 Πουτάνας τὸνπραματευτὴ, τί ἐπιάσαν καὶ τοῦ φέρα! 140

* Βεν. *Asino mi, sior, no, sior, no* = γαϊδούρι ἐγώ, ὄχι, κύριε (δεν εἶμαι), ὄχι, κύριε

* Βεν. *Asino nu, sior, si, sior, si, anzi senza canezza* = γαϊδούρι εσεῖς, ναι, κύριε, ναι, κύριε, καὶ μά-
 λιστα χωρὶς καπίστρι

129. σ' ἐφορτώθηκα Α || 132. ἱμπενιάρουμε Γ || 133. ἱμφετάρισμα Β, Γ, Δ | βίργκολα Β, Γ, Δ ||
 135. Ἄ! κεφάλι ἄγνωσιᾶς, Β, Γ, Δ | κ' ἄλλη Β, Γ, Δ || 137. ντιστίντε Γ || 140. ποῦ ἐβρωμεύανε Γ

Μωρέ, δὲν πᾶς στὸ διάλογο; Ἄς κάμω τὸ σταυρό μου,
καὶ νὰ τ' ἀφήσεις ἥθελες, γιὰ νὰν τὰ βλέπω ὀμπρός μου;
Οὔλοι, μωρέ, ἐπεθαίνανε νὰ μὴ 'χε τὰ πετάξεις, 21
ἕνας, μωρέ, δὲν ἔμνεσκε ἄθρωπος νὰ τὸν κράξεις. 145
Σοῦ τὸ 'πα ντὰ πριντσίπιο* νὰ μὴν πολιοξαμώνεις,
μὰ δὲ λυπᾶσαι τὸν παρὰ καὶ τὸν παρασκοτώνεις.
Εἰς τὸν καιρὸ μου μυλωνὰ νὰ μὴν ποτάζει εἶδα
ἀλεύρι τέσσερα σπυριά, νιάνγκα γιὰ μιὰ μαρίδα.
'Ο Θεός τὸ ξέρει εἰς αὐτὰ τὸ πῶς ἐγίνη ὁ κόντος! 150
Πῶς ἐκαταγελάστηκες, ὁ ἄξιος κι ὁ κρόντος!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

'Εκειὸ ἦτανε κι ὁ Παπουτσής, τὰ πῆρα μὲ τὸ μάτι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

'Ω, ξαφνικὸ στὴ γνώση σου, φτού σου, φτού σου, μπερμπάτη!
Μωρ' δὲν ἀκοῦτε κονιτσιὸν σὲ τοῦτον τὸ μαρκάντε;
Μὰ ὡς πόσο, μωρέ, σοῦ ἤρθανε; Μίλειε, σιὸρ γαζετάντε. 155

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

'Ὡς ἔξι γάτσοι κάθε δυό, ὄχ τὸ Μαρή τὸν Ντράβο.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τσόκο σου, γειά σου, ἐπίτυχες, Γερόλυμέ μου, μπράβο!
'Ἐξι γαζέτες κάθε δυό! Καὶ οὔλα στὴν κροπία!
'Ὡ, πραγματεία ἀληθινή, ὡσὰν αὐτὴ καμιά!
'Ἐξι γαζέτες κάθε δυό, καὶ γιὰ νὰν τὰ πετάξει, 160
βρίζεται ἄφ' τὸ Διαμαντή, φεύγει μὴν τότε σφάξει.

* *Ital. Da principio = ἀπὸ την ἀρχή*

142. Μωρέ δὲ πᾶς B, Γ || 143. γιὰ νὰ τὰ βλέπω B, Γ, Δ || 144. ἐπεθαίναμε A, B, Γ | νὰ μ' εἶχε A, B, Δ : νὰ μ' ἦθε' Γ || 145. ἄνθρωπος B, Γ, Δ || 146. μὴ πολιοξαμώνης A, B, Γ, Δ || 147. μὰ δὲν λυπᾶσαι X, Δ || 148. νὰ μὴν πετάξει A, Δ : νὰ μὴ ποτάξει B, Γ || 149. νιάνγκα B, Δ : νιάγκα Γ : μίτε A | μία μαρίδα X || 'Ο Θεός A, B, Γ, Δ || 151. καὶ ὁ κρόντος X, Λ, B, Γ, Δ || 152. καὶ ὁ X, Λ, B, Γ, Δ || 153. πτούσου, πτούσου B, Γ, Δ | μπερπάτη X || 154. σὲ τοῦτο τὸ μαρκάντε B, Γ, Δ || 156. γάτση X : γάτσοι A, Γ | ὄχ τὸ μαρὴ τὸν τράβο X : ἄπ' τὸ Μαρή Γ || 157. ἐπέτυχες B, Γ, Δ || 158. κ' οὔλα B, Δ : κ' οὔλα Γ | γιὰ τὴν κροπία B, Γ, Δ || 159. πραγματεία A, B || 160. γιὰ νὰ τὰ X || 161. ἄπ' τὸν διαμαντὴ X : ἄφ' τὸν Διαμαντὴ A : ὄχ τὸν Διαμαντὴ B, Γ, Δ | μὴν τὸν ἐσφάξει X : μὴ τότε σφάξει B, Δ

Πραματευτάδες οὔλοι σας, χέρι νᾶν τοῦ φιλήστε,
δὲν εἶστε σεῖς γιὰ πραματειές, τὰ μαγαζιά σας κλειῖστε.
Τοῦτος μὲ τὰ νεγότσια του ἔπιασε οὐλη τὴ Μάνη.
Μὰ δὲ μιλεῖς;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ τί νὰ πῶ;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Πῶς τὸ βαγγέλιο βγάνει. 165

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Εἶσαι λοιπὸν βαγγελιστὴς ποῦ τὸ βαγγέλιο βγάνεις.
Μὰ ποῖος; Ὁ Μάρκος; Ὁ Λουκᾶς; Ματθαῖος; Ἰωάννης;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶμαι, μωρέ, ὁ κακὸς καιρὸς κι ὁ ἀνασβολεμένος.
Μωρ' μοῦ πονεῖ στὴν πραματειὰ νὰ μνέσκεις γελασμένος.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὅρπιζα πάντα κάτι ντὶς νὰ ῥθει στὸ καλαμίδι. 170

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ντούγκουε, μωρέ, γιὰ κάτι ντὶς ρισκιάρεις τὸ βλησίδι!
Εἶναι ποῦ εἶναι τὸ νησι γῆ τσῆ ἐπαγγελίας,
καὶ βρίσκεις μάννα τ' οὐρανοῦ καὶ μπεγεντὶ ἀληθείας.
Ἡ θάλασσα κ' οἱ ἄνεμοι εἶναι ταπεινωμένοι. 22
καὶ κάθε πράμα ἀπ' τὸ Μωριά κι ἀπ' ἄλλους τόπους μπαίνει. 175
Μὰ ἂν κ' ἐθυμῶναν τὰ στοιχειά, τὰ νέφη ἂν ἐφουσκῶναν,
κ' οἱ θάλασσεσ ὡς τσ' οὐρανοὺς τὰ κύματα ἂν ὑψῶναν,

162. νὰ τοῦ Χ, Β, Γ, Δ || 163. μαγαζιά νὰ κλειῖστε Α, Β, Γ, Δ || 166. καὶ τὸ βαγγέλιο Α, Γ : καὶ τὸ βαγκέλιο Β, Δ || 167. Μανθέος ἢ ὁ Ἰωάννης; Χ || 168. ὁ κακὸς σου καιρὸς Χ || 169. στὴν πραματειὰ Χ, Β, Γ, Δ || 170. Ὅρπιζα Β, Γ, Δ | κάτι τὶς Χ | νᾶλλη Β, Γ, Δ || 171. κάτι τὶς Χ || 172. τῆς ἐπαγγελίας Α, Β, Δ || 173. Κ' εὐρίσκεις Α, Γ : καὶ εὐρίσκεις Β, Δ | μάννα Χ, Α, Β, Γ, Δ | τουρανοῦ Χ | μπεγεντέ Α : μπιγεντέ Β, Γ, Δ || 175. ἀπ' τὸ Μωριά Α : ὄχ τὸ Μωριά Β, Γ, Δ | κ' ἀπ' ἄλλους Β, Γ || 176. καὶ θυμῶναν Χ | τὰ νέφη ἐφουσκῶναν Χ, Β, Γ, Δ || 177. τὰ κύματα ὑψῶναν Χ

κατακλυσμός ἄν ἔπιανε σ' οὔλη τὴν οἰκουμένη,
 νὰ μὴν μπορεῖ ἀπὸ πουθενὰ πράμα ποτὲ νὰ μπαίνει,
 κι ἀπὸ τὴν πείναν οἱ λαοὶ στὲς στραῖτες ἐτελειῶναν, 180
 ἐθάρρουνες στὰ ὀρτύκια σου;... Σοῦ τάζω, δὲν ἀπλῶναν...
 Τὰ βρομισμένα φαγητὰ στομάχι δὲ χορταίνουν,
 ἀρρώστιες, πάθη, ξερατὰ, κακοὺς θανάτους φέρνουν.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Γιατί, ὦ Θεέ μου, τέτοια ἀδικία;
 Ζοῦν οἱ γαλιῶται εὐτυχισμένοι, 185
 καὶ οἱ καλόγνωμοὶ στὴ δυστυχία.
 Οὔλοὶ οἱ σκιάδες εἶν' δοξασμένοι,
 τούτους ὁ κόσμος καθέναν τιμᾶ.
 Μὲ τὸ σκατούλι τὸ ζουρμπαλίκι
 δὲν ξανασαίνω· μὲ τέτοιο πατέρα 190
 σὰ γάτα μαλώνουμε μὲ τὸ ποντίκι.
 Ζουρμπὰς θεὲ νὰ βγω, θὰ βάλω μαχαίρα,
 λιοντᾶρι ἡμερο δὲν ὠφελᾶ.

Σ Κ Η Ν Η Ε Β Δ Ο Μ Η

ΘΟΔΩΡΗΣ, ΜΠΑΡΖΟΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸν ἔφερες τὸ μαθητή; Μὰ θεὲ νὰ πάρει στᾶρι.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄδᾶ δὲν παίρνει, ἃ κακὴ κοντὰνα τοῦ μερτᾶρει. 195

178. κατακλεισμός ἄν ἔκανε, μέγας στὴν Α, Β, Γ, Δ || 179. νὰ μὴν μπορεῖ Α, Β, Γ, Δ || 180. Κ' ἀπὸ τὴν πείνα Β, Γ : Καὶ ἀπὸ τὴν πείνα Δ || 182. δὲν χορταίνουν Χ, Β, Γ || 183. κακὰ, θάνατον Χ : κακὰ, θανάτους φέρουν Β, Γ, Δ || 184. Γιατί, θεέ μου! Γ || 186. στὴν δυστυχία Χ, Α, Β, Γ, Δ || 188. Τούτους καθένας ὁ κόσμος τιμᾶ Χ : Τούτους ὁ κόσμος καθένας τιμᾶ Β, Γ, Δ || 189. τὸ σουρπαλίκι Χ : τὸ ζουρμπαλίκι Α || 190. μὲ τέτοιο πατέρα Χ || 191. μαλόνομαι Χ || 192. νὰ ἔυγω Χ | νὰ βάλω μαχαίρα Α, Β, Γ, Δ || 193. Λοντᾶρι Χ : λεοντᾶρι Α, Β, Γ | δὲν ὠφελεῖ Γ || 194. θεὲ νὰ πέρνει Α, Β, Γ, Δ || 195. Ἄ δᾶ δὲν πέρνει; κακὴ Α, Β, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μία χερία λάχανα ποτέ σπίτι δὲ φέρνει,
πάντα ξερός κι ἀδράπανος θέλει τάβλα στρωμένη.
Μία χερία ράπανα εἶναι πράμα μεγάλο,
ἃ χρειαστεῖ γιὰ γιατρικὸ στὸν κῶλο μου νὰ βάλω.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μὰ διάολε, δὲ βλέπεις δά; (Καρκάλα, ἔχει δίκιο, 200
νὰ κουβαλεῖς καὶ λάχανα καὶ βλίτα καὶ ραδίκιο.)
Πάντρεν' τον! πάντρεν' τον! Ἄκους; Τήρα, χαμογελάει!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμῃ... μεγάλην ὄρεξη.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπρὲ ἔγνοια σου, τὸ ζητάει,
καπιμένε, ἡ καρδούλα σου' μά... μά... ἐγὼ τὸ ξέρω. 23

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ναῖσκε, τὸ ξέρεις· τί ξέρεις;

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πάει στοίχημα νὰν τὸ εὔρω; 205
Ἐκεῖνο ποὺ γυρεύετε δὲ σᾶσε μπεγεντοῦνε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄπόψε, ἀπόψε ἂν ἤθελα... μὰ σφάλεις... μᾶς τιμοῦνε.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Σοῦ 'πα, τὸ ξέρω.

199. Γιὰ γιατρικὸ ἃ χρειαστῶ, ὀπίσω μου νὰ βάλω Α, Β, Γ, Δ || 200. δὲ βλέπεις γιατί; Χ || 201. νὰ κουβαλῆ Χ : Θὰ κουβαλῆς Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) | βλίτρα Β, Δ || 203. πρὲ ἔγνοια σου Χ : Μπρ' ἔγνοια σου Α || 204. ἡ καρδούλα μου Χ || 205. νὰ τὸ εὔρω Χ || 206. δὲ σᾶς ἐμπεγεντοῦναι Χ : δὲν σᾶς ἐμπεγεντοῦνε Α, Γ : δὲν σᾶς ἐμπεγετοῦνε Β, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄκουσα, μὰ ἂν ἤθελα, στὰ χίλια...

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐτοῦτος ἄλλα λάχανα δὲν ξέρει ἀφ' τὰ σταφύλια.
Ὁ γάμος τοῦτος ἀπὸ ἐμὲ στέκεται δίχως φάλο, 210
νὰ ζεῖ τὸ ἀνιψίδι μου, ποὺ ἄς κάτσει κάθε ἄλλο.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τώρα, τώρα εκατάλαβα, ἐκείνη... φτοῦ νὰ κάμω,
μ' ὄ,τι μανιέρα βουληθῶ, εὐτύς κάνω τὸ γάμο.
Μὰ δὲν κινάω μοναχός, ἄς εἶν' καὶ δύο νομάτοι,
γιαμὰ κράζω τὴ μούρη του, βάρ' τη μωρ' στὸ κρεβάτι. 215

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄ! Ἄπὸ τοῦτο ἔχασες, μυρίζει ἐκεῖ μπαρούτι,
παίζει καὶ ξύλο, μὰ τὸ Θεό, σᾶς κάνουνε κουρκούτι.
Δὲν εἶναι δῶ... τί ξέρω 'γώ... τοῦ Βουτσανέση ἢ μπάτσα...
ἀγκαλὰ σ' ἔκαμε ζευτόν.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶναι γνωστὸ στὴν πιάτσα.

Ἦτανε τρεῖς καὶ ζωντανοὶ μὲ τ' ἄρματα καθάρια, 220
καὶ οὔλους τσι ξεβάφτισα μὲ χῶρις κεφαλάρια.
Ἐτοῦτος δὰ ποὺ μελετᾶς, μοῦ κάνει: «Στάς' ὀπίσω».
Κ' ἐγὼ τί ἔστοχάστηκα; Τὸν ἥλιο νὰν τοῦ χύσω.
Ξεπιστολιζῶ στὴ στιγμῆ, στὸ πέτο τοῦ τὴ δίνω.
Μὰ τί σπετάκολο ἦτανε, ὄριντο κόλπο ἐκεῖνο! 225
Ἐπесе μὲ τὴν πιστολιὰ ὡσὰν βολύμι κάτου
κ' ἔκαμε μὰ ξαπλωταριά τοῦ μάκρου καὶ τοῦ πλάτου.

209. ἀπ' τὰ σταφύλια X || 210. τοῦτος ἀπὸ μὲ A, B, Γ, Δ | δίχως ἄλλο B, Γ, Δ || 212. ποὺ νὰ κά-
μω A : ποτὺ νὰ κάμω B, Γ, Δ || 213. εὐθύς A, B, Γ, Δ || 214. δύο νομάτοι A, B, Δ || 215. βάλτη
A, B, Δ : βγάλη Γ || 216. ἀπὸ τοῦτα ἔχασε X || 218. 'δῶ... ξέρω 'γώ... B, Γ, Δ || 219. ζεστόν Δ |
γνωστόν B, Δ | στί πιάτσα X || 222. Ἐτοῦτον A | στάσου ὀπίσω X : στά ὀπίσω Δ || 223. Καὶ 'γώ
X | τὸν ἥλιον X || 225. ὀρέντο A : ὀρέντε B, Γ, Δ || 226. τὴ μπιστολιὰ X | βολίμι X : βουβάλι A,
B, Γ, Δ || 227. καὶ ἔκαμε X | μία ξαπλωταριά X, Γ

Μὰ ἢ πέτρα τὸν ξαγκλίστρισε ἢ ἀτσιδέντε ποῦρο
 ἢ ἀπ' τὸ φόβο τῆσῃ συμπαριάσ, κάτ' ἦτανε... σιγοῦρο.
 Ἐγὼ θαρρῶ τὴν ἔκαμα, ἔπεσε ἀφ' τῆσ συμπαρία, 230
 μὰ τὸ Θεό· ἔτσι τοῦ ἔκαμα, τοῦ ἔδωκα εὐλογία.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Τί εἶπες τὸ πὼς τοῦ ἔκαμες, γιατί' εἶχα ἄλλοῦ τὸ νοῦ μου;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶπα πὼς τὸν εὐλόγησα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπράβο σου κι ἀφερούμου.
 Ἀμάνκα ἂν τὸν ἐσκότωσης καὶ γίνηκες φονέας, 24
 μὰ πάλι τὸν εὐλόγησες ὡσὰν ἀρχιερέας. 235
 Καρόνια, νὰ ντρεπόσουνα... δὲν εἶσαι παλληκάρι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γελᾷς, κ' ἐμὲ ἢ παλληκαριά ἐτούτη μ' ἀβαντσάρει.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ὅρίζεις νὰ σοῦ πῶ ἐγώ;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σιὸρ Ἀντωνάκη, ἀπάνου,
 ὁ σιὸρ Τασάκης σοῦ μιλεῖ, φουγιάζουν, κάτι κάνουν.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πάω νὰ ἰδῶ καὶ ἔφτασα.

228. Μὰ ἢ πέτρα X, A, B, Δ | ξαγκλίστρισε X | ἀτζιδέντε X : ἀτζιντέντε A : ἀτσιντέντε B, Γ, Δ ||
 229. Ἡ ἀφ' τοῦ φόβου τῆσ συμπαριάσ A : Ἡ ἀχ' τοῦ φόβου τῆσ συμπαριάσ B, Γ, Δ | κάτι ἦτανε X ||
 230. ἀπ' τὴν συμπαρία X || 231. ἔτσι τὴν ἔκαμα B, Γ, Δ | τοῦδωσα X || 232. Τ' εἶπες... τοῦ ἔκαμες;
 A, B, Γ, Δ | γιατί' εἶχα X, B, Γ, Δ || 233. Μπράβο σου, ἀφεροῦ μου A, Γ : ἀφεροῦ μου B, Δ || 234.
 ἂ τὸν X | κ' ἐγίνηκες A, B, Γ, Δ || 236. νὰ ἐντρεπόσουνα X || 237. Γελᾷς καὶ μὲ X | ἐτούτο A, B,
 Γ, Δ, Πρωτ. | μοῦ ἀβαντζάρει X || 240. ἔφθασα B, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ γύρισε, εἶναι χρεῖα. 240
 Ἄ λείψεις, ἔχαθήκαμε, δὲν εἶναι σωτηρία.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἔχεις καρκάλα γιὰ κακαράντζες.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Στὰ συμπάρα χέζεσαι ἴσια μὲ τὸ ἄντζες.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄν εἶσαι Ράλλης καὶ οὔλος ποχέριος...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ μὲ βασταίνει καὶ ἄντρας ἰντιέρος. 245

ΜΠΑΡΖΟΣ

Δὲ σ' ἄμπαντάρω γιὰτὶ μεθᾶς.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ ἔχω ἄπ' τὸ σπίτι, τὸ ξέρει ἢ πιάτσα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Δὲν εἶμαι Χάσης.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Δὲν εἶμαι ράτσα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἦ! Ράλλης πού 'σαι, μία Κονταρίνα!
 Πάω καλλιὰ μου, μὰ ἐκείνη ἢ τσίνα! 250

240. Γύρισε κ' εἶναι χρεῖα Α, Β, Γ, Δ || 244. ράλλης Χ, Α, Β, Δ | κ' οὔλος Γ || 245. ἄντρας ἀκέριος Α, Β, Γ, Δ || 246. Δὲ σὲ ἄμπαντάρω Χ : Δὲν σὰ μπαντάρω Β, Δ : Δὲν σ' ἄμπαντάρω Γ || 247. ἄφ' τὸ σπίτι Β, Γ, Δ || 249. Ράλλης Χ, Α, Β, Δ | μιὰ Δ || 250. ἢ τζίνα Χ, Α

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' ἔχεις πρόβες, μωρ' δὲ φελᾶς.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Εἰς τὴν μπερλίγκα νὰ σὲ ἰδοῦμε,
 μὲ ζαχαρόκουκα καὶ κονφετούρες,
 μὲ μπισκοτίνια καὶ μὲ κουλούρες,
 μικροὶ μεγάλοι νὰ σὲ βαροῦμε, 255
 κ' ἢ ἀφεντιά μου νὰ μπαλοτάρω.

ΜΠΑΡΖΟΣ

*Μπράβο, ντὰ σένο,** Γερολυμάκν.
 Ἄ... *κάρα ἔλα!* Ἄ... *κάρα ἔλα!**
 Δὲ σὲ φαλάρει τέτοια μασέλα,
 εἶσαι λιγόφαρος ὡσὰν παιδάκι. 260
*Μπράβο, πὲρ Ντιάνα,** μωρ' σὲ στιμάρω.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ

25

ΠΑΠΟΥΤΗΣ, ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ καὶ ΜΠΑΡΖΟΣ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ὁ Χάσπς ποῦ ἴναι, Θεωδωρή; Ποῦ πῆγε; Εἰς τί μερίες;

ΠΑΠΟΥΤΗΣ

Ἄς πάει στὸ διάολο, μ' ἔφαε μὲ τὶ παλληκαρίες.

* *Ιταλ. Bravo, da setto = εὐγε, μὰ τὴν ἀλήθεια*

* *Ιταλ. Caro ella (βεν. caro ela) = εσεῖς αγαπητέ!*

* *Ιταλ. Per Diana = μὰ τὴν Ἀρτέμιδα! (συνηθισμένο ἰταλ. ἐπιφώνημα)*

251. Μωρὲ ἔχεις πρόβες Β, Γ, Δ | δὲ φελᾶς Β || 252. μπιρλίγκα Χ : μπερλίγκα Λ : περλίγκα Β, Γ, Δ || 253. κονφετούρες Α, Β, Γ : με κονφερούτες Δ || 258. ἄ... κάρο ἔλα· ἄ... κάρο ἔλα Γ || 259. φυλάρει Γ || 260. ὡσὰ παιδάκι Χ || 261. πράβω περτιάνα Χ || 262. ποῦναι ὁ Θεωδωρῆς, ποῦ ἐπῆγε τί μερίας Χ : ποῦ εἶναι θεωδωρῆ; ποῦ ἐπῆε; Α || 263. μ' ἔφαγε Χ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ὅχι, θὰ ἰδεῖς μιὰ μπαρονιά, θὰ πάω ἐδῶ...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἄσπασο

κάπου θέλ' εἶναι, μὰ ἔφτασε, νὰ τοῦ κρατοῦμ' ἀμπάσο. 265
Κάτσε, μωρέ, στὸ Θεό σου. Ἄιμέ! Καημένοι χρόνοι!
Πόσα θυμοῦμαι κ' εὐτουνοῦ, μὰ λιῶσαν σὰν τὸ χιόνι!

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' τί 'ναι; Ποῖος ἐπέθανε καὶ λὲς καημένοι χρόνοι;

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μοῦ λέει γιὰ τὸ Θεοδωρή, πῶκοβε τὸ πεπόνι.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Κι ἄδὰ πεπόνια μοναχά; Καὶ πλεζονιῆς στὴ φούρια 270
καὶ κολοκύθια τρυφερά καὶ δροσερά ἀγγούρια.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μπράβο, σινιὸρ Ἀντώνιο, τὰ λόγια σου τὸν φτιάσα.
Τόμου ἀγγούρια ἔκοβε, τὸν ἔκαμες μπαγάσα!

ΜΠΑΡΖΟΣ

Σὲ τοῦτο, γιέ μου, ξέρω 'γώ, μὴ μάθεις δύο κ' ἓνα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Θέλει νὰ μπαίνει στ' ἄτρυγα καὶ εἰς τὰ τρυγημένα. 275

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπρέ, μὰ τὸ Θεό, κ' οἱ δύο σας, τοῦ χρυσάφιου ἢ πάστα...

264. θὰ δῆς Α, Β, Γ, Δ | μία Χ, Γ || 265. ἔφθασε Β, Γ, Δ | τοῦ κρατοῦμαι ἀμπάσω Χ || 266. ὄ-
μέ! Γ || 267. καὶ φτουνοῦ Χ | μὰ ἐλιώσαν Χ || 268. Καὶ τ' εἶναι Χ | ποῖος ἐπέθανε; Α : ποῖος ἀπέ-
θανε; Β, Δ : ποῖος ἀπέθανε; Γ, Πρωτ. || 269. τὸν Θεοδωρῆ Β, Γ, Δ | ποῦ ἔκοβε Χ || 270. πλεζονιᾶς
Χ, Α, Β, Δ || 273. ἔκοβε; Γ, Πρωτ. || 274. Σ' ἐτοῦτο Α | μὴ μάθεις δὲ καὶ ἓνα Χ || 275. στὰ ἄτρυ-
γα Δ || 276. μὰ τὸ Θεὸ Β, Γ, Δ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μά...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δὲν ἀφίνεις νὰ τὸ εἶπει;

ΜΠΑΡΖΟΣ

*Ἐγνοια σας, μπάστα, μπάστα.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

*Ράτσα τυράννα.**

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Φέτσα πουτάνα.

*Ράτσα ντὰ τσάφο**

280

καὶ γαλαντόμο,

280α

καὶ γκιντιλόμο

κορμί γιὰ τράφο.

281α

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΠΗΜΦΕΡΗΣ καὶ ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ σολτάδοι,
ΓΕΡΟΥΜΟΣ κ' ἔπειτα ΘΟΔΩΡΗΣ

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

*Πατρὸν, σιὸρ μίστρο καλιγγέρ, γαβὲ ντὲ σιάρπε μπόνε;*** *Ιταλ. Razza tiranna* = τυραννικό σόι* *Ιταλ. Razza da zaffo* = σόι τσάφων, αρπακτικῶν, εκβιαστῶν.* *Βεν. Patròn, sior mistro caleghèr, ganè de scarpe bone?* = χαιρετε, κύριε μαστρο-παπουτσή, έχετε καλὰ παπούτσια;277. νὰν τὸ πῆ; Α, Β : νὰ τὸ πῆ; Γ, Δ || 280. στάντζα ντὰ τζάφο Χ || 281. κιντιλόμο Χ || *Titulus*. Ἐννάτη Χ, Α, Β, Γ, Δ | Πῆμφερης καὶ φραντζεσκῆς σολτάδοι, γερόλυμος καὶ Θωδωρῆς Χ : Πῆνφερης Α, Β, Δ : Πῆνφερος καὶ φραντζέσκης Γ : φραντσέσκης Δ : φραντσεσκῆς Μα | σολντάδοι Β, Γ, Δ || 282. Πτρὸν σιὸρ μίστρα Χ | καλιγγέρ Α, Β, Γ, Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νό... (Θέλουν τὸν καλόγερο)... *Ντὰ κουέλο πιού καντόνε.**

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

*Κόσα ντιζέ;** Καλόγερο;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καλὸς καιρὸς, δὲ βρέχει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' τί 'ναι; Ἡ κεφάλι σου φράγκικα δὲν κατέχει; 285
 Ὅχι μωρ' τὸν καλόγερο, νιοράντε, βισντεκάτσο!
*Σιόρ, μὴ λὰ λίγκουα σὸ παρλάρ, κουέλο ἴε κογιονάτσο.**
 Ἄσε μ' ἐμένα νὰ μιλῶ. 26

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

Σκάρπε;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νιάνκα σκαρπέλα.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

*Νό, νὸν ριντέτε;** Πήμφερο.

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

Παπούτσια, *καπίσ' ἔλα;**

* *Ιταλ. Da quello più cantone = στην παρακάτω γωνιά*

* *Βεν. Cossa disè? = τι λέτε;*

* *Ιταλοβεν. Sior, mi la lingua so parlar, quelo xe cogionazzo = κύριε, εγώ ξέρω να μιλώ τη γλώσσα (σας), αυτός είναι ανόητος*

* *Ιταλ. No, non ridete = όχι, μη γελάτε*

* *Βεν. capisc' ela?(lei capisce?) = καταλαβαίνετε;*

284. Κόσα ντίζε καλο γερό Χ : Κόζα ντίτζε καλόγερο; Α : Κόζα ντίζε Β, Γ, Δ | καλόκιερο Γ : καλόν καιρό : Μια | δὲν βρέχει Β, Δ || 285. ἡ κεφαλή σου Γ : ἡ κεφάλια σου Μια | δὲ κατέχει Χ || 286. τὸ γκαλόγερο Χ | βίζντεκάτσο Α || 287. σιόρ ἐμὲ λα λίγκουα σα παρλάρ Χ | κογιονάτσο Β || 288. Ἄσεμ' ἐμένα Α : Ἄσεμε μένα Χ, Β, Γ, Δ || 289. Νὸ νὸ Α, Β, Γ, Δ | Πήμφερο Α : κάρο Πήμφερο Β, Γ, Δ | καπίσελα; Χ : καπιπέλα. Β, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ντὰ γυναικῶν, ντὰ ρεγκατσῶν; Παρλέμε λὰ στατούρα.* 290
 Ντὲ τάγιο λόγκο ὃ ντὲ χοστό;

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

ὦ, τσούκα μάσα ντούρα!*

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

Πὲρ νού, πὲρ νού, σιὸρ πολεντόν.*

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νό, νὸ ἐμὲ Πολέτο.
 Λὰ μία νόμε μπέλο, σί...* σέρβο σας, Τοντορέτο.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

Ε ντόβε μὸ ἀβὲ ἱμπαρὰ λὰ λίνγκουα φραγκαμέντε;

ΘΟΔΩΡΗΣ

ὦ, μίλε, μίλε γράτσει!

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

(Κογιὸν ἰντιεραμέντε!) 295

Νὸν γὲ ρισπόντε;*

ΘΟΔΩΡΗΣ

Δὲν ἀκούω, οὔν ποκετὶν κουφίζω.

* Βεν. *Parlème* (ιταλ. *ditemi la statura*) = πείτε μου το μέγεθος

* Βεν. *Oh, zuca massa dura!* = ω, κεφάλι πολύ ξερό! (δηλ. ξεροκέφαλε, ηλίθιε)

* Βεν. *Per nu, per nu, sior polentòn* = για μας, για μας, κυρ-βλάνα

* Ιταλ. *Il mio nome bello, si* = το όνομά μου (είναι) ωραίο, ναι

* Ιταλοβεν. *E dove mo anè imparà la lingua francamente?* = και πού μάθατε τη γλώσσα τέλεια;

* Ιταλοβεν. *Non ghe risponde?* = δεν του απαντάτε;

290. ρεγκατσῶν X : ρεγατσῶν A : ρεγασιῶν B, Δ : ραγασιῶν Γ : ρεγκατσόν; Mα | παρλέμο A, B, Γ, Δ || 291. λόγκο ντὲ χοστό; X | χωστό; Mα | τζούκα X, A | μέσα ντούρα B, Γ, Δ || 292. πολεντού A, B, Γ, Δ | ἔ μι μπελέτο A, B, Δ : ἄ μι Πολέτο Mα : ἐμι Μπελέτο Γ || 293. Τοτορέτο A || 294. ντόβε μωρ' ἀβὲ A, B, Γ, Δ | λὰ λίνγκουα X : λὰ λίγκουα A, B, Δ, Mα | φραγκαμέντε; Mα || 295. γράτσει X, A || 296. Νὸν μὲ ρισποντέ X

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μίλειε του τώρα, ἀμὴ τί;

ΘΟΔΩΡΗΣ

(Σκασμός! Σὲ χαστουκίζω.)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

*Μὰ στὲ παπούτσια ντόβε Jέ.**

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

*Σὲ νὲ πουρστέμο... σπέρο.**

ΘΟΔΩΡΗΣ

*Σούμπιτο καὶ λὰ τροβερό, ντὲ μπόνα καὶ λὰ φέρω.**

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

*Μά, Τοντορέτο, κάρο μπέν, κὲ ἔ σία ντὲ ντουράτα.**

300

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ντὲ ντοῦρο κόμε σίδερο βεντέμο, καμαράτα.
*Βεντέμο καὶ λὰ κουαλιτά, κοστάντε μετῆασόλα,**
 καὶ γιὰ ἔσὲ μισίτσια οὔνα πιαστρίνα σόλα.
 Λὲ μία ψίδια, μὰ περκὲ λ' ἀχνάρια μία τὸ λένε;

* *Ελληνοβεν. Μα στε παπούτσια done xe? = ἀλλὰ αυτά τα παπούτσια πού είναι;*

* *Βεν. Se ne' postemo... spero = θα τα κανονίσουμε (συμφωνήσουμε)... ελπίζω*

* *Ιταλοελλην. Subito και la troverò, de bona = αμέσως και θα τα βρω, να είναι καλὰ*

* *Βεν. Μα, Thodoretto, caro ben, che e sia de durada = ἀλλὰ, Θεοδώρετο, αγαπητέ, να είναι αντοχής (γερά)*

* *(Ελληνοβεν.) Vedemo και la qualita, (ιταλοβεν.) costante mezza sola = βλέπουμε και την ποιότητα, γερή σόλα*

298. Σὲ νὲ γιουστέμο... σπέρο Γ || 299. λὰ τροβερά Α, Β, Γ, Δ || 300. Μὰ Τοτορέτο Α, Β, Δ | κὲ σία Χ, Α, Β, Γ, Δ || 301. ντὲ τοῦρο Χ || 302. Βεντέμο κὲ Α, Β, Δ, | κόστα ντὲ Γ, Μὰ || 303. γιὰ ἄσὲ Β, Δ | μιτζίτζια Χ, Α || 304. Λὲ μίε Α, Β, Γ | μὶ περκὲ Χ : μὴ περκὲ Α, Β, Δ | λὰ χνάρια Α, Β, Γ, Δ

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

Λὲ βέντε κάρε, Φραντζεσκίν.*

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

Ἦν νὸν νὲ βὰ ἄνμα μπένε.* 305

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἦ, σκάρπες... καί... μά... τσάμπα σας.

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

Νό, νὸ νὲ φὰ ἴν στοὶ πάτο.*

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σὲ πάτους ντὲ μπονίσιμους καὶ γιὰ φατσιὸν ντὲ φάτο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

('Εκεῖνοι δὲν τὰ θέλουνε καὶ λέγε τους γιὰ πάτους!)

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΗΣ

Ἦ, Τοντορέτο, σερβιτόρ...

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦρσε ποὺ πᾶν καλλιὰ τους.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Λὰ ντίγα... δὲν εἶν' κεφαλιά, τὸ κόστο ἀπὸ καρδία... 310
ἰντρίο... τὰ μπιτίζουμε.* Βεν. *Le vende care, Franceschin* = τα πουλάει ακριβά, Φραντζεσκάκη* Βεν. *E non ne va anca bene* = και δε σας πηγαίνουν και καλὰ* Βεν. *No, no ne fa in sto pato* = ὄχι, δε μας κάνουν μ' αυτό τον ὄρο (δηλ. σ' αυτήν την τιμή)
(Ιταλ. *Non ci va bene a questi patti, a queste condizioni*)

305. Λὲ μάσα κάρο Α, Β, Γ, Δ | Φραντζεσκίν Α, Μα : Φραντζεσκίν Β, Γ, Δ | Ἦ νόνε βὰ Α, Β, Δ | ἄγκα Χ, Μα || 306. τζάμπα σας Χ, Α, Μα : σὺ τσαμπουνᾶς Γ | Νό, νὸ ἔ φα Α, Β, Γ, Δ || 307. φατζιὸν Χ : φρατζιὸν Α : φρατσιὸν Β, Δ || 309. Τοτορέτο Α || 310. κόστος Χ || 311. νιντρίο Χ, Μα | τὰ μπιτίζουμε Α, Β, Γ, Δ

ΠΗΜΦΕΡΗΣ

Ἄντιο, ἀντέμο βία.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νά θε μ' ἀφήσεις μοναχὸν νὰ τσοῦ τὰ παζαριάσω,
ἤβλεπες ἄν δὲν ἤθελε πουλίτα τσί γελάσω.
Δὲ μ' ἀφηκες, κ' ἐθάρρουνα τὴ γλώσσα· μὰ πὲρ Ντίο,
τὰ φράγκικα τὰ ξέρουμε, βλέπω, ἴσια κ' οἱ δύο.

315

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καλύτερά σου τὰ μιλῶ καὶ κάνω καὶ τὸ μότο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ντασένο, οἰμένανε! Μπράβο, μπράβο, Τζαντιότο!

ΘΟΔΩΡΗΣ

27

Στὸ πέλαγο ἐπνιγόμεονα καὶ μ' οὔλα μου τὰ ρούχα,
ἄν ἤξερα ὡσάν ἐσέ... μὲ τὰ μισὰ ὀπού 'χα...
Κομμάτι τὰ ξαστόχησα· μὰ πάλι, νά 'χω ἔστρο,
Γερόλυμε, ἥσου βέβαιος· βλέπεις ἓνα μαέστρο.
Ἐμίλησα καὶ μία φορά καὶ μ' ἓναν πρεβεδοῦρο·
στὸ ντὰ ἰντέντερ ἔφριξε, τὸν ἔκαμα γαϊδοῦρο...
Ἄντσι μὲ λαουδάρισε.

320

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ πῶς σοῦ εἶπε; Ἔλα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

«ᾠ, μὲ γραντίσιμο ἄσινο! Πεκὰ νὸν ἀβέρ σέλα!»*

325

* *Γαλοθεν. Oh, che grandissimo asino! Pecà non aver sella!* = ᾠ, τι μέγιστος γαίδαρὸς! Κρίμα να μην έχεις σαμάρι!

311. Ἄντιο ἀντιάμο Α, Β, Γ, Δ || 312. Νά θε Μα | νὰν τοὺς τὰ Α : νὰ τοὺς παζαριάσω Β, Γ, Δ || 313. ἄν δὲν ἤθελα Α, Β, Γ, Δ || 314. καὶ θάρουνα Χ : καὶ θάρρουνα Μα | τὴ γλώσσα μου πὲρ Ντίο Γ || 317. ἄϊμένε Χ : ὠϊμένανε! Α, Β, Γ, Δ, Μα | πρᾶβω πρᾶβο Χ : μπράβο τζαντιότο Β, Γ, Δ || 318. πέλαο Α, Β, Γ, Δ | μ' οὔλα μὲ τὰ ρούχα Χ || 319. Ἄν ἤξευρε Β, Γ, Δ || 320. Κομίτι Χ || 322. μὲς φορά Α, Β, Δ | φορά μὲ ἓνα Πρεβεδοῦρο Χ : καὶ μ' ἓνα Β, Γ, Δ, Μα || 323. Εἰς τὸ ἰντέντερ Α, Β, Γ, Δ | τὸν ἔκαμε Β, Δ || 324. Ἄντζι Χ, Α | λαουντάρισε Μα || 325. περκὲ Α, Β, Γ, Δ

Καὶ πάλι κι ἄλλη μιὰ φορά, μὲ ἕναν γκενεράλη,
κ' ἐχάιδεψέ με κ' εἶπε μου: «Καρκάλα ἔχεις μεγάλη!»

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄδὰ ἤξερε ρωμείκα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μοῦ τό 'πε στὸ 'ταλιάνο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ πῶς;

ΘΟΔΩΡΗΣ

«᾽Ω, κὲ φιγούρα κόμικα! Οὖν στοῦκο παεζάνο!»*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ τοῦτα εἶναι φράγκικα. Ἔτσι θὰ πὰ νὰ ποῦνε; 330

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ ριγκρατσιάρισμα, μωρέ, μὰ οὔλοι δὲν τ' ἀκοῦνε,
πάντα μου τό 'χω ἐδεκεῖ, κ' ἐσὺ μωρ' νὰ τὸ μάθεις,
νὰ κάνεις τὶ ντιφέζες σου εἰς ὅ,τι καὶ ἄν πάθεις.
Τί νὰ σοῦ κάμω, μάτια μου, πῶχεις τὸ νοῦ χαημένο;
Μὰ ἕναν πατέρα ἔχεις ἐσὺ ἄπ' οὔλα στολισμένο. 335
Καὶ προβατεῖς μπερλέμπενς, μὲ γέλιο καὶ μὲ μπούρλα,
ἴσιαμε τὰ σουρπώματα, ἄφοῦ φωτίσει ἡ Τούρλα.

* *Ιταλ. Oh, che figura comica! Un stucco paesano!* = Ω, τι γελοῖο πρόσωπο! Ένας ανόητος χωριάτης!

326. ἄλλη μιὰ φορά X : κ' ἄλλη μιὰ Γ | μὲ ἕνα X, A, B, Γ, Δ, Μα || 327. Καὶ χάϊδεψέ με κ' εἶπε μου A, B, Γ, Δ, Μα || 328. Ἄδὰ ἤξε ρωμείκα; Γ || 329. ἰνστούκο X : ἰν στοῦκο Μα || 331. ριγκρατσιάρισμα X | δὲ τ' ἀκοῦνε X || 332. τᾶχω ἐδεκεῖ, κ' ἐσὺ μωρὲ νὰ μάθης A : κ' ἐσὺ μωρ' νὰν τὰ μάθης B, Γ, Δ : καὶ σὺ X || 333. καὶ ἄ πάθεις X || 334. τὸν νοῦν χαϊμένον; A, B, Γ, Δ || 335. Μὰ ἕνα πατέρα X, Γ, Μα : Μὰ 'ναν πατέρα B, Δ | στολισμένον A, B, Γ, Δ || 336. μπελέρμπενς A, B, Δ | πούρλα X || 337. ἴσια μὲ X, Μα : Ἔως εἰς τὰ σουρπώματα A : Ἔως τὰ σουρπώματα B, Γ, Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Εἶν' ἀφ' τοῖ κοντετσιόνες μου.)

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ἐξόδιασες κατρίνια.

Μὰ ἴμαθα τὰ ἑλληνικά, φράγκικα καὶ λατίνια...

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ, τόμου ξέρεις γράμματα στοῦ ἑλληνικό βαθία, 340
ἕνα τροπάρι ξήγησε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπρέ, μία πεννηταρία...

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τί θε νὰ πεῖ τὴν ἀγριωπὸν καὶ τί τὸ γαυρουμένην,
τὸ ἀκρατῶς βακχεύσασαν, τ' ἄσεμνα ἐξοιστρουμένην;
Κόσμου καθεῖλες πανσθενῶς τὴν ἀμαρτίαν ποῦ ἔχει,
καὶ τὸ ἀρκύων, τὸ οὖς εἴλκυσε, π' ὁ νοῦς μου δὲν κατέχει; 345
Τὸ ἐκῶν, τὸ πρίν, τὸ σαρκωθείς, τὸ σῶζεις, τὸ εὐεργέτα;
Τώρα ἐτοῦτα νὰ σὲ ἰδῶ, ἂν ξέρεις, ξήγησέ τα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

28

Τὴν ἀγριωπὸν, τοῦτο τ' ἀκοῦς, κ' ἐκεῖο τὸ γαυρουμένην,
πῶς ὁ Δαβὶδ ἀπάντησε πουτάνα γαυριασμένην
τὸ ἀκρατῶς βακχέσασα, τὸ ἄσεμνα ἐξοιστρουμένη, 350
πῶς τὴν ἐκράτειε μιὰ παχιὰ γαϊδάρα ξεστρωμένη.

338. Εἶν' ἀπ' τζι Χ : Εἶναι ἀφ' τζή Α : Εἶν' ἀπ' τοῖ Μα | κονιτζιόνες Α : κονιτσιόνες Β, Γ | ἐξά-
διασες Γ | κατρίνια; Α, Β, Γ, Δ || 339. Μὰ ἔμαθα Α, Β, Γ, Δ || 340. στοῦ ἑλληνικό Α, Β, Γ, Δ, Δ,
Δραγ | βαθεῖα Α, Β, Γ, Δ, Δραγ, Μα || 341. μιὰ πεννηταρία Α, Β, Γ, Δ || 343. βακχέσασαν, τὸ
ἄσεμνα Α, Β, Γ, Δ, Δραγ | ἐξοιστρουμένη Χ : ἐξοιστρουμένη Α || 344. κόσμον Μα | πανσθενῶς Α, Β,
Γ, Δ || 345. τὸ οὖς Χ, Α, Β, Δ, Δραγ | ἠλκίσας Χ : ἔλκυσε Α, Β, Γ, Δ, Δραγ : εἴλκυσε Μα | ποῦ
ὁ Χ : ποῦ ὁ Μα || 346. τὸ σῶζεις, εὐεργέτα Χ || 347. Ἐτοῦτα τώρα Α, Β, Γ, Δ, Δραγ | ἂ ξέρης Χ :
ἂ ξέρεις Μα : θὰ σὲ ἰδῶ, ἂν ξέρης Α : θὰ σὲ δῶ, ἂν ξέρης Β, Γ || 348. τὴν ἀγριωπὸν Χ : Τὸ
ἀγριωπὸν Δραγ | π' ἀκοῦς Δραγ | καὶ κιό Χ : κι' ἐκεῖο Γ | τὸ γαυριωμένη Δραγ || 349. ἀπάτησε
Χ | γυναικία Δραγ || 350. βακχέσασαν Α, Β, Γ, Δ : βακχεύσασαν Μα | τ' ἄσεμνα Μα | ἐξοιστρουμέ-
νη Χ : ἐξοιστρουμένη Α, Β, Γ, Δ, Μα, Δραγ || 351. πῶς κάθονταν σὲ μιὰ Δραγ | μιὰ παχιὰ Χ |
ξεστρωμένη Α, Β, Γ, Δ, Μα, Δραγ

Τὴν ἁμαρτίαν πανσθενῶς, τοῦ κόσμου τὸ καθεῖλες,
 πῶς τὸν ἐστένευε ὁ θεὸς νὰ κάτσει σσιὶ καθίικλες·
 καὶ τὸ ἀρκύων, τὸ οὖς εἴλκυσε, στὸ λέω τώρα τώρα,
 τὸ πρίν, τοῦ ἐκάναν πρίντιζε οἱ δοῦλοι του κάθε ὥρα· 355
 τὸ ἐκῶν, τὸ δέ, τὸ σαρκωθεῖς, τὸ σώζεις, τὸ εὐεργέτα,
 οὔλα αὐτά, πῶς εἰς τ' αὐτὶ εἶχε χρυσὴ βεργέτα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ τάχα ἔτσι εἶναι ὡς λές;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄμῃ δὲ σὲ γελᾶω.

Κι ἄ δὲν πιστεύεις εἰς ἐμέ, ρῶτα τὸ Μαρτελάο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦε λὰ γκουέρα ντέλ Μαμπρό, 360
 μιροντό, ντό ντό, ντό ντό.
 Μαμπρό, Μαμπρό ἄλα γκουέρα,
 μιριντόντο μιροντέρα.
 Μαμπρό, Μαμπρό ἄλα γκουέρα,
 μιριντόντο μιροντέρα.* 365
 Ταράι, λαράι... λαράι λαρά.

* *Ιταλ.* *E la guerra del Malbreau, Mironto, do do, do do.* δηλαδή *Εἶναι ὁ πόλεμος τοῦ Μαλμπρό, μιροντό, ντο ντο, ντο ντο.*
Malbreau, Malbreau alla guerra, mirintonto mirontera. *Ο Μαλμπρό, ὁ Μαλμπρό στον πόλεμο, μιριντόντο, μιροντέρα.*
Malbreau, Malbreau alla guerra, mirintonto mirontera. *Ο Μαλμπρό, ὁ Μαλμπρό στον πόλεμο, μιριντόντο, μιροντέρα.*

352. πανσθενῶς Μα | τὸ κόσμου Α, Β || 353. τὴν ἐστένεβε Α, Β, Γ, Δ | τῆς καθίικλες Α : τῆς καθίικλες Β, Γ, Δ || 354. το οὖς Χ, Δ : τὸ οὖς Α, Β, Δραγ | ἔλκυσε Α, Β, Γ, Δ, Δραγ || 355. τοῦ κά-
 ναν Α, Β, Γ, Δ : πῶς κάμναν Δραγ | πρίντιζι Δραγ | δοῦλοι τζι Χ, Α | καθ' ὥρα Α, Β, Γ, Δ, Δραγ ||
 356. Τὸ ἐκῶν, δέ, Δραγ | σώζεις εὐεργέτα Δραγ || 357. στὸ αὐτὶ Δραγ | γεργέτα Χ || 358. Καὶ τά-
 χα ἔτσι ὡς λές; Β, Δ : καθὼς λές; Μα : Καὶ εἶν' ἔτσι καθὼς λές; Γ | ἄμιδα σὲ γελᾶω Χ : Ἄμῃ δὲν
 σὲ γελᾶω Δραγ || 359. ἄ δὲ πιστεύεις Χ : ἄν δὲν πιστεύεις Β, Γ, Δ, Δραγ || 360. κουέρα Χ, Α | ντὶ
 μαμπρό Α, Β, Γ, Δ : ντὶ Μαμπρό Μα || 361. ντοτό ντοτό Α, Β, Γ, Δ : ντοντό, ντοντό· Μα || 362.
 ἄλα κουέρα Χ : λὰ κουέρα Α : λὰ γκουέρα Β, Γ, Δ || 363. μιριντόντο τὸ Α, Β, Γ, Δ : μιριντοντό
 τὸ Μα || 364. ἄλα κουέρα Χ : λὰ κουέρα Α : λὰ γκουέρα Β, Γ, Δ || 365. μιριντόντο τὸ Α, Β, Γ,
 Δ : μιριντοντό τὸ Μα || 366. λαράίια λαρά. Α, Β, Γ, Δ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΠΟΝΘΗΛΙΟΣ καὶ ΘΟΔΩΡΗΣ

ΠΟΝΘΗΛΙΟΣ

Ἔ, ὄλα! Μαστρο-Θοδωρή! Ἔ, ὄλα! Καὶ ποῦ εἶσαι;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐδῶ ἴμαι. Τί ἴναι;

ΠΟΝΘΗΛΙΟΣ

Ἐγίνηκε. Κουράγιο, μὴ φοβεῖσαι!
 Φέρε ἄρματα, δῶσ' μου κ' ἐμέ, ὀγλήγορα στὴ ζώση!
 Ὁ Διαμαντῆς ἐπέρασε ἐδῶ νὰ σᾶς σκοτώσει! 370
 Ἔνα τρουμπόνι ἐκράτουνε, τ' ἀτσάλι ἀσικωμένο,
 καὶ ὡσὰ σκυλι ἀφ' τὸ θυμὸ ἄφριζε λυσσιασμένο.
 Ἄς πᾶμε, ἄς πᾶμε... Τί τρέμεις; Πούνταγε; Ἔχει φτιάση...
 Δὲν ἄκουες ποῦ ἐφούγιαζε: «Ὁξω, κερατο-Χάση»;

ΘΟΔΩΡΗΣ

29

Ἦ, συφορά μας!... Νὰ κρυφτῶ!

ΠΟΝΘΗΛΙΟΣ

Μωρ' δῶσ' μου τ' ἄρματά σου. 375

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ νὰ σοῦ πῶ...

ΠΟΝΘΗΛΙΟΣ

Ἄ... δὲ φελᾶς, ἐκόντησε ἡ μιλιὰ σου.

367. Λῆ, ὄλα X : Λῆ ὄλα B, Γ, Δ || 368. τ' εἶναι; X, A, Γ | μὴ φοβᾶσαι! Γ, Δ || 369. καὶ μὲ X || 371. τρουμπόνι A, B, Γ, Δ | ἀτσάλι X, A || 372. ὡσὰν σκυλι ἀπ' τὸ θυμὸ ἄφριζε X || 374. ἄκουες ποῦ ἔλεγε A, B, Γ, Δ | ἔξω B, Δ || 376. Αἶ... δὲ φελᾶς A, B, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐχάθηκε ὁ Γερόλυμος!

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἄ, πάω ἐγὼ κοντά του.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἰς τὸ κριτήριο τοῦ Θεοῦ, ὀιμέ! Νὰ πάει καλλιὰ του.
 Ποῦ νὰ κρυφτῶ!... Νὰ μείνω ἐδῶ... Ἐκεῖ, γιὰ νὰ γλιτώσω...
 Ὅιμέ... σὰν ἴσκιος... Ὅιμέ... ἐδῶ, ἐδῶ ὡστόσο.

380

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

(Καθὼς ἡ φάντρα ἢ ἔμπειρη ἐργάζεται τὸ γνέμα,
 ἔτσι κ' ἐγὼ νὰ φοβηθεῖ τοῦ ἐξύφανα τὸ ψέμα.)

Εἰς τὰς φουρτοῦνες καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους,
 εἰς τὰς πεδιάδες καὶ εἰς τοὺς πολέμους,
 ὁ ναύτης δείχνει καὶ ὁ πολεμάρχης.

385

Εἰς τὴ φωτιά, ἐκεῖ καθάρια,
 τὰ κάστρα φαίνονται χρυσὰ τιμάρια,
 στὴ γῆ ξανοίγεται ἓνας μονάρχης.

377. ὁ Γερόλυμος; Α || 380. ὡς τόσο X, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 382. ἔτσι καὶ ἴγῳ X || 383. Εἰς τὴ φουρτοῦνα κί' εἰς τοὺς X || 386. Εἰς τὴ φωτιά X : Εἰς τὴν φωτιά Γ || 387. φαίνονται X : φαίνονται Β, Γ, Δ || 388. Στὴν γῆν X, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἡ Σκηνὴ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀγγέλλως, ἐρωμένης τοῦ Γερόλυμου

ΑΓΓΕΛΩ μοναχὴ

ΑΓΓΕΛΩ

Μ' ὄλον γυναίκα πού 'μουνα, ἔκαμα νὰ σαστίσει
ἢ βρόμα, ὁ παλιότραγος, πού 'ρθε νὰ παιγνιδίσει.
Κι ἀνάθεμα πού ἔλαχε κοντά μου ἡ Θωδωρίτσα,
γιατί, νὰ ξέρει, τοῦ 'δειχνα τσῆ γυναικὸς τὴ στίτσα! 5
Ὁ σκυλομούτρης, ὁ δειλὸς, πῶχει καρδιά ἀπ' ἀλάφι,
καὶ πόληψη τοῦ γουρουνιοῦ, ὡσάν ἐκεῖο τοῦ Μπάφη.
Ἔνας αὐθάδης, ἄτακτος, γρούδιος, γιὰ τὸ λαγκάδι,
νὰ θέλει νάν τὸν ἀγαποῦν κορμιὰ δίχως ψεγάδι;
Ἐγώ, ὁμορφου τζαντσαμινιοῦ, τοῦ 'πα: «Ἄ, δὲ σὲ θέλω».
Καὶ τώρα μέσα στοῖ κροπιές νὰ κυλιστεῖ ἡ Ἀγγέλω; 10
Ἀφήσετε με, δὲν μπορῶ. Ἡ φούσκα ἡ ζαρωμένη, 30
ὁ γαῖδαράτσος ὁ ὀρθὸς, ἡ γίδα ἡ ψημένη.
Νὰ μὴν ντραπεῖ τὸ κάψαλο, τ' ἄνοστο στοκοφοῖσι,
νὰ σκύψει μὲ τὴ μούρη του τὰ στήθια νὰ φιλήσει!
Ἄς εἶν' καλὰ πού τὰ φιλεῖ κι ὅπου τὰ κανακεύει 15
ἀιτὸς πού σφάζει τὲς καρδιές, τὸ μάτι ὅθε κοκεύει.
Νὰ 'ρθει μὲ τέτοια πρόφαση; Πῶς ἔχω τὸν υἱό του
καὶ πῶς ἀρμέγω νὰ μοῦ πεῖ τὸ κανακάρικό του;

Titulus. ΑΓΓΕΛΩ μόνη της Α || 1. Μόλον Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 3. Καὶ ἀνάθεμα Χ : Μὰ ἀνάθεμα Α, Β, Γ, Δ | η θωρορίτζα Χ || 4. τῶδειχνα Α, Β, Γ, Δ | τὴ στίτζα Χ, Α : τὴν στίτσα Β, Δ || 5. καρδιά Α, Β, Δ || 6. σάν κιὸ πούναϊ στοῦ μπάφη Χ || 8. νὰ τὸν ἀγαποῦν Χ, Γ | κορμιὰ Χ | ψεγάδι Α || 9. τζαντζαμινιοῦ Χ, Α || 10. τζῆ κοπιές Α : τσῆ κοπιές Β, Γ, Δ | νὰ κλιθῆ Χ : νὰ κυλισθῆ Β, Γ, Δ || 11. δὲν πορῶ Χ || 12. γαῖδαράτζος Χ, Α || 13. Νὰ μὴν τραπῆ Χ, Β : νὰ μὴ ντραπῆ Α, Γ | τὸ ἄνοστο Χ || 15. Ἄς ἦν' Α : Ἄς ἦναι Β, Δ | καὶ ὅπου Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 16. ἀετὸς Β, Δ | κορκεύει Β, Δ || 17. μὴν ἔχω τὸν υἱό του, Α : πῶς ἔχω τὸν υἱόν του Β, Γ, Δ || 18. νὰ πῆ Δ

Κρίμας τὸ ἄλλο ρόγκολο, τ' ἄνθη τσ' ἀγραγκινάρας,
 ὁ νέος τσῆ λιγοψυχιᾶς, ὁ ἄνδρας τσῆ τρομάρας! 20

Ἔ, ὅποτ' ἔρθει, θὰν τοῦ πῶ στὴν ἄκρη νὰ μ' ἀφήσει,
 κι ἂν πεῖ πὼς μ' ἔχει στὴν καρδιά, τοῦ λέω νὰ μὲ σβήσει.
 Γιὰ πείσμα τοῦ πατέρα του νὰν τὸν ἰδῶ στὸ κήμα,
 δὲν ἔβγανα ἀναστεναγμό, δὲν ἔχυνα ἓνα κλάμμα.

Πόχερας ὁ βρομάθρωπος κ' ἡ σαπισμένη γίδα, 25
 ἔτσι σαρδελοξέπλυμα χειρότερο δὲν εἶδα.
 Τοῦτο δὲν εἶναι μιὰ φορά, τόσον καιρὸ καὶ τόσο,
 μὰ στὰ στερνὰ θεὲ νὰ δαρθεῖ ἀπὸ καπέλο τόσο.
 Λογιαζῶ πὼς κ' ἐγὼ μπορῶ, καὶ ἀνίσως δὲν ἐμπόρεια,
 ἀπὸ τοῖ τόσους π' ἀγαπῶ κανένα δὲν ἐθώρεια. 30

Ἦσες νικώμαστε ἀπὸ τὸν ἄντρα,
 ἢ γιὰ τὸν ἔρωτα ἢ γιὰ τὰ δῶρα
 ἢ μὲ ταξίματα γλυκὰ σὰ σύκα,
 τοῦτος σὰ λύκος ἀπὸ τὴ μάντρα,
 ἓνας ξυλόγερος γιομάτος ψύρα, 35
 ὡσὰ νὰ ἦμουνα μιὰ κατσίκα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ *μόνος του, καὶ ἔπειτα ἡ ΑΓΓΕΛΟ*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦ ρόκα μυριονόστιμη, σφοντύλι ζαχαρένιο,
 νὰ φίλουνα τσ' ἀφέντρας σου χέρι τὸ μαρμαρένιο.
 Καὶ σὺ χρυσὸ ἀγκυρίδι μου κι ὀγλήγορό μου ἀδράχτι,
 εἰς ἄγρια ἀγκάθια μ' ἔχετε, σὲ πυκνοῦ βάτου φράχτη. 40

Εὐτυχημένα σύνεργα ποῦ διαμαντένια χέρια 31
 σᾶσε κρατοῦν κι ἀστράφτετε λαμπρότερα ἀπ' τ' ἀστέρια.

19. ρόνκολο X, Λ | τζι ἀγραγκινάρας X : τσ' ἀγραγκινάρας B, Γ, Δ || 21. Αἶ... ὅποτε ἔρθει, A, B, Γ, Δ | μ' φίση X || 22. καὶ ἂν π X : Καὶ ἂν πῆ Λ, B, Γ, Δ || 25. βρωμάνθρωπος Γ, Δ || 27. μιὰ φορά X || 29. καὶ 'γὼ X || 30. ποῦ ἀγαπῶ X | κανέναν δὲν Λ : κανίνε δὲν B, Γ, Δ || 31. τὸν ἄνδρα A, B, Γ, Δ || 34. σὰν λύκος A, B, Γ, Δ | τὴν μάνδρα Λ, B, Γ, Δ || 35. ἓνα ξυλόγερος X | γεμάτος A, B, Γ, Δ || 36. Ἦσᾶν νὰ A, B, Γ, Δ || Titulus. Γερόλυμος καὶ ἡ Ἀγγέλο X || 37. Ἦ ρόκα Λ : Ἦ ρόκα B, Γ, Δ || 38. Νὰ φίλου A, B, Δ : νὰ φίλνα Γ | τζι ἀφέντρα σμου X : τῆς ἀφέντρας σου A, Γ : τῆς ἀφέντρα σου B, Δ || 39. καὶ ὀγλυγορόμου X || 42. Σᾶς ἐκρατοῦν X, A, B, Γ, Δ (διορθ.) | καὶ ἀστράφτεται X | ἀφ' τ' ἀστέρια A, B, Γ, Δ

Ἄιμέ... κι ἄς εἶχα μιὰ φορά τῆ τύχης σου τὴ χάρη,
 νὰ πέσω ὄχ τ' ἀδράχτι αὐτό, νὰ σκύψει νὰ μὲ πάρει
 ἐκεῖ τὸ χέρι, μὰ θωρῶ, τώρα ἔρχεται σ' ἐμένα. 45
 Ἴδέτε νάζια... ἄιμέ... ἐδῶ ἔναι ριζωμένα.

ΑΓΓΕΛΩ

Καὶ τί σοῦ κάνω, κι ἀπὸ δῶ, σύντας περνᾶς, τηράζεις;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ τί σοῦ κάνω, κι ἀπὸ δῶ, σύντας περνῶ, μὲ σφάζεις;

ΑΓΓΕΛΩ

Ἐγώ;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τὰ φρύδια, τὰ μαλλιά, ἡ μία χάρη κ' ἡ ἄλλη,
 τὸ κοίταμα, τὸ μίλημα, τὸ πρόσωπο, τὰ κάλλη. 50

ΑΓΓΕΛΩ

Ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁμορφη.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμποτες νὰ μὴν ἦσου.
 Χίλιους θανάτους κάθε νιοῦ χαρίζει ἡ ζωὴ σου.
 Τόση σου εἶναι ἡ ὁμορφιά ὅπ' ἀπερνᾶ τὴν τάξη,
 κι ὅποιος θελήσει νὰ σὲ ἰδεῖ, καλὰ ἄς σὲ κοιτάξει.
 Ἐσὺ ποῦ εἶσαι...

ΑΓΓΕΛΩ

Φτάνει σου· πὼς μ' ἀγαπᾶς τὸ ξέρω. 55
 Μὰ σ' τὸ ζητῶ, μὴ μ' ἀγαπᾶς, στὰ πάθη μὴ σὲ φέρω...

43. καὶ ἄς X, A, B, Γ, Δ | μία φορά X, Γ | τζὶ τύχη σου X : τῆ τύχη σου B, Γ, Δ || 44. ὡς τ' ἀδράχτι A : ἀφ' τὰ ἀδράχτι B, Γ, Δ || 45. σὲ μένα X, B, Γ, Δ || 47. καὶ ἀπὸ δῶ X, A, B, Γ, Δ | ὄντας περνᾶς A, B, Γ, Δ || 48. καὶ ἀπὸ δῶ A, B, Γ | ὄντας περνᾶω A, B, Γ, Δ || 49. κί ἡ ἄλλη X, A : κί ἄλλη Γ || 51. μὴν ἦσουν Γ || 52. καθενού X || 53. ὁποῦ ἀπερνᾶ X || 54. καλὰ ὅποιος θέλει νὰ σὲ ἰδῆ μὲ τοῦτα ἄς σὲ κιτάξῃ X : Ὅποιος θελήσει νὰ σὲ ἰδῆ, καλὰ ἄς σὲ κυτάξῃ A || 55. φθάνει σου· B, Γ, Δ || 56. μὴ μὲ ἀγαπᾶς X

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κ' εἶναι στὸν κόσμο βάσανα, πάθη ποὺ τυραννίζουν
καὶ οὐλα τὴν ἀγάπη σου, κι ἄλλα, νὰ μὴν ἀξίζουν;
Ἐσὺ δὲ θεὸς νὰ σ' ἀγαπῶ, ποὺ ἂ θέλω δὲν ἠμπόρεια,
μὰ ἂν μπορῶ, δὲν ἤθελα μ' ἐσὲ νὰ ζήσω χῶρια. 60
Χαριτωμένο μου πουλί, στάσου, μὴ μὲ πληγώνεις!

ΑΓΓΕΛΩ

Ἄσε με... ὄχι, μᾶς θωροῦν... σ' ἐμένα μὴν ἀπλώνεις.
Σὰν τί σκοποὺν κρατεῖς γιὰ μὲ καὶ θεὸς ν' ἀπλώσεις χέρι;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Γυναίκα μου, ἐρπίδα μου, ζωὴ, χαρὰ μου, ταίρι!

ΑΓΓΕΛΩ

Καὶ τόσοι ποὺ γιὰ μένανε;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Οὔλους νὰν τοὺς ἀφήσεις. 65
Κ' ἐμὲ ποὺ χάνουμαι γιὰ σέ, ἐμένα ν' ἀκλουθήσεις.

ΑΓΓΕΛΩ

Μὰ ποῦ θὰ πᾶμε;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σπίτι μας.

ΑΓΓΕΛΩ

Καὶ ἴσως δὲν τὸ ξέρεις!

57. Καὶ εἶναι στὸ κόσμo X : Εἶναι στὸν κόσμo A, B, Γ, Δ | νὰ τυραννίζουν X || 58. Μὰ οὐλα στὴν ἀγάπη σου, αὐτὰ δὲν θέλει ἀξίζουν A, B, Γ, Δ | καὶ ἄλλα X || 59. δὲν θεὸς B, Γ, Δ | σὲ ἀγαπῶ X | ἂν θέλω, δὲν ἠμπόρεια A, B, Γ, Δ || 60. ἂν πορῶ X | μὲ σὲ X, B, Γ, Δ || 62. σὲ μένα X, B, Γ, Δ || 64. ἐλπίδα μου A, B, Γ, Δ || 65. ὁποῦ γιὰ μένανε; A, B, Γ, Δ | νὰ τοὺς X || 66. καὶ μὲ X | νὰ 'κλουθήσης X || 67. δὲ τὸ ξέρεις; X

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ὅχι! Καὶ τί;

ΑΓΓΕΛΩ

Ὁ πατέρας σου, μὰ μὴν τοῦ τ' ἀναφέρεις,
δύο τρεῖς φορές μὲ χτύπησε.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄ! Σώπασ' τα, νὰ ζήσεις!
Εἶναι καὶ γέρος καὶ ζουρλός. Σὲ παίρνω ὅθε θελήσεις. 70

ΑΓΓΕΛΩ

32

Μὰ ἐτούτην τὴν ἀπόφαση τὸ σπίτι σου τὴν ξέρει;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τοὺς στοχασμοὺς τοῦ νέωνε δὲν ἀγαποῦν οἱ γέροι.

ΑΓΓΕΛΩ

Ἐγὼ λοιπὸν τί νὰ σοῦ πῶ; Νὰ ῥθω στὴν ἀγκαλιά σου·
μὰ ἡ μάνα κι ὁ πατέρας σου ἐχθροὶ στὴ φαμελιά σου.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἐγὼ ἔχω τόπους ἄμετρος ὅσα ἐδῶ ἔχω γένια. 75

ΑΓΓΕΛΩ

Μὴν ἔχουν λίγδα τὰ μαλλιά καὶ τσακιστοῦν τὰ κτένια;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὴ σὲ δειλιάζει στοχασμός, κυρὰ σὲ κατασταίνω,
νὰ βλέπεις τὸ ἀλάκερο νὰ θέλεις τὸ κομμένο.
Ἐγὼ σὲ παίρνω στὸν Κορνό, σ' ὄξωμεριά σὲ παίρνω.

68. μὰ μὴ τοῦ τὸ ἀναφέρης X : μὰ μὴ τοῦ τ' ἀναφέρης Γ || 69. Δυὸ τρεῖς Γ | μ' ἐχτύπησε Α | σώπ' ἄστα Χ || 70. γιατί εἶνε γέρος Δ || 71. Μὰ τούτη τὴν Α, Β, Γ, Δ || 72. τῶν νέωνε Α, Β, Γ, Δ || 74. ἡ μάνα μὰ ὁ πατέρας σου ἐχθροὺς Χ | τζὴ φαμελιάς σου Α : τὴ φαμελιάς σου Γ, Δ : τὴ φαμελιά σου Β || 75. τόπος Χ || 76. τζακιστοῦν Χ, Α : τσακισθοῦν Β, Γ, Δ, Δραγ (διορθ.) | χτένια Α || 77. ὁ στοχασμός Γ || 79. Σὲ πέρνω, ἂν θέλῃς στὸν Δ | στὸ Κορνὸ Α, Β, Γ | σ' ὄξω μεριά Χ

ΑΓΓΕΛΩ

Γιὰ πρασινάδες χάνουμαι, γιὰ τσι δροσιές πεθαίνω. 80
 Τι μου ἀρέσει τὴν αὐγή, ὁ ἥλιος πρὶν προβάλει,
 νὰ κόβω τὰ μυριστικά νὰ βάνω στὸ κεφάλι.
 Τὰ χελιδόνια νὰ πετοῦν κι ὅλο νὰ κελαδίζουν,
 ἢ σκασομύτα, ἢ τόντολα, γλυκὰ νὰ παιγνιδίζουν.
 Σὲ καλαμάκια τρυφερὰ σάρτους τὸ κανκαρέλι, 85
 εἰς τὸ κλαδί ὁ τζιτζικας, στὴ φράχτη τὸ γαρδέλι.
 Νὰ βλέπω βρύσες καὶ νερὰ πολλὰ μοῦ νοστιμίζει,
 κ' εἰς τὰ ποτάμια ὁ σπορδακὰς γλυκὰ νὰ καρκαρίζει.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Θὰ ἰδεῖς παιγνίδια ὁμορφα...

ΑΓΓΕΛΩ

*Α... κατρεγάρη, μπόγια!
 Χωρὶς στεφάνι δὲ μ' ἀγγιάς.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Τὴν μπάζω μὲ τὰ λόγια.) 90
 Χίλια στεφάνια στὰ χρυσὰ θὰ σῶω ἐγὼ στολίδια,
 τὴ δίψα, πείνα, θάνατο, γιὰ σὲ τὰ 'χω παιγνίδια.
 *Α μοῦ πιστεύεις, μάτια μου, γιὰ ταίρι μου σὲ παίρνω.

ΑΓΓΕΛΩ

Κ' ἐγὼ 'χω τὰ στολίδια μου, οὔλα, οὔλα τὰ φέρνω.
 Μὰ μοῦ μυρίζει, σ' εὔρηκα, φαμόζο νοικοκύρη. 95

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

*Ορπίζω νὰν τὸν εὔρηκες κι ὀρπίζω νὰ σορτίρει.
 *Ελα, προβάτει.

80. τζι δροσίαις X || 83. Τὰ χελιδόνια νὰ πετοῦν, νὰ γλυκοκελαδίζουν Δ | καὶ ὅλο X, A, B : κ' ὅλο Γ || 84. τότολα X || 85. σάλτους A, B, Γ, Δ, Δραγ | καρκαρέλι X : καγκαρέλι Δραγ || 86. τζιτζικας Λ, Δ : τσίντζικας B, Γ : ζίντζικας Δραγ | στὴ φράχτη Δραγ || 87. πολὺ μοῦ Δ || 88. καὶ εἰς τὰ ποτάμια X | κακαρίζη Γ || 89. κατρεγάρη B || 90. δὲν μ' ἀγκιάς Γ, Δ | τὴν πάζω X : τὴ μπάζω A, Γ || 92. Τὴν δίψαν, πείναν, θάνατον B, Γ, Δ || 93. *Α μοῦ πιστεύεις μάρι μου γιὰ λύσιμο σὲ πέρνω X | *Αν μοῦ Δ || 94. καὶ 'γὼ ἔχω X | Κι' ἐγὼ A, B, Γ, Δ | κ' οὔλα, κ' οὔλα A : καὶ οὔλα σοῦ Δ || 96. *Ολπίζω νὰν τὸν εὔρηκες κι ὀλπίζω Λ, B, Γ, Δ | νὰ τὸν X | νὰ σοτήρη X

ΑΓΓΕΛΩ

Ἄσε με πρῶτα νὰ βαντακῶσω.
Τὸ ἔνα, τ' ἄλλο, ὅ,τι μπορῶ.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Εὐτύς θὰ τοῖ ξαμῶσω.)

Κάμε ὅ,τι θές· ἀκαρτερῶ.

ΑΓΓΕΛΩ

Ἦχι, ὄχι γιὰ τῶρα·
ὅτι θολώνουν τὰ νερά, ἐκείνη εἶναι καλπῶρα. 100
Ἔλα κ' ἐγὼ σ' ἀκαρτερῶ, καὶ τῶρα ἄμε καλλιὰ σου, 33
εἰς τὴν ἀυλὴ σ' ἀκαρτερῶ καὶ γένεται ἡ δουλειὰ σου.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σ' ἀφίνω γειά, ἀγάπη μου, μὰ θὲ νὰ σὲ φιλήσω.

ΑΓΓΕΛΩ

Ἄ, κατρεγάρη, μ' ἔμπασες, μὰ θὰ σ' εὐχαριστήσω.
Ἀνάθεμά τονε ποὺ πρωτανάδειξε 105
στὸν κόσμον τὸν ἔρωτα, τοῖ φύσης παιγνίδια.
Τρουπῶνει στὰ στήθη μας καὶ μᾶς κεντίζει πολλὰ πιτήδεια,
ἐμᾶς τοὶ μαῦρες τὰ θηλυκά.
Χωριέται καὶ στο' ἄντρες,
μὰ φεύγει· κι ἄ μείνει, δὲν κάνει ζημιά, 110
τ' ἄνδρὸς τὸ στήθος δὲ φθείρει ἡ ἔρωτιά.
Ἄ... δὲ σοῦ λέω, μᾶσε γελοῦσι μὲ τὰ γλυκά!

98. τὸ ἄλλο X | ὅτ' ἠμπορῶ B, Γ, Δ | Εὐθύς A, B, Γ, Δ || 99. σ' ἀκαρτερῶ A || 100. 'κείνη εἶναι B, Γ, Δ | καλιόρα X : καλὴ ὥρα A, B, Γ, Δ || 101. καὶ 'γὼ X | σὲ καρτερῶ B, Γ, Δ || 102. σὲ καρτερῶ B, Γ, Δ | γίνεται B, Γ, Δ || 104. θὰ σὲ φχαριστήσω X : θὲ νὰ σ' εὐχαριστήσω A, B, Γ, Δ || 105. ἐπρωτοδέδειξε A || 106. στὸν κόσμον X || 109. εἰς τζ' ἄντρες X : τζοὶ ἄνδρες A : τοῖ ἄνδρες B, Γ : τσ' ἄνδρες Δ || 110. καὶ ἄ μείνη X : Κι' ἄν μείνη A : Κ' ἄν μείνη B, Γ, Δ || 111. τοῦ ἀνδρὸς X | δὲν φθείρει A, B, Γ, Δ | ἡ ἔρωτιά Γ || 112. μᾶς γελοῦνε A, Γ : μᾶς γελοῦσι B, Δ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ *ἀρματωμένος μοναχός*

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μανάδες δὲν ἐκλάψανε, πατέρηδες τσί γιούς τους,
 τσί ἄντρες οἱ γυναικες τους, τ' ἀδρέφια τσ' ἀδρεφούς τους;
 Ὁ μπάρμπας τ' ἀνιψίδι του κι ὁ φιότσος τὸ νουνό του, 115
 κουνιάδος τὸν κουνιάδο του, γαμπρὸς τὸν πεθερό του;
 Ὁ σέμπρος, ὁ συμπέθερος, ὁ φίλος χωρὶς μέτρο,
 ὁ γνώριμος κι ὁ γείτονας πικρότερ' ἀπ' τὸν Πέτρο;
 Σὰν ἀπ' τὸν Ἄδη δαίμονα δὲ μ' εἶχε οὖλος ὁ κόσμος,
 γέροι, παιδιὰ, κάθε λαός; Δὲν ἤμουν φόβος τρόμος; 120
 Σὰν ἀπ' τὸν Ἄδη δαίμονας, ποὺ δράκους τεταρτιάζει,
 ποὺ κάνει πράματα φρικτὰ κ' ἡ φύσις τὰ τρομάζει;
 Κάστρα ἀκαταπάττητα μὲ τὸ μηδὲν γκρεμίζει,
 πύργους ψηλοὺς ὡς τσί θεούς, ποὺ ρίχνει, ποὺ σκορπίζει.
 Ὅθε σταθεῖ κι ὅθε βρεθεῖ, σπέρνει σπαβέντα ἰντιέρα, 125
 ποὺ σκιαίνει γῆ καὶ οὐρανοὺς καὶ θάλασσα κι ἀέρα·
 ποὺ εἰς τὸ θυμό του μιὰ φορά, εἰς τ' ἄγριό του βλέμμα
 ἀκοῦς βροντές, σεισμούς, καημούς, βλέπεις ποτάμια αἶμα,
 σύγνεφα μαῦρα ἀπὸ καπνοὺς ποὺ βλέπεις στὸν ἀέρα, 34
 τὸ φῶς σκοτάδι σκοτεινό, κόλαση τὴν ἡμέρα· 130
 π' ἀκοῦς δαρμούς καὶ μουγκρισμούς, βοές, κλαημούς καὶ θρήνους,
 ποὺ δὲν ἤξερεις ποιούς νὰ κλαῖς, ἐτούτους ἢ ἐκείνους.
 Τὴν οἰκουμένη μιὰ στιγμή ποὺ βλέπεις στὴν ὀργή του,
 ν' ἀφανιστεῖ ὡσὰν καπνός, νὰ μὴ φανεῖ ποῦ ἦτου·
 ποὺ οἱ αἰῶνες, ὡστε ζοῦν, τὰ μάτια ἄ δὲ σφαλίσουν, 135

113. πατέρες τοὺς νιούς τους Α, Β, Γ, Δ || 114. Τζοὶ ἄνδρες Α : τσῆ ἄνδρες Β, Γ, Δ | τὰ ἀδρέφια Χ : τ' ἀδέλφια Α, Β, Γ, Δ | τζι ἀδρεφούς τους Χ : (τζ') τσ' ἀδελφούς τους (Α), Β, Γ, Δ || 115. ὁ μπάρμπας τὸ ἀνιψίδι του καὶ ὁ φιότσος Χ | τ' ἀνιψίδι του, ὁ φιότσος Δ || 116. τὸν πενθερό του Γ || 117. χωρὶς μέτρον Α, Β, Γ, Δ || 118. καὶ ὁ γείτονας πικρότερα ἀπ' τὸ πέτρο Χ | ἀφ' τὸν Πέτρον Α, Β, Γ, Δ || 119. ἀφ' τὸν Ἄδη Α, Β, Γ, Δ | δαίμονας Χ || 120. παιδιὰ Χ | ἤμην Γ || 121. ἀφ' τὸν Ἄδη Α, Β, Γ, Δ || 122. φρικτὰ Α, Γ | καὶ ἡ φύσις Χ : κ' ἡ φύσις Γ | τὸν τρομάζει; Α, Β, Γ, Δ || 123. Ἡ ἄστρα ἀκαταπάττητα μὲ τὸ μηδὲ Χ | γκρημνίζει Β, Γ, Πρωτ. : κρημνίζει Δ || 125. καὶ ὅθε Χ, Α, Β, Πρωτ. : κ' ὅθε Γ || 126. γῆν Α, Β, Δ | θάλασσαν Β, Γ, Πρωτ. : θάλασσην Δ | καὶ ἀέρα Χ : κ' ἀέρα Β || 127. εἰς τὸν θυμόν Α, Β, Γ, Δ | μιὰ φορά εἰς τὸ ἄγριό του Χ | τὸ ἄγριόν του Β, Γ, Δ || 131. κλαθμούς Α, Β, Γ, Πρωτ. || 132. ποίους νὰ Χ, Πρωτ. || 133. Στὴν οἰκουμένη Α, Β, Γ | μιὰ στιγμή Χ | τὴν ὀργί(ν) του Χ, (Β, Γ) : 'ς τὴν ὀργή του Πρωτ. || 134. Ν' ἀφανισθῆ Γ, Πρωτ. | ποῦ ἦτον Γ || 135. ὅσο ζοῦν Γ | ἄ δὲν σφαλίσουν Β : ἂν δὲν σφαλίσουν Γ

ἀπὸ τὰ ἔργατ' ἄκλαυστα μποροῦν πολλὰ ν' ἀφίσουν.
 Σὰν ἀπ' τὸν Ἔδη δαίμονας δὲν ἔκαμα τὰ ἴδια;
 Τὰ σμπάρα καὶ τοῖ σκοτωμούς δὲν τὰ 'χα γιὰ παιγνίδια;
 Δὲν ἐντεσκαπριτσιάρισα μὲ ἀχρειασία, μὲ φάρδο,
 Φουρτούνη, Βάρδα καὶ Λαδά, Κολύρη καὶ Καργάδο; 140
 Παλέρμου καὶ Κουρούμαλου τὸ κρίας δὲν τοῦ πῆρα;
 Ἄπὸ τῆ μέση χίλιωνε δὲν τοῦ 'πα «Ἀλάργα τήρα»;
 Δὲν ἐγελάσαν τὰ τραγιά καὶ δὲ μοῦ τὸ πιστέψα,
 καὶ παίρνω ἀπέτο τῆ δουλειὰ κι οὔλοι στὰ πόδια ἐπέσα;
 Δὲν εἶπα τοῦ Τριζάμπελου «Μωρ' κόψε μοῦ τσι οὔλες,
 μπριζόλες, λόντζα καὶ γκοφό, γιὰτὶ δὲ θέλω μπουῦρλες; 145
 Τὴν πρώτη καὶ τῆ δεύτερη, σκίνα, καλὸ κοψίδι,
 κι ἀπὸ κεῖ πάνου, κερατά, ἀπ' τ' ἄρφανὸ παῖδι»;
 Σὰν λέοντας δὲν ἐπέταξα ἐτοῦτο τὸ χαντζάρι,
 κ' εἶπα «Πεθαίνει ὁ κερατὰς ἐκεῖος ποῦ τὰ πατσάρει»; 150
 Εὐτὺς εὐτὺς δὲν ἄρπαξα ἀπ' τὸ σκοινὶ τὸ κρίας
 καὶ δὲν τοὺς ἀβελίρισα καλοὺς κακοὺς μὲ μίας;
 Τάχα καὶ δὲν τοὺς ἔκαμα καθέναν γατσουλάκι
 κι οὔλοι δὲ μοῦ 'παν στῆ στιγμὴ «Πάρ' τα, σιὸρ Θεοδωράκη»;
 Ποῦ εἶν' ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ποῦ 'ζωνα τ' ἄρματά μου 155
 κ' ἡ πιάτσα ἐκουνιότανε ἀπ' τὰ πατήματά μου!
 Ποῦ εἶν' ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ποῦ οὔλα τὰ παρτίδα, 35
 οὔλα ἐτρομάζανε γιὰ μέ, κ' ἐκεῖνοι ποῦ δὲ μ' εἶδα;
 Θυμοῦμαι κείνο πῶκαμα μέσα στὸ Μαχαιράδο,
 ποῦ ἔδειρα τὸν Κυβετό, Φουρτούνη τὸ νοδάρο! 160
 Κι ὁ Παπαδάτος ἔτρεξε μ' οὔλο του τὸ καπίκι,
 γιὰ νὰ μὲ πιάσει ἤθελε σὰν τὸ μικρὸ κατσίκι.
 Εὐτὺς τὸν ἐποστάρισα, τοῦ λέω «Στάσου πίσω,

136. τὰ ἔργατα ἄκλαυστα ποροῦν X : τὰ ἔργα τ' ἄκλαυστα A, B, Γ || 137. ἀπ' τὸν Ἔδη A, B, Γ, Δ | δὲν ἔκαμα A, B, Γ, Δ || 138. σμπάρα X | δὲ τὰ χα X || 139. ἐτεσκαπιτζιάρισα X || 141. τὸ κρέας Γ | δὲ τζοῦ τὸ X || 142. δὲ τζοῦ πα X || 143. ποῦ δὲν μοῦ τὸ πιστέψαν A, B, Γ, Δ || 144. ἄ πίτο X | καὶ οὔλοι X, B, Γ | ἐπέσαν A, B, Γ, Δ || 146. λόντζα X, A, Πρωτ. | γκοφό X : 'γγοφό Πρωτ. || 147. σκοίνα Πρωτ. | χοντρὸ κοψίδι A, B, Γ, Δ, Πρωτ. || 148. ἀπὸ κι' ἀπάνου X : Κι' ἀπὸ 'κεῖ ἀπάνου B, Γ, Δ | καὶ τ' ἄρφανὸ A, B, Γ, Δ, Πρωτ. || 149. δὲν πέταξα Δ | χαντζάρι X || 150. Καὶ εἶπα B, Γ | τὸ πατζάρι A || 151. Εὐθὺς εὐθὺς A, B, Γ, Δ, Πρωτ. | ἀφ' τὸ σκαμνὶ A : ἀφ' τὸ σκοινὶ B, Γ, Δ, Πρωτ. || 153. καθένα X || 154. κ' οὔλοι δὲν μοῦπα τρέμοντας, πάρτα Δ || 155. Ποῦ εἶναι κείνος X, A | ποῦ ἐζόμενον X : ποῦ ἔζωνα A || 156. καὶ ἡ πιάτσα X | ἐκουνιότουνα A, B, Γ : οὔλη ἔτρεμε Δ | ἀφ' τὰ A, B, Γ, Δ || 157. Ποῦ εἶναι κείνος X, A | ὅπ' οὔλα τὰ παρτίδα A, B, Γ : ὅπου οὔλα Δ || 158. γιὰ μένανε ἐτρομάζανε Δ | καὶ κείνοι X || 160. τὸ Κυβετό A || 162. μὲ πιάση θέλοντας Δ || 163. Εὐθὺς A, B, Γ : Μὰ εὐθὺς Δ | στάσ' ὀπίσω A

- ὅποιος κουνιστεῖ ἀπὸ σᾱς, μυαλά του θὰν τοῦ χύσω». Εὐθύς μου ἴκαμαν τὰ τραγιά ἀδειὰ γιὰ νὰ περάσω
καὶ κίνησα τὴ στράτα μου μὲ τιμημένο πάσο. 165
- Καὶ δὲ μοῦ λὲς ἂν ἄφηνα ποτέ μου πανηγύρι
δίχως ἀντάρα καὶ καβγά ὁποῦ νὰ μὴν πατίρει!
Δὲν εἶμ' ἐγὼ ποῦ ἔκαμα ἐκεῖο τσ' Ὀβρίας τὸ κάζο;
Π' ὄνομα ἀφίνω, ὅθε τὸ πῶ, καὶ πάντα ἀνατριχιάζω; 170
- ᾽Ω, πῶς θυμοῦμαι! Πού ἔγνεθε μὲ κάτι Ὀβρίες ἄλλες.
Ἄρματωμένος ἔδεκεῖ κοντά τση κι ὁ Κανάλες.
Κ' ἐκεῖ περνώντας ἀλὰ βιά, δίχως νὰ χαιρετήσω,
ἔκαμα ἓνα βήξιμο, κ' ἐκεῖο παλληκαρίσιο.
Ἦμουνα μὲ τὸ φέσι μου, σίδερα φορτωμένος, 175
κολορ ντὲ πατρόνα ἦμουνα ἐπιταυτοῦ ζωσμένος.
Ντριτσέτες δύο φοβερές, στὰ φιάγκα καὶ στὴ μέση,
ἄλλη μικρὴ γιὰ τὰ κοντά, φουσέκια εἰς τὸ φέσι·
σπατζακουβέρτα τρομερή, χαντζάρα τόση κι ἄλλη,
μωρ' τί λεβέντης! Τί κορμί! Μὰ εἶχα καὶ κεφάλι. 180
Καὶ ρίχνω ἓνα προβέρμπιο, λογιάζω ἔτσι τὸ πῆρα:
«Μουνιά μουνιά ἔχουν ριζικό, μουνιά μουνιά ἔχουν μοίρα».
᾽Ω, πῶς θυμοῦμαι! Στὴ στιγμή ἡ σκύλα εἶπε «Φερμέλο»,*
ἐκεῖνων τῶ σορτάδωνε, «Φερμέλο καὶ μιαπέλο».*
Καὶ ὁποῦ τσακίζουν κατ' ἐμέ: -«Φερμέ, φερμέ, σολέντε».* 185
-«Νὸν μὲ σκαμπέ, νὸν μὲ σκαμπέ, τινέ, τινέ, σαργέντε».*
᾽Ω! Ἐδεκεῖ πῶς ἄρπαξα τὴ μεσινὴ κολόνα
τοῦ Μιχαλίτση! Κ' ἔκαμα ἐτότες κόζα μπόνα!

* Βεν. *Fermè lo* = σταματήστε τον* Βεν. *Chiarè lo* = πιάστε τον, τσακώστε τον* Βεν. *Fermè, fermè, insolente* = στάσου, στάσου (σταθείτε), ξεδιάντροπε* Βεν. *Non me scampè, non me scampè, tirè, tirè, sargente* = δε μου ξεφεύγεις, δε μου ξεφεύγεις (ξεφεύγετε), πυροβόλησε, πυροβόλησε (πυροβολήστε), λοχία

164. γιατί ὅποιος Δ | ἀπὸ ἐσᾶς Β, Γ | θὰ τοῦ χύσω Α, Δ || 165. Εὐθύς Α, Β, Γ, Δ | μοῦ ἴκαμαν Γ | ἀδειὰ Β, Γ, Δ || 166. Κ' ἐκίνησα Α || 168. Οἶχως Γ | μὴ πατίρη! Α : μὴ πατήρη! Β, Γ, Δ || 169. εἶμαι ἴγῳ Χ, Β, Γ : εἶμαι ἐγὼ Δ | τς' ὄβρια Χ || 170. ὅθε πῶ Χ | κι' οὔλος ἀνατριχιάζω; Γ || 171. Ὅπως θυμοῦμαι Χ | ποῦ ἔγνεθε Α, Β, Γ, Δ || 172. Ἄρματωμένος ἦτανε, κοντά τση Α, Β, Γ, Δ || 173. Καὶ ἴκει Χ, Β, Γ | ἀλλὰ βία Γ | χωρὶς νὰ Χ || 174. καὶ κιὸ Χ : καὶ ἴκει Β, Γ || 175. φωτομέ- νος Χ || 177. Ντριτσέτες Χ : Ντριτζέτες Α, Πρωτ. | κι' εἰς τὴ μέση Χ || 179. σπατσακουβέρτα Β, Γ, Δ | χατζάρα Χ | τόση ἄλλη Πρωτ. || 181. προβέρμπιο Χ | Καὶ ρίχνω ἓνα σπροπόζιτο Α | τὴ πῆρα Α : τὴν πῆρα Β, Γ, Δ, Πρωτ. || 182. Μ...ὰ μ...ὰ ἔχουν ριζικό, μ...ὰ μ...ὰ Α, Β, Δ || 183. Ὅπως θυμοῦμαι Χ || 184. Μιανῆς πατούλιας ποῦτανε Α, Γ, Δ : μπατούλιας Β || 185. Κ' εὐθύς τσακίζουν Γ | τσακίζουν Χ, Α, Πρωτ. || 187. κολόνα Α, Β, Γ, Δ || 188. Μιχαλίτση Χ, Α, Πρωτ. | καὶ ἴκαμα Χ

- Τὴ μία ντριτσέτα ἐπέταξα, - «*Ἰντρίο, μὲν σαργέντε,*
περκὲ βὶ μάνιο λ' ἄντερα, τώρα, πρεζεντεμέντε*».* 190
- Τὴν ἄλλη ντριτσέτα ἐπέταξα, - «*Ἰντρίο, νὸν σπασάρω*»,
κι ὅπου ἀβαντζάροντας σ' ἐμὲ ὁ πρῶτος, τοῖ σπαράρω.
ᾠ, σὲ τί σμπάρα ἐπέσαμε! Μποὺ ἐγώ, μποὺ μποὺ ἐκεῖνοι,
μποὺ μποὺ, μποὺ μποὺ, μποὺ μποὺ, μποὺ μποὺ, καπνὸς καὶ μαυροσύνη!
Ἐξήντα σμπάρα ἕκαμα καὶ μὲς στὸ ἐξήντα ἓνα 195 36
- ντεστακαμέντα νά, νά νά, καὶ οὔλα κόντρα γιὰ μένα.
ᾠ, τί σορτάδοι, σὰ συρμὴ! Σκλαβοῦνοι τόσοι κι ἄλλοι,
μεγάλα ἱμπένια, τοῦ κριτῆ νὰ πᾶνε τὸ κεφάλι.
Καὶ πλιά ἄπ' τὰ πρῶτα μποὺ καὶ μποὺ οἱ μπάλες μὲ φιλοῦσα,
στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια μου καὶ στὸ κορμὶ ἐχτυπούσα. 200
- Δὲν εἶμαι ἐγὼ ποὺ ὕστερα, σὰν τὰ φουσέκια ἀδειάζω,
μὲ τὸ μαχαίρι ἔτρεξα; Καὶ ὁ ἴδιος τὸ τρομάζω.
Πῶς τοῖ χτυπάω οὔλους τους! Καὶ τότες -δὲ φαλάρω-
ἐκειὸν τὸ λόγο ἀγροίκισα: «ᾠ, παλληκάρι ράρο!»
Καὶ τώρα τέτοιο ἀπόκλεισμα; - «ᾠξω, κερατο-Χάση»; 205
- μ' ἓνα τρουμπόνι ὁ Διαμαντῆς καὶ νὰ μὲ τεταρτιάσει;
Δὲν φθάνει τοῦ λύκου
ἄρνι καὶ μιλιώρα,
τ' ἀρπάζει καθ' ὥρα
ποὺ τὰ κτυπήσει. 210
- Τοῦτο θὰ βγάλω,
βάρ' το, βαστάζο,
μέσα τὸ μπάζω
αἶμα νὰ χύσω.

* *Ben. Indito, can sargente = πίσω, σὺλτε λοχία* || * *Ἰταλοελλην. Perchè vi magno l' ἄντερα, τώρα, presentemente = γιατί σας τρώω τ' ἄντερα, τώρα, στη στιγμή*

189. ντριτζέτα X, A : ντριτζέττα Πρωτ. || 190. μάνγκιο X | πρεζενταμέντε B, Γ, Δ, Πρωτ. || 191. Δὲν εἶμαι 'γὼ ποὺ μὲ φωνῆ X : Ἄλλη ντριτσέτα ἐπέταξα Δ || 192. Κ' ὅπου Γ | ἀβαντζάροντας X, A : ἀβαντζάροντας Πρωτ. | σὲ μὲ X | σπαράρω X || 193. σπάρα X, Πρωτ. | μποὺ ἐκεῖνοι X : Μποὺ μποὺ ἐγώ, μποὺ μποὺ ἐκεῖνοι A, B, Γ : μποὺ ἐγώ, μποῦμ μποῦμ ἐκεῖνοι Δ || 194. ...μποῦ-μποῦμ!... καπνὸς Δ || 195. σπάρα X, Πρωτ. | ἐπέσαμε X | μὲς τὸ X, A : μέσ' τὸ B, Γ, Δ (διορθ.) || 196. τεστακαμέντα Πρωτ. | κι' ἄλλα κόντρα X || 197. Πόσοι σολντάδοι στὴ στιγμή A, B, Γ, Δ | Σκλαβοῦνοι ἄλλοι κι ἄλλοι A, B, Γ, Δ, Πρωτ. || 199. Καὶ πάλι ἄπ' τὰ πρῶτα ποῦ ποῦ X : Καὶ πάλι ἄχ τὰ πρῶτα, ποῦ καὶ ποῦ, A : Καὶ πάλι ἄφ' τὰ πρῶτα, ποῦ καὶ ποῦ B, Γ : Καὶ ἐκεῖνο ἐμένα ποῦ καὶ ποῦ Δ | μ' ἐφιλοῦσαν A, Δ : μὲ φιλοῦσαν B, Γ || 200. κ' εἰς τὰ πόδια μου... κ' εἰς τὸ κορμὶ X, Πρωτ. | ἐχτυπούσαν A : ἐκτυπούσαν B, Γ, Δ || 201. Σὰν εἶδα 'γὼ πῶς τέλειωσα, καὶ τὰ φουσέκια A, B, Γ, Δ || 202. ἔτρεξα κι' οὔλους τζὶ τεταρτιάζω A : τοῖ Γ : τοὺς τεταρτιάζω B : καὶ δέκα τεταρτιάζω Δ || 203. κτυπάω B : κτυπούσα Δ | κ' ἐτότες A : καὶ τότε Δ | δὲν φαλάρω Γ || 204. Τοῦτο τὸ λόγο A : Τοῦτον τὸν λόγον B : τοῦτο Δ : Ἐκειὸν τὸν λόγο Γ : ἐκειὸν τὸν λόγο Πρωτ. || 206. τρουμπόνι A, B, Γ, Δ | καὶ νὰ μᾶς τεταρτιάση; A, B, Δ : γιὰ νὰ μᾶς τεταρτιάση; Γ || 208. μιλιώρα Γ

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μὰ λέω ἀκόμα τὸ φαῖ νὰ μὴν ἔρθει ἐδῶ κάτω! 215

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὲ τὴ φωνὴ κι ὁ γάιδαρος! ὦ, ἀτσιδέντε νάτο!*

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐκεῖ εἶναι οἱ σπαρίες,
νὰ παίζει ἡ μουσούδα 217α
ψωμίες, κουπίες,
τ' αὐγὰ μὲ τὴ φλούδα, 218α
-ν' ἀρπάζω ἐκεῖ κάτου
φαῖ μὲ μποδάντσα- 219α
καὶ λέγει στὸ γύρο 220
«Ἐ... μαύρη κανάτα, 220α
μπρέ, νὰ φινίρω
τὰ φιόρα τοῦ πιάτου». 221α

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

37

ΓΙΑΝΝΗΣ μὲ τὸ φαῖ, ΓΕΡΟΥΜΟΣ, ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ

Νά τε τ' αὐγὰ ποῦ μοῦ ἴδωκε ἡ μάνα, καὶ πορπέτες.
Καὶ ἔχει, λέει, μὲς στ' αὐγὰ τὸ κρίας μὲ τσι φέτες.

* *Ιταλ. Accidente nato = κατά σύμπτωση*

215. ἀκόμη Β, Γ, Δ || 216. καὶ ὁ γάιδαρος Β, Γ, Δ | ἀτσιντέντε Α || 217. ἡ σπαρίας Χ || 219. Ν' ἀρπάζω καὶ κάτου Α, Β, Γ, Δ || 219α. μποδάντζα Χ, Α || 220. Καὶ λέει Γ || *Titulus*. ΣΚΗΝΗ ΜΕΜΠΤΗ Δ | ΓΙΑΝΝΗΣ μὲ τὸ φαγητόν Α, Β, Γ, Δ || 222. ποῦ μῶδωκε Α, Β, Γ, Δ | πολπέτες Α, Β, Γ, Δ || 223. Κ' ἔχει λέει Β | μὲς τὰ αὐγὰ Χ : μέσα τ' αὐγὰ Α : μέσ' τ' αὐγὰ Β, Γ, Δ (διορθ.) | τὸ κρέας Β, Γ, Δ | καὶ τζὴ φέτες Α : τοὴ φέτες Β, Δ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλῶς, καλῶς τὸ Γιάνναρο! Γερόλυμε... τ' ἄρμᾶρι
ἄνοιξε, δῶσε τοῦ μικροῦ, κρασί νὰ πὰ νὰ πάρει. 225

ΓΙΑΝΝΗΣ

ᾠ! Μὰ τὸ Θεό, δὲν πάω 'γώ, γιατί ἐγὼ πεινάω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄμε, μωρέ, καὶ ὕστερα ἀπ' οὔλα σοῦ φυλάω.
Μὰ τίρα δῶ, ὡσάν πουλί, ὥστε ὀπού νὰ φτύσω.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Ἄμῃ γιὰ νὰ ξεσφαίστῶ, τὴν μπότσα νὰ τσακίσω;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ ποῦ τάχα καλύτερο ἀπὸ ἐτοῦτα τ' ἄλλα; 230

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐβαλε ἓνα ὁ Κορωνιός, ὀπού 'ναι ἓνα γάλα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νά, μωρέ, μὰ ὀγλήγορα, τὴν τσίτσα κ' ἓνα γρόσι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' σάν πολὺ τοῦ ἔδωσες.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μαγάρι νὰ μᾶς σώσει.

224. Γιάνναρο X : Γιάνναρο B, Δ || 225. Ἄνοιξε, καὶ δόσε A, B, Γ | νὰ πάη κρασί νὰ πάρη A, B, Γ, Δ || 226. μὰ τὸ Θεὸ B, Γ, Δ | δὲ μπάω 'γώ A, B : δὲν μπάω Δ | γιατί πολὺ πεινάω A, B, Γ, Δ || 229. νὰ ξεσφαίστῶ A : νὰ ξεκουμπιστῶ, Δ | τὴ μπότζα X, A | τζακίσω X, A || 231. ὁ Κορωνιός X : ὁ Κωρωνιός B || 232. Νά, μὰ ὀγλήγορα μωρέ Δ | τὴ τζίτζα X : τὴ τζήτζα A : τσίτσα B, Γ, Δ | καὶ 'να γρόσι X || 233. ἔδωκες Γ | Μηγάρι B : Μηγάρης θὰ Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βλέπω τό 'χεις τὸ κέφι σου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δουλεύω, μοῦ μερτάρει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τοῦ τὴν πλερώνω τὴ δουλειὰ χρυσὴ τοῦ κερατιάρη. 235

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὴν τοῦ μιλεῖς, κάνει πανιὰ ὅθε φυσίζει ἀέρας.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ἐμὲ μοῦ πρέπει, ἐγὼ εἶμαι ὁ μάρκος τῶ στατέρας.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κόπιασε γιαμὰ κ' ἔστρωσα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σὰν ἔστρωσες, βουρλίζου.
Κάθου καὶ τρῶε μοναχός, κάθου καὶ λιβανίζου.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐγὼ πεινάω, ἀδρεφέ, καὶ πάω νὰ τὰ πατσάρω. 240

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καλέ, ἃ δὲν ἔρθει τὸ κρασί, ἃ... ἔχασες, κομπάρο.
Πλύνε τὴν κούπα ἐδεκεῖ, Γερόλυμε, ὥστόσο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Δελέγκου.

234. Βλέπω κ' ἔχεις Α, Β, Γ, Δ || 237. Μὰ ἐμὲ ποῦ πρέπει, εἶμ' ἐγὼ ὁ Λ, Β, Γ, Δ || 238. καὶ στρωσα X : καὶ ἔστρωσα Β, Γ || 239. καὶ τρώγε X || 240. ἀδελφε Β, Γ, Δ | πάω νὰ μαντζάρω Α, Β, Γ, Δ || 241. δὲν ἔλθη Β, Γ, Δ || 242. τὴ κούπα X | ὡς τόσο X, Α, Β, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ἔτσι, Παπουτσί; Καὶ πόληψη καμπόσο!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μωρ' ἀφερούμου, Θοδωρί, τὰ 'χει καλὰ φτιασμένα,
καὶ τοὶ ποπέτες καὶ τ' ἀγὰ καὶ οὔλα γεναμένα. 245

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ λέω ἀνερόξιασες, δὲν ἔχεις μπουκιά πείνα,
δίκιο ἔχεις, κουμπάρε μου, σ' ἔκοψε ἡ ἀζίνα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

38

Ἐκεῖνος τρώει καὶ δὲ μιλεῖ.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐφαγα ἓνα μπουκούνι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βγάρ' τη ἀπὸ μπρός του, ἀδρεφέ, κάνει ὡσὰ γουρούνη.
Σ' τὸ λέω μιά, σ' τὸ λέω δυό. Πόληψη εὐτὰ τὰ χεῖλη!
Ποῖός με κρατεῖ, μά, μά τὸ Θεό, ἐτσάκιζα καντήλη. 250

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μωρ' σὰν ὁ Γιάννης ἔρχεται τρέχοντας με τὴν τσίτσα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Πρώτη βολὰ πὺ γλίγορα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τοῦ τό 'πα με τὴ στίτσα.

244. Ἐφερού μου X || 245. ποπέτες A, B, Γ, Δ | γιναμένα X : γιναμένα Γ || 247. σὲ ἔκοψε A || 248. Ἐκεῖος B, Γ, Δ | δὲν μιλεῖ B, Δ || 249. Βγάλην A, B, Δ : Βγάλην Γ | ἀπ' ὀμπρός του A : ἀπ' ἔμπρός του B, Γ, Δ | ἀδελφέ B, Γ, Δ | καὶ κάνει A, B, Γ, Δ | σὰ A : σὰν B, Γ, Δ || 250. σὸ λέω μιά X | αὐτὰ τὰ χεῖλη A, B, Γ, Δ || 251. ποῖος X | μά τὸ Θεὸ A, B, Γ, Δ | ἐτσάκιζα X, A || 252. ἔρχεται πιλάλα με Δ | τὴ τζίτζα X : τὴ τζίτζα A : τὴν τσίτσα B, Γ, Δ || 253. π' ὀγλίγορα A | στίτζα X, A

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐκειὸς μοῦ φαίνεται νὰ εἶναι ὁ Γιάννης.	254α
Ἄν πέσει, τὴν κάνει τὴν τσίτσα κομμάτια.	255 255α
Τί φέρνει ἡ χρεία! Γιὰ τέλος δικό σου φυλᾶς τὸν ἐχθρό σου μὲ χίλια μάτια.	256α 257α

Σ Κ Η Ν Η Ε Κ Τ Η

Ὁ Μαθητὴς μὲ τὸ κρασί, οἱ ρηθέντες, ὁ ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ,
κι ἔπειτα τὸ ΠΟΝΤΗΛΟΠΟΥΛΟ

ΓΙΑΝΝΗΣ

Ντρίμωξη! Ἐσκοτωνόντανε!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ὡσὰν πουλὶ ἀμπονόρα!
Κάμε γιαμὰ καὶ κόμπιασα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σώπ', ἀδρεφέ, καὶ τώρα!
Μωρέ, καλὸ μπαρτσάμικο, ἀλήθεια, ἓνα γάλα, 260
σὰν ἀπὸ κεῖνα τοῦ Κορνοῦ, σὰν τὰ δικά μου τ' ἄλλα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Παιδιά, καλῶς ἐσμίξαμε, καὶ πάντα, σιὸρ κομπάρο...

254. Ἐκεῖνος X || 254α. νάναι X || 255α. τζίτζα X : τζήτζα A : τσίτσα B, Γ, Δ || 256. Τὴ φέρνει A, B, Δ : Τὸ φέρνει Γ || 257. ἐχθρό A, B, Γ, Δ || 258. Ντρίμωξι X, A, B, Γ, Δ (διορθ.) | ἐσκοτονότανε X | πολὺ Γ | ἀπονώρα X || 259. κ' ἐκόμπιασα A, B, Γ, Δ | Σώπα ἀδελφέ B, Γ, Δ || 260. μπαρτσάμικο X : μπαλτζάμικο A : μπαλτσάμικο B, Γ, Δ || 261. ἀπ' ἐκεῖνα B, Γ, Δ || 262. παιδιά X

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νὰ μᾶσε σώσει τὸ ψωμί; Θέρτε κι ἄλλο νὰ πάρω;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Εἶναι στ' ἄρμᾶρι κουαντιτά, τόσο καὶ ἄλλο τόσο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νά, μωρὲ Γιάννη, νά κ' ἐκεῖο καὶ πάλι σὲ καμπόσο, 265
σὺν ἀποφᾶς τὰ πιάτα αὐτά, ὅσα κι ἂν εἶναι ὅσα.

ΓΙΑΝΝΗΣ

Νὰ ιδεῖς πῶς τὰ παστρεύουνε, τσοῦ δίνω μὲ τὴ γλώσσα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ὡ, τῆ ποτάνας τὸ κρασί! Μ' εὐφρανε τὴν καρδιά μου,
τὸ μπάλτσάμο του ἔμεινε μέσα εἰς τὰ γλυκά μου!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὡ, ἕνας θεοκερατάς! Ἐπῆρε μυρωδία. 270
Τώρα νὰ ιδεῖς νὰ θρονιαστεῖ.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

*Βίβα λὰ κομπανία.**

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κόπιασε.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ὅτι ἔφαγα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Τσετάρισε, ἂν ὀρίζεις.

* *Ιταλ. Viva la compagnia = Jήτω, γεια στην παρέα*

263. Θὰ μᾶς ἐσώση Α, Β, Γ, Δ | θέρται νὰ πάρω κ' ἄλλο Χ : ἢ θέλτε κ' ἄλλο νὰ πάρω; Α, Β, Γ, Δ || 265. νὰ καὶ κιὸ Χ || 266. ὅσαν καὶ ἂν εἶναι ὅσα Χ : ὅσα κ' ἂν ἦναι ὅσα Β, Δ : κ' ἂν εἶναι Γ || 268. μοῦ εὐφρανε Α, Β, Γ, Δ || 269. τὸ μπάλτσαμό του Χ, Α, || 271. Βίβα στὴ συντροφία Α, Β, Γ, Δ || 272. Τζετάρισε Χ, Α

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

"Όρσε, γιὰ τὴν ἀγάπη σας.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Κάτσε, μὴ μᾶς χωρίζεις.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

"Ἄς πάρω ἄλλη μιὰ μπουκιά, ψημένο εἰς τὸν ἥλιο.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ πόληψη, Σταθάκη μου, κουστίζει, σιὸρ Ποντήλιο. 275

Κὲ μπέλα κόσα,* μά τὸ Θεό, τί διάολο, σαστίζω 39

νά ῥχονται δῶ οἱ θεόστραβοι νὰ τσί ταβλοκαθίζω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Βάλε γιαμὰ κ' ἐμένανε, γιόμισέ μου τὴν κούπα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Λίγο, Γερολυμάκη μου, σκοτίζει τὴν κουρούπα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ντασένο, κράσος θαυμαστός! Μοσκιάδα ἔχει μεγάλη, 280
μά σὰν κομμάτι ρετзиниᾶς βαρεῖ εἰς τὸ κεφάλι.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σὲ σκότισε, μωρὲ τραγί. Γιόμισ' τη, κέρασέ με.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Θὰ σ' τὴ γιομίσω στοιβαχτά.

* Βεν. *Che bela cosa* (ιταλ. *Che bella cosa*) = τι ωραίο πράγμα

273. Κάτσε X, Λ || 274. ἄλλη μιὰ X || 276. Κὲ μπέλα κόζα Γ || 277. νά ρχονται ἐδῶ X : Νᾶρχονται ἐδῶ B : Νᾶρχονται ἐδῶ Γ, Δ | ταυλοκαθίζω X, A, B, Δ : ταλοκαθίζω Γ || 278. καὶ μένανε X | τὴ κούπα A || 281. σὰ κομάτι X | ρετзиниᾶς X, A || 282. Σ' ἐσκότισε A : Σ' ἐσκότισε B, Γ, Δ | γιόμιστη X, A, B, Γ, Δ (διορθ.) || 283. στιβακτὴ A : στιβαχτὴ B, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπράβο σου, πότισέ με.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἦθελε παραγίομισμα ἀκόμη τὸ κοτόπουλο.
Ἐκεῖ, καλῶς τὰ δέχτηκες! Νά καὶ τὸ Ποντηλόπουλο!

285

ΠΟΝΤΗΛΟΠΟΥΛΟ

Θέρτε κανένα θέλημα;

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ὅσθε, σ' εὐχαριστοῦμε.
Σπολλάιτης γιὰ τὴν πείραξη, καλλιὰ σου, νὰ γευτοῦμε.
Καλλιὰ σου, ἰνφαμούδικο!

ΠΟΝΤΗΛΟΠΟΥΛΟ

Σκασμός, ὁ Χασομούνης!

Ποὺ σκιάχτηκες... μή...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σώπαινε.

ΠΟΝΤΗΛΟΠΟΥΛΟ

Ἄμὴ ἓνας τσιγκούνης!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄκόμη εὐτοῦ στέκεις, μωρέ;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μπρέ, ἄσ' το κ' ἔλα νὰ φᾶμε... 290

284. παραγίομισμα X | ἀκόμα A || 285. δέκτηκες! B, Γ, Δ || 286. θέλτε A, B, Δ : θέλετε Γ | σὲ φχαριστοῦμαι X || 287. Σπολλάιτης εἰς τὴ πείραξι A : Σπολάιτης εἰς τὴν πείραξι B, Γ : στὴ πείραξι Δ || 288. νιφαμούδικο X | Σκασμός μωρὲ φαρτζοῦνη; A : φάλτσούνι B, Γ, Δ || 289. ποὺ ἔσκιαχτηκες X | Ἴδὲς ἓνα τζιγκούνη A : τσιγκούνη B, Γ, Δ || 290. Ἄκόμη εὐτοῦ στάσου μωρέ X : Ἄκόμα ἐφτοῦ στέκεις A | μπρ' ἄστο καὶ λα νὰ φάμαι X : Μπρέ ἄστο, ἔλα A, B, Δ : Μωρὲ ἄστο, ἔλα Γ

ΘΟΔΩΡΗΣ

*Ράτσα ντὲ νάν, μπέκο φυτού, ἄϊνο, πόρκο, ἰνφάμε.**
Ἔλα, τὸ τεμεράριο!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐκειὸ δὲ θέλει θάρρο.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ τεταρτιάζω, τὸ μαδῶ, τὸ σφάζω, τὸ στροπιάρω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Δῶσ' μου ἓνα πιάτο, Παπουτσή. Ὅχι τὸ λιγδωμένο.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Νά... ὦ, γαμῶ τα, μῶπεσε. Ἦτανε ραϊσμένο.

295

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ τσάκιες; Μοῦ τὸ 'καμες; Τὸ διάφορο ἀμπονόρα
νὰν τὸ πλερώσεις, ἀδρεφέ, γιατί σὲ βρίσκει μπόρα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μά... μὰ τὸ Θεό, δὲν τὸ 'θελα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μά... μὰ θὰν τὸ πλερώσεις.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλέ, στ' ἀλήθεια μοῦ τὸ λές;

* (Βεν.) *Razza de can, (ιταλ.) becco futile, asino, porco, infame = σκυλόρατσα, παλιότραγε, γαϊδούρι, γουρούνι, άτιμε (βρισιές)*

291. ράτζα X, A || 296. τζάκιες X, A || 297. νὰ τὸ X, Γ | ἀδελφέ B, Γ : τζόγια μου Δ | σ' εὐρίσκει Λ, B, Γ : ἀλλοιῶς θὰ σ' εὔρη Δ || 298. μὰ τὸ Θεό Λ, B, Γ | δὲ τῶθελα X, A | θὰ τὸ πλερώσης Λ, Γ || 299. στὰ λίθια X

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄμῃ θὰ μὲ ζημιώσεις;
Ἐγὼ σ' τὸ λέω ξάστερα, τὸ πιάτο δὲ θὰ χάσω! 300

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κι ἀπὸ τὰ φίνα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Πλέρωσ' το, δὲν κάνεις ἕνα πάσο.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλὰ εἶπε κι ὁ Γερόλυμος πῶς τὸ κρασί χτυπάει,
λίγο νογάει νὰ μιλεῖ ἐκεῖὸς ὅπου μεθάει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μοῦ τσάκισες τὸ πιάτο μου, μὲ λὲς καὶ μεθυσμένο;
Μωρ' γειά σου, τὸ σπολλάιτης! Ἄκοῦς, τὸν ξεχασμένο! 305

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

40

Πῶς; Δὲ σοῦ δίνω τίποτσι. Κ' ἐσύ 'σαι ξεχασμένος.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σφάχτης!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σκασμός!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Περίδρομος!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Εἶσαι μουτζουρωμένος!

301. Καὶ ἀπὸ Χ, Α, Β, Γ, Δ | ἀλλοιῶς δὲν κάνεις πάσο Δ || 302. κτυπάει Β, Γ, Δ || 303. ἐκεῖνος ποῦ μεθάει Α, Β, Γ, Δ || 304. Μοῦ τζάκισες Χ, Α || 305. Μωρ' τὸ καλὸ σπολλάιτης Δ | τὸ ξεχασμένο Χ, Α, Β, Γ || 306. Ἐγὼ δὲ δίνω Α, Β, Γ, Δ | τίποτσι Χ, Α | καὶ σὺ Χ, Α, Β, Γ, Δ || 307. Σφάκτης Β, Γ | μουτζουρωμένος Β, Γ, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μίλειε πιλιό καλύτερα, μπιριμπάντε καὶ φαρτσούνι,
γιατὶ σὲ κάνω ὅθε μὲ ιδεῖς καὶ μοῦ φιλεῖς μπαστούνι.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σοῦ λέει ἀλήθεια, κερατά. Σοῦ σπα̃με τὸ κεφάλι. 310

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ πετραχίλι καὶ παπὰ νὰ ιδεῖς νὰν τότε ψάλλει.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δὲ σᾶς θυμοῦμαι ζωντανούς, σᾶς γράφω ἐδῶ κάτω!
Ἄν ἤθελ' ἔχετε ντροπή, γυρεύατε τὸ πιάτο;
Καὶ τίνος; Ἐνοῦ συντρόφου σας, ποῦ σᾶς δουλεύω πάντα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ σὲ σπεζάρω, κερατά, καὶ τρῶς καὶ γιὰ σαράντα. 315

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Καλὰ καὶ σώνει ξέρτε το πῶς δὲ σᾶσε θυμοῦμαι
κι ἄλλη ὥρα κουβεντιάζουμε, ὅπου νὰ μὴ μεθοῦμε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ τότες κι ὅποτ' ἀγαπᾶς καὶ τώρα κι ὅθε λάχει.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὲ μίαν ὄρᾶ τοῦ γαῖδαριοῦ σοῦ σιάζουμε τὴ ράχνη.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ὅρσε, μωρὲ μπαγάσικο!

308. πιρπάντε X | φαρτζούνι X, A : φαλτσούνι B, Γ, Δ || 311. θὰ ιδῆς Δ | νὰ τὸ νε X || 313. ἂν ἤθελε ἔχετε Δ | ντροπῆς A, B : ντροπῆς X, Γ, Δ | δὲν ἐγυρεύαται πιάτο X || 314. τοῦ συντρόφου σας Δ || 316. ξέρετο X | σᾶς ἐθυμοῦμαι X, A : σᾶς ἐνθυμοῦμαι B, Γ, Δ || 317. Καὶ ἄλλη A, Γ : Κ' ἄλλη B || 318. κ' ὅποτε X, Δ : καὶ ὅποτε... καί... καί A, B, Γ || 319. μίαν ὥρᾶν B : οὐρά Γ | ὄρᾶν γαῖδουρινὴ Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

"Όρσε κ' ἐγὼ ἄλλον ἕνα!

320

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σώπα, σωπᾶτε κι οὔλους σας...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τίνος, μωρέ;

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐσένα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μοῦ τὰ φουσκώνεις, Παπουτσί!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Κ' ἐσὺ ξεφούσκωνέ τα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μοῦ τὰ φουσκώνεις, κερατά!

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

"Όρσε, μωρὲ φρασκέτα!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Στὸ χύστο σου τὴν ἔφαες!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὴν τρῶς καὶ μὲ τὸ πιάτο;

320. ὦρσε καὶ 'γὼ ἄλον ἕνα X : ἄλλο νένα A : ἄλλονένα B, Γ, Δ || 321. κί' οὔλουσας X || 322. ξεφούσκωσέ τα A, B : ξεφούσκωσέ τα Γ, Δ || 324. χύστο σου X, A, B, Γ, Δ | Τὴν τρῶς καὶ μὲ τὸ πιάτο X

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗ

Ἄσ' το δελόγκου, κερατά, ἰμπότα βάρ' το κάτω. 325
 Ὅπισω, τὴν ἀπλάδενα, στὸ χύστο σας, γουρούνια,
 ψίχες τὴν κάνω ἀπάνου σας, ψίχες, χίλια μπουκούνια.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βάρ' του, μωρὲ Γερόλυμε.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Βάρ' του τοῦ ξεχασμένου!

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗ

Μὴν κουνιστεῖτε, σᾶς ἔφαα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βάρ' του τοῦ πομπιωμένου!

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗ

Μὴν κουνιστεῖτε, βρόμηδες, σταθεῖτε, μπαμπούνες, 330
 μπαρμποῦτες, βρόμες, μόμολες, σκατά, κωλοπετίνες!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βοήθα, μωρὲ Γερόλυμε.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Στάσου, στάσου, χαημένε!

ΠΑΠΟΥΤΗΣΗ

Σ' ἔριξα, νά... ὦ, πούστικο.

325. Ἄστο δελόγκου Α, Β, Γ, Δ | βάρτο κάτω Χ : βάλτο κάτω Α, Β, Γ, Δ || 326. χύστο Χ, Α, Β, Γ, Δ || 327. ψύχες... ψύχες Α, Β, Γ, Δ || 329. Μὴ κουνιστεῖτε Α : Μὴ κουνιστῆτε Β, Γ, Δ | σᾶς ἔφαγα Χ || 330. Μὴν κουνιστεῖται, ὀπίσω, καὶ σταθῆται μπαμπούναις Χ || 331. κωλοπετίνα Χ || 333. σέ ριξα Χ : Σ' ἔρηξα Β, Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

"Α... κωλοφασκιωμένε!

Φά' τσι, νά... κλέφτη!

ΠΑΠΟΥΤΗΣ

Νά... μωρέ.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

"Οιμέ, οιμέ σπερλότο!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Στάσου. Τσακίζεις, κερατά;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τσάκωσ' τον τὸ γαλιότο!

335

ΘΟΔΩΡΗΣ

41

"Ένας στασίνος...

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Θέλει δεῖ...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ ποῦ 'σαι βαρεμένος;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κ' ἐδῶ, κ' ἐδῶ, κ' ἐδῶ, κ' ἐδῶ, κακὰ σακατεμένος.

ΘΟΔΩΡΗΣ

"Εσύ, μωρέ, ἐσύ, μωρέ, ἐβάρεσες βαρία.

334. Φάττσι X : Φάτζη A | σπερλότο X : σμερλότο B, Γ, Δ || 335. τζακίζεις X, A | Τζάκοστον X, A : πιάστονε Δ || 336. θέλει ιδῆ X | μ' ἄλλοῦ εἶσαι βαρεμένος; X || 337. καὶ δῶ σακατεμένος X || 338. βαρεῖα Γ, Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Στὸ πέτο κι οὐλο τὸ κορμί, μὲ σκότωσε μὲ μία.
 Ὅιμὲ ὁ γαμόπιστος, ὁ κερατιάρης, 340
 ὀιμὲ μὲ σκότωσε, ὀιμὲ τὰ νεφρά μου,
 ὀιμὲ οἱ πλάτες μου, ὀιμὲ ἡ κοιλιὰ μου,
 ὀιμὲ τὸ κεφάλι μου, ὀιμὲ πεθαίνω.
 Ἄφῆσατέ με! Γαμῶ τὸν τοῖχο του!
 Θὰν τόνε φάω δοντίες τὸν κλέφτη, 345
 μπουκούνη τὸ κρίας του, μπουκούνη νὰ πέφτει.
 Ἄ... μπού... μπού... μπού. Ἄ... δὲ βασταίνω.

Σ Κ Η Ν Η Ε Β Δ Ο Μ Η

ΜΠΑΡΖΟΣ, ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ καὶ οἱ ρηθέντες

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' τοῖ φωνές σας ἄκουσα, γαλιότοι μεθυστάδες,
 πάντα, πάντα τσακώματα, πάντα, πάντα καβγάδες!

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Καλ' δὲ μᾶς λέτε τί ἔχετε;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἔτσι μᾶς ἐφορτώθη. 350

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ γιὰ γιατρὸ τὸν ἔικαμα, σοῦ τάζω ἐζημιώθη.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄκουσα πῶς σᾶς ἔδειρε, ἄλλο καὶ παρὰ τ' ἄλλο.

339. μ' ἐσκότωσε Α || 341. μ' ἐσκότωσε Α, Β, Γ, Δ | ὦ τὰ νεφρά μου Δ || 342. ὦ! ἡ κοιλιὰ μου! Δ || 343. ὦ τὸ κεφάλι μου Δ || 344. Ἄφῆσατέ με! Β, Γ | τὸ τεῖχο του Χ : τὸ τοῖχο του Α, Δ || 345. θὰ τονὲ φάω Α : θὰ τὸν ἐφάω Γ : νὰ τὸν ἐφάω Δ | δοντιαῖς Γ | τὸ κλέφτη Χ, Α, Β || 347. μπούμ... μπούμ... μπούμ Δ || 349. τζακώματα Χ : τζακώματα Α : πάντα ὄλο τσακώματα, καὶ πάντα ὄλο Δ || 350. Καὶ δὲ μᾶς λέτε Α, Β, Γ, Δ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἔτσι τὸ λέγανε παντοῦ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Παντοῦ ἔχουνε φάλο.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄ,τι κι ἄν εἶναι, ἐγίνηκε.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μᾶς πῆρε γιὰ κογιόνους.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Τοῦτα εἶναι πράματα μικρὰ σὲ φίλους καὶ γειτόνους.

355

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄ... τώρα νὰν τὰ φτιάσουμε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπάστα, ἄς ἔχει χάρι.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πάλι πῶς ἐχολιάσανε τέτοιοι ματρογαϊδάροι;

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Εὐτοῦ ἀπόξω στέκεται.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πάω, νὰ ἰδεῖς τί κάνω.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Νὰ ζεῖ ὁ Ἄντωνάκης... ξέρεις δᾶ...

354. Ὅτι καὶ ἄν Χ, Β : Ὅ,τι κ' ἄν Γ || 355. Ἐτοῦτο Β : Ἐτοῦτα Γ | σὲ φίλους, σὲ γειτόνους Α, Β, Γ, Δ || 356. νὰ τὰ Χ, Α | ἄς ἔχης χάρι Β, Δ || 357. ματρογαϊδάροι Χ || 358. Αὐτοῦ ἀπόξω Β, Γ : ἐδῶ ἀπόξω Δ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπρέ, σώπα καὶ τὰ φτιάνω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ποτέ, ποτέ δὲν ἔπρεπε ἐμεῖς ν' ἀγαπηθοῦμε. 360

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σώπα καὶ τοῦ τῆ φτιάνουμε ὅποτε ἀγαποῦμε.
 Ὡστόσο ἄς τὰ φτιάσουμε, διώχνεις κάθε τσιμέντο,
 μὰ γροῖκα... νὰ εἶσαι ὁ ἀνθός, μὴν κάμουμε λεμέντο. 42

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

* Ἄν ἀρχινίσει καὶ μᾶς πεῖ πῶς ἔχει γκεβολέτσες...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Θέλει σβερτέτσα, δεῖξε του οὔλες τοῖ ντιφερέντσες.
 Μὰ μὴ σταθεῖς σὰν κούτσορο... 365

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

* ὦ, τὴ βρομοκατσίδα!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' ἄκουέ με, διάολε, ποὺ τὰ 'χω οὔλα πατίδα
 μὲ βάσανα χοντρά χοντρά, ἄλλα μεγάλα κι ἄλλα,
 πού 'σουν στὴν κούνια, στὶ φασκιές καὶ βύζαινες τὸ γάλα.
 Δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ ἔργα μου ἐτοῦτο τ' ἄλφα βῆτα,
 μὰ ἐσάστιζες ἂν ἤξερες τούτα λὰ μία βίτα.* 370

* *Ιταλ.* *Tutta la mia vita = ὅλη τη ζωὴ μου, ὅλο μου το βίο*

360. ἡμεῖς ν' Β, Γ, Δ || 362. Ὡς τόσο Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) | διώχνεις Χ | τσιμέντο Χ, Α || 363. νάσαι ὁ ἀνθός Δ | μὴ κάμουμε Χ : μὴ κάμουμε Α || 364. γκεβολέτζες Χ, Α || 365. σβερτέτζα Χ : σβελτέτζα Α : σβελτέτσα Β, Γ, Δ | ντιφερέντζαις Χ : ντιφερέντζες Α || 366. σὰ κούτσορο Α | βρομοκατσίδα Χ : βρωμοκατζίδα Α || 369. στὴ κούνια Α, Β, Γ | τζι φασκιαῖς Χ : τζή φασκιαῖς Α : στὴ φασκιές Β : τὴ φασκιαῖς Γ : τὴ φασκιές Δ (διορθ.) | κ' ἐβύζενες Α : καὶ βύζανες Β || 370. τὸ ἄλφα βῆτα Χ, Γ

Ἄκου, γιά τήραξέ με δῶ... Ἄκου! Ἄλλιῶς σέ χέζω.
 Νά δείξεις γενναιότητα πῶς τὸν κρατεῖς ὀφέζο,
 καὶ πιάσε φίλψέ τονε.

ΓΕΡΟΛΥΜΟΣ

Νὰ ιδῶ κι ἄ μὲ φιλήσει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μοῦ δίνει παρασεῖσματα, δὲ θέλει νὰ γροικήσει! 375
 Θέλει, μωρέ, πολιτικά, μπάστα νὰ ρεγκιστράρεις,
 καὶ ριτσεβούτα μὴν κάνεις, σῶπα καὶ θὰ πασάρεις.
 Τὰ βάσανα θέλουν μυαλό, τζογέτο, στραταγκέμα,
 κι ὄχι φροῦ φροῦ, γιατί ὁ ἐχτρός σου ρούφηξε τὸ αἷμα.
 Εἶναι ξινὸ τὸ ριζικὸ τῆ μάχης, τοῦτο σώνει, 380
 πᾶς νὰ σκοτώσεις τὸν ἐχτρὸ κ' ἐκεῖνος σὲ σκοτώνει.
 Μωρ' ὁ καιρὸς εἶναι γιατρὸς καὶ γιατρικὸ ἡ ὥρα.

ΓΕΡΟΛΥΜΟΣ

Σῶπα κ' ἐδῶ τὸν ἔχουνε, ἔρχονται μύριοι τώρα.
 Ἐ... πρετσεσιόνες, τὰ χέζω τοῦτα,
 τὴ γῆς νὰ φτύσω, τὴ φαρμακίζω 385
 ἀπὸ τὸ ντέρτι μου μία μπαρμπούτα.
 Μὰ μᾶς ἐντρόπιασε, γαμῶ τὴν ἄρμα του!
 Μὰ ἂν εἶναι ἄντρας, νὰ 'μ' ἀβιζάδος,
 νὰ ἰδεῖ τὸ Γερόλυμο, τότε σαστίζω.
 Κ' ἐκεῖος ἀβιζάδος κ' ἐγὼ πρεπαράδος. 390

372. μ' ἐδῶ... Α | ἀκοῦς! Α, Β, Γ, Δ || 373. τὸν κρατεῖς ὀφέζο Γ || 374. καὶ ἄ μᾶς φιλήσει Χ || 375. Μοῦ δίνεις Χ | παρωξίσματα Α, Β : παροξίσματα Γ, Δ | δὲ θέλεις νὰ γροικήσης Χ : δὲ θέλει ν' ἀγροικήση Α || 377. ρετζιβούτα Χ : ριτσεβούτα Α : ρετσιβούτα Γ | μὴ κάνεις Χ, Α | εἰς ὅσα θὰ πασάρεις Α : πασάρης Β, Γ, Δ : σῶπα καὶ θὰ σπασάρης Χ || 379. ἐχθρὸς Α, Β, Γ, Δ || 381. Πῶς νὰ σκοτώσης Β, Γ, Δ | ἐχθρὸ Α, Β, Γ : ὄχθρὸ Δ | καὶ κείνος Χ, Β, Γ || 383. καὶ 'δῶ Χ, Β, Γ || 384. πρετζεσιόναις Χ : προτζεσιόνες Α || 385. τὴ γῆ Χ || 386. ἀπὸ τὰ ντέρτι μου Χ || 387. ἄρμα του Χ, Α, Β, Γ, Δ || 388. ἂν ἦναι ἄνδρας Α, Γ : ἄνδρες Β, Δ | νὰ μαι ἀβιζάδος Χ : νὰμ' Α : νὰμ' Β, Γ, Δ || 389. τὸν Γερόλυμο Δ | τὸν ἐσαστίζω Β, Γ, Δ || 390. Καὶ 'κειὸς Χ, Β, Γ | καὶ 'γὼ Χ, Β, Γ

Σ Κ Η Ν Η Ο Γ Δ Ο Η

43

ΜΠΑΡΖΟΣ, ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ, ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ, ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ
ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐδῶ τὸν ἔχω τὸ γαμπρό, ὄρσε καὶ τὸ Σκουρδοῦλη.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἐλα γιαμὰ ὡσὰ Λαμπρὴ νὰ φιληθοῦμε οὔλοι.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μὰ τί ἦτανε ἡ αἰτία σας;

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Μωρ' δὲν ἀκοῦς!

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ποντῆλιε,
τὸν ἔχεις ὀλόρθον μέσα σου, πάντα, πάντα σου μίλειε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Σιὸρ Ἄντωνάκη, ἐδῶ ἴμαστε, ὅ,τι ὀρίζεις κάμε.

395

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐλα, φιλιόσαστε γιαμὰ καὶ ξεστερνὰ θὰ φᾶμε.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

ἽΟλα μὲ λᾶσα φάρε μί, λὰ λᾶσια, κάρα ἔλα.*

* (Βενετ.) *Ola me lassa (ιταλ.) fare mi, la lascia, caro ella = ἀφησέ με νὰ φροντίσω ἐγώ, ἄσε, ἀγαπητέ μου*

391. τὸν γαμπρό Γ || 393. ἦταν' Δ | Μωρ' δὲν ἀκοῦς Ποντῆλιε; Δ || 394. τὸν ἔχει ὀλόρθον μέσα του Χ : τὸν ἔχεις ὀρθὸν μέσα σου, Ποντῆλιε, πάντα μίλιε Δ | πάντα καὶ πάντα μίλιε Α, Β, Γ || 395. Σιὸρ Ἄντωνάκη Δ || 396. ἔλα ἄς φιλιώμαστε Δ | γιαμὰ; Β, Γ, Δ || 397. ἽΟλα λᾶσα Χ | φάρα μί Α | λὰ τᾶτζα κάρα ἔλα Χ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄμε στὸ διάολο νὰ πουλεῖς βελόνια καὶ κορδέλα.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Μωρ' ἔτσι θέλει κι ἄκουε.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄς εἶναι σαβιαμέντε
πάντα ὁ Ποντήλιος στὸ παρόν.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ξέρει ντὰ πρεσιδέντε.*

400

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Τώρα δὲν πρέπει ἐδῶ κανεὶς νὰ κάμει τραντιμέντο.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Εἶμαι φτωχός, μὰ θάνατο...

ΘΟΔΩΡΗΣ

Κ' ἐγὼ ὄνδρ λὰ σέντο.*

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Τὸ ἴδιο κι ὁ Γερόλυμος.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο πάλι.

* *Ιταλ.* *Da presidente* = ὡς πρόεδρος, ἀπὸ προεδριλίκι

* *Βεν. και Ιταλ.* *Onor la sento* = τὴν τιμὴν τὴν αισθάνομαι

399. σαβιαμέντε Β, Γ, Δ || 400. ξέρεις ντα πρεσιδέντε Χ || 401. δὲ πρέπει κανενεὶς Χ || 402. εἶμαι φτωφὸς Χ | καὶ 'γὼ Χ || 403. καὶ ὁ Γερόλυμος Α, Β, Γ | καὶ 'γὼ Χ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μά... μά τὸ Θεό, ἄλλη μία φορά σᾶς σπάω τὸ κεφάλι.
 Μά τὴν Ἁγία Ἄννα μου, ἐγὼ τὰ λέω οὔλα, 405
 μάνα τοῦ Παναγίας μου καὶ τοῦ Χριστοῦ κυρούλα
 καὶ θεία καὶ ξαδρέφισσα στραβοῦ τοῦ Κονταράτου,
 θὰ πεῖς καὶ ποῦ τὴν εὔρηκε; Μὰ ναῖσκει, εἶναι δικιά του.
 Καὶ μά τὸν Ἄι-Κρεσέντιο, ἅγιον τοῦ Μπαντουβέρη,
 ποὺ μουσκετάρησ' ὁ Ὀρλώφ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπράβο, σιὸρ περγαντιέρη. 410

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἄμὴ ἐκεῖνο μοῦ ἔλειπε, ἔλα, ἀλιὰ ἴπο μένα,
 οὔλοι, ὅσοι κι ἂν εἴμαστε, οὔλοι εἰς τὴν ταβέρνα.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Κ' ἐγώ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Κ' ἐγώ.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κ' ἐγώ.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Κ' ἐγώ.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Κ' ἐγώ, μά τὴ ζωὴ μου...

404. ...μά τὸ Θεὸ Α, Β, Γ | ἄλλη φορά Δ || 406. Παναγίας μας Α, Β, Γ || 407. Ἱσαδέλφισσα Α, Β :
 ξαδέλφισσα Γ || 409. ἄϊ κρεσέντζιο ἀμὴ τὸ Παντουβέρη Χ | τοῦ Παντουβέρη Δ || 410. μουσκετάρη-
 σε Χ : ἐμουσκετάρησε Α, Β, Γ : ἐμουσκετάρησ' Δ | μπράβο σου περγαντιέρη Χ : σὸρ περγαντιέρη
 Δ || 411. μόλειπε Α, Β, Γ, Δ | ἀπό μένα Χ, Α : ἴπο μένα Β, Γ, Δ || 412. καὶ ἂν Χ, Α, Β, Γ | ὄμπρὸς
 εἰς τὴν Δ || 413. καὶ ἴγῳ. καὶ ἴγῳ... Χ | μά στὴ ζωὴ μου Χ : Μά τὴν ζωὴ μου Α, Β, Γ

ΜΠΑΡΖΟΣ

Πῶς δὲν τὸ πίνεις; Ὅμῃ, ἔγνοια σου, Παπουτσί μου.
Μπρέ, μὰ τὸ Θεό, ἐσιμίσαμε κ' οἱ ἔξι χωρὶς φύρα.

415 44

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἐβίβα!

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐβίβα!

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἐβίβα μας!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ταρί ραρί ραρίρα.

(Χορὸς εἰς τὴν ταβέρνα)

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τὸ κρασί πὸν πίνει ὁ κόσμος
πλιὰ ἀπ' τὴ θάλασσα ἄς περσεύει,
μὲ αὐτὸ ἄς βασιλεύει
ἢ εἰρήνη εἰς τοὺς πολλούς.
Πάντα ἄς ἔχει τέτοια χάρη
νὰ εὐφραίνει τὲς καρδίες,
νὰ σκορπᾷ οὐλές τσ' ὀχτρίες
μὲ τὰ γέλια εἰς τσι λαούς.

420

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἄς φινίρουμε μὲ τοῦτο
τὸ χορὸ εἰς τὰ κρασιά.
Πάντα ἀγάπη, μπρὲ παιδιά,
κ' ἢ εἰρήνη καὶ σὲ σᾶς.

425

414. δὲ τὸ πείνης ἄϊμῃ X || 415. μὰ τὸ θεὸ A, B, Γ || 416. Τάρι ράρι ραρίρα A : Τάρη ράρη ραρίρα B, Δ || 418. πλιὰ ἀχ τὴ θάλασσα A, B, Γ : σὰν ἢ θάλασσ' ἄς Δ || 423. Νὰ σκορπᾷ ὄλαις A, B, Γ, Δ || 424. εἰς τοὺς λαούς A, B, Γ : 'στουὺς λαούς Δ

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἐχορεύετε, ἐμεθύστε,
 ἔλα τώρα, ἐσεῖς παιδιά, 430
 μία φωνὴ γιὰ συντροφιά,
 ταλαρί, ταλαρί, ταλαρά.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ μοναχός

Ἐγὼ τὸ ἀποφάσισα νὰ πάρω τὴν Ἀγγέλω,
 νὰ ἔχω τὴν ἡσυχία μου σ' ἐκεῖνο ὁποῦ θέλω.
 Ἐχω κοπέλα ὁμορφη πάντα στὴν ἀγκαλιά μου, 435
 περνᾶω τὸν καλὸ καιρὸ, κάνω καὶ τὴ δουλειά μου.

Μὰ ἡ μάνα κι ὁ πατέρας μου θέλουνε νὰ φουγιάζου,
 ἐγὼ λίγο μὲ μέλουνε τὰ λόγια ποῦ δὲ μοιάζου.
 Εὐτὺς θὰ πάω νὰ τὴ βρῶ κ' ἔχω νὰ τῆς μιλήσω
 καὶ νὰ τσῆ πῶ ταξίματα ὁποῦ νὰ τὴ σαστίσω. 440

Τὸ πῶς τὴ στεφανώνουμαι καὶ θεὸ νὰν τῆνε κάμω
 πῶς κάθεται μ' ἐμένανε ὥστε ποῦ νὰ πεθάνω.
 Θὰν τὴ φορτώσω ψέματα ὥστε νὰ τὴν πλανέσω,
 νὰ κάμω ἐγὼ τὸ κέφι μου κ' ἔπειτα... θὰν τὴ χέσω.

Γιατὶ τσῆ μερτάρει, 445
 μὲ κογιονάρει
 τόσον καιρὸ. 446α

Εἶναι γαλίφα
 καὶ κατρεγάρα, 447α
 μὰ εἶμαι κ' ἐγώ!...

Titulus. Ἐνάτη X, A, B, Δ | Γερούμνος μόνος του A, B, Γ, Δ || 433. τὸ ἀπεφάσισα B, Γ || 434. τὴν ἡσυχίαν μου B, Γ | σὲ κεῖνο X, B, Γ : κ' ἐκεῖνο Δ || 436. τὸν καλὸν καιρὸν B, Γ : καλὸν καιρὸ Δ || 437. ἡ μάνα, ὁ πατέρας μου X, A, B, Γ | φουγιάζουν A, B, Γ, Δ || 438. μοιάζου A, B, Γ, Δ || 439. Καὶ φτὺς X : Εὐθὺς A, B, Γ, Δ | νὰ νὰ τὴ βρῶ X : νὰ τὴν εὐρῶ A, B, Γ, Δ | καὶ χω X || 440. Καὶ νὰ τῆς πῶ A, B, Γ, Δ | νὰ τὴν σαστίσω B, Γ, Δ || 441. νὰ τὴν ἐκάμω X || 442. πῶς κάθεται μένανε X || 443. θὰ τῆς φορτώσω A, B, Δ : θὰ τὴν Γ || 444. Νὰ κάμω ἔγω A : Κάνω ἐγὼ B, Γ | καὶ πεῖτα X : κ' ὕστερα θὰ τὴν χέσω A, B, Γ, Δ || 446α. τόσο καιρὸ A || 448. καὶ ἔγω... X, B, Γ

Σ Κ Η Ν Η Δ Ε Κ Α Τ Η

45

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ και ΘΟΔΩΡΗΣ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐπιάσαν τὸ Γερόλυμο, στὴ φυλακὴ τὸν πᾶνε
σὰ νᾶτουνα πρωτόκλεφτος, ἔτσι τόνε βαστᾶνε. 450

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καὶ πῶς; Καὶ πῶς; Τί ἔκαμε; Ἐφίλησε καμμία;
Θὰ μάθω τὸ τί ἔκαμε, μὰ δὲν εἶναι χαρτία.
Πᾶω εὐτύς, πᾶω νὰ ἰδῶ τί εἶναι ἡ αἰτία·
γιατὶ θὰ κάμω πράματα μὲ δίχως συμπαθεία.
Καλά, σιὸρ καβελιέρηδες, *μπέλα, μπέλα, πὲρ Ντίο*.* 455
Θὰ πᾶω νὰ ἰδῶ καὶ ὕστερα σ' οὐλους θὰ πῶ ἀντίο.

Σ Κ Η Ν Η Δ Ε Κ Α Τ Η Π Ρ Ω Τ Η

Εἰς τὴ φυλακὴ, ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΛΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' τί ἔκαμες, Γερόλυμε, κ' ἐδῶ μέσα σ' ἐχῶσα;
Μωρ' τί βλέπω σ' ἐσένανε; Μπράβο, *νὲ μπέλα κόσα!**

ΓΕΡΟΥΛΜΟΣ

Δὲν ξέρω ἄλλο τίποτα παρὰ τὸ πῶς μ' ἐπιάσα
καὶ μ' ἐκλείσαν στὴ φυλακὴ, μὲ δέσα μὲ τὴ φάσα. 460
Τσάκωμα ἐγὼ δὲν ἔκαμα, μὴδ' ἄρματα βαστοῦσα.

* *Ιταλ. Bella, bella, per Dio = ωραία, ωραία, μὰ το Θεό** *Βεν. Che bela cossa! (ιταλ. Che bella cosa!) = τι ωραίο πράγμα!*

449. Ἐπιάσαν X || 450. νὰ ταναι X : νᾶτουνε Λ | τόνε βαστᾶνε Α : τὸν ἐβαστᾶνε Β, Γ || 453. Εὐθύς Α, Β, Γ, Δ || 455. σὸρ Δ | καβελιέρηδες Β, Γ, Δ || 456. πᾶω νὰ Δ | σ' ὄλους Α, Β, Γ, Δ || 457. Γερόλυμε καὶ εἶσαι ἐδῶ μέσα X : σὲ χόσα; Β, Δ : σὲ 'χῶσα; Γ || 458. σὲ σένανε X, Β, Γ, Δ || 459. μὲ ἐπιάσα X : μὲ πιάσα Β, Γ, Δ || 460. μὲ ἐκλείσανε ἐδῶ Α, Β, Γ, Δ | μ' ἐδέσαν Α : μὲ δέσαν Β, Γ, Δ || 461. τζάκομα X : τζάκωμα Α | ἐβαστοῦσα X

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ πῶς; Μὰ πῶς; Μὰ τί ἄλλο; Τοῦτα δὲν εἶναι γοῦστα.
 Θὰ πάω εὐτύς εἰς τοῦ Μακρῆ νὰ ἰδῶ τὸ τί μοῦ λέει
 καὶ ὕστερα κοιτάζουμε ποῖοι ἢ ποῖος θὰ κλαίει.
*Μπέλα, πὲρ Ντίο, νόν, σινιόρ, κούεστα σόνο ἰμπάτσα** 465
 καὶ ὁ γιός μου δὲν ἐθόλωσε ποτὲ νερὸ στὴν πιάτσα.
 Μὰ οἱ σιόροι καβελιέρηδες θέλουνε νὰ γουστάρουν,
 ἄς εὔρουν ἄλλονε ἀπὸ μέ, ἄ θέλουν νὰ σπασάρουν.
 Εὐρήκανε ἐμένανε ἔτσι νὰ μὲ σταυρώνουν,
 ἄς κάμουνε ὅ,τι θέλουνε, μὰ θὰ μοῦ τὴν πλερώνουν. 470
 Ἐτοῦτα εἶναι σταυρώματα ὅπου συχνὰ μοῦ κάνουν,
 καὶ βασιλιάδες νὰ ἴτουνε, δὲν ἤθελε τὰ κάνουν.
 Ἄ, χρόνοι, καὶ ποῦ ἴσαστε,
 ἂν εἶμαι γέρος καὶ δὲ βαστάει τὸ πόδι!
 Ἄλλιῶς ἠγλέπανε τὸ τί ἀξίζει, 475
 τὸ τί πεζάρει ὁ Θεωρῆς.
 Ἐ... κι ἂν κουκίσω καὶ ζῶσω μαχαίρα,
 οὔλους τσι σφάζω, τσι τεταρτιάζω,
 τσι τρώω βραστούς!

* (Ιταλ.) *Bella per Dio, non, signor, questi sono (βεν.) impazzi = ωραία, μὰ το Θεό, ὄχι, κύριε, αὐτά εἶναι παλαβὰ πράγματα*

463. εὐθύς Α, Β, Γ, Δ || 464. ποῖοι καὶ ποῖος Χ : ποῖοι ἢ ποῖός Δ || 465. ε κούεστα Χ | ἰμπάτζα Χ : ἰνπάτζα Α : ἰνπάτσα Β, Γ : ἰν πάτσα Δ || 466. πιάτζα Χ, Α || 467. σινιόροι καβελιέρηδες Χ | καβαλιέρηδες Β, Γ, Δ | ποῦ θέλουν Δ || 468. ἀπὸ ἐμέ Β, Γ, Δ | ἂν θέλουν Λ, Β, Γ, Δ || 469. κ' ἂν βρήκανε ἐμένανε ἔτσι νὰ μὲ σταυρώνουν Δ || 470. τὴ πλερώνουν Χ : τὴν πληρώνουν Β, Γ, Δ || 472. καὶ βασιλίδες Χ | νάτουνε Α : νάτονε Β, Δ : νάτανε Γ | τὸ κάνουν Α, Β, Γ, Δ || 473. ποῦ εἴσαστε Α, Β, Γ, Δ || 474. ἂν εἶμαι γέρος! ἄλλοιῶς ἐβλέπανε Δ | δὲ μὲ βασταίνει Α, Β, Γ || 475. ἐβλέπανε Α, Β, Γ, Δ || 476. τὸ τί ἀξίζει ὁ Θεωρῆς Δ || 477. Ἄ καὶ ἂν Χ : Ἐ... καὶ ἂν Λ, Β, Γ : ἔ... κ' ἂν Δ || 478. Ὀλους Β, Γ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

46

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γερόλυμε, ἀποφάσισα, νὰ ἰδῶ νὰ σὲ παντρέψω
καὶ νὰ σὲ κάμω ἄθρωπο, νὰ σὲ νοικοκυρέψω.
Μοῦ φέραν ἓνα προξενιὸ ὁποῦ μάσε ταιριάζει,
ὁποῦ 'ναι κι ὁμορφούτσικη, ὁποῦ ἐσένα μοιάζει.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

"Ἄν εἶναι ἔτσι ὁμορφὴ ὡσὰν καὶ τὴν 'Αγγέλω,
τὸ κάνω μ' εὐχαρίστηση κ' εἰς τέτοιο τρόπο θέλω.
Μ' ἂν εἶν' καμία ἄσκημη, ὁποῦ νὰ μὴν ἀξίζει,
δὲν τήνε θέλω βέβαια κι ἄς πάει νὰ γυρίζει.
Κ' ἐγὼ μὲ τὴν 'Αγγέλω μου περνάω, γιατί ἔχει
ὁμορφα γοῦστα καὶ καλὰ καὶ τέχνες ποῦ κατέχει.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μπράβο, μωρὲ Γερόλυμε! Μὲ μία παλιοταρκάσα!
Ἔχεις καὶ μοῦτρα νὰ μιλεῖς γιὰ μία βρομοκαρπάσα;
Νὰ θὲς νὰ ζεῖς μὲ δαύτηνε ποῦ ὁ κόσμος τὴ γνωρίζει
πὼς εἶναι πρωτοπούτανος, τὸ στόμα τση μυρίζει!
Γερόλυμε, Γερόλυμε, πολλὰ ἄσκημα πενσάρεις
καὶ ἄσκημα στοχάζεσαι κι ἄσκημα βιγκιλάρεις.
Ἐγὼ τὸ ἀποφάσισα τὸ γάμο νὰ τελειώσω
καὶ τοῦτο τὸ συμπεθεριὸ δὲ θέλω νὰ ξηλώσω.
Γιατ' εἶναι φαμελιά καλή, εἶναι καὶ τιμημένη,
ἔχει καὶ τὸ δικούλι τση, εἶναι καὶ φημισμένη.
Ἔτσι, μωρέ, παντρεύονται τοῦ κόσμου οἱ γαλαντόμοι
καὶ ζοῦνε μὲ τιμὴ καλὴ καὶ δὲν ἔχουν ἐγκώμι.

481. ἄνθρωπο Β, Γ, Δ || 482. Μοῦ ἠφέραν Χ | φέρανε Α | μάς ἐταιριάζει Α : μάς ταιριάζει Β, Γ : θὰ μάς περιάζει Δ || 483. ὁποῦ ναι καὶ ὁμορφούτσικη Χ : Εἶναι καὶ ὁμορφούτσικη Α : ὁμορφούτσικη Β, Γ, Δ || 484. ὡσὰ καὶ Χ || 485. μὲ φχαρίστηση Χ | κ' εἰς τέτοιο τρόπο Χ || 486. "Ἄν εἶν' καμία Χ | ἄσκημη Α, Β, Γ, Δ || 487. Δὲν τήνε θέλω Β, Γ, Δ || 490. μιὰ παλιοταρκάσα Δ || 491. κι' ἔχεις καὶ μοῦτρα καὶ μιλεῖς Χ || 494. ἄσκημα Α, Β, Γ, Δ || 495. καὶ ἄσκημα... καὶ ἄσκημα Χ : καὶ ἄσκημα... καὶ ἄσκημα Α, Β, Γ, Δ || 498. Γιατὶ ναι Χ || 501. μὲ καλὴ τιμὴ Α, Β, Γ, Δ | καὶ δὲν ἔχουνα ἐγκώμι Χ : ἐγκώμι Β, Δ : καὶ ἔχουνα ἐγκώμι Γ

Μὰ τί θέλεις ἐσύ, μωρέ, νὰ πάρεις τὴν πουτάνα;
 Νὰ ἔχω ἐγὼ στὸ σπίτι μου τέτοια παλιοφακλάνα;
 Θέλω, μωρέ, νὰ παντρευτεῖς, νὰ πάρεις κορασίδα,
 νὰ τιμηθεῖς, νὰ δοξαστεῖς, νὰ σ' ἔχω πάντα ἐρπίδα. 505

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

47

Κάμε ὅ,τι θέλεις, μὴ ρωτᾶς, δὲ θέλω ἐγὼ νὰ ξέρω,
 γιατί' εἶσαι ὁ πατέρας μου.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ τί θὰ κάμω ξέρω.

Καημένε μου, εἶχα ἀπόφαση κακὴ σ' ἐσὲ νὰ κάμω,
 ἃ δὲν εὐχαριστιόσουνα σὲ τούτονε τὸ γάμο.
 Δὲ σ' ἄφηννα ἐγὼ τίποτα, οὐλα γιὰ τὴν ψυχὴ μου! 510
 Δὲ σ' ἄφηννα, μὰ τὸ Θεό, μίτε καὶ τὴν εὐκὴ μου.
 Νὰ ξέρεις πῶς τὴν Κυριακὴ ἢ ἀρεσκευιὰ θὰ γένει
 καὶ θέλω νὰ 'σαι ἐκεῖ παρῶν, πού 'ναι κ' οἱ καλεσμένοι.
 Ξέρε, μωρὲ Γερόλυμε, πῶς παίρνεις κοπελάτσα,
 ἀπὸ γονέους φρόνιμους πού 'ναι γνωστοὶ στὴν πιάτσα. 515

Εἶμαι πατέρας χαρὲς γιομάτος
 γιὰ τέτοιο πράμα ὅπου θωρῶ.
 Ἐγὼ λογιάζω καὶ λογαριάζω,
 πῶς ἔχω μία νύφη
 πὸν ταίρι δὲν ἔχει στοῖ προκοπές, 520
 κ' ἐσὺ καμαρώνεις ἀπ' τὴ χαρά.

503. νὰ ἔχω ἐγὼ εἰς τὸ σπίτι μου X : Νᾶχω μωρὲ στὸ σπίτι μου A, B, Γ, Δ | μία παλιοφακλάνα; B, Γ, Δ || 504. νὰ πατρεφτεῖς X || 505. ἐλπίδα A, B, Γ, Δ || 506. δὲν θέλω ἐγὼ B, Γ, Δ || 508. κακὴ σὲ σὲ X, B, Γ, Δ || 509. ἃδὲν εἶθε φχαριστιθῆς X | σ' ἐτούτονε A || 510. Δὲν ἤθελε σ' ἀφί-
 σω τίποτα X | τίποτε B, Γ, Δ | ὅλα B, Γ, Δ || 511. εὐκὴ μου A, B, Γ, Δ || 512. πῶς ἢ ἀρεσκευιὰ τὴν
 Κυριακὴ Δ || 514. κοπελάτσα X, A || 515. στὴ πιάτσα A || 516. χαραῖς X : χάραις A, B, Γ, Δ ||
 519. πῶς ἔχω νύφη πὸν λαχταρῶ Δ || 520. τζὴ προκοπαῖς A : τσὴ B, Γ || 521. καὶ σὺ X, B, Γ | ὅχ
 τὴ χαρά A, B, Γ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ, ΜΠΑΡΖΟΣ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μποντί, μαστρο-Γερόλυμε, ἦρθα νὰ συχαριάσω,
νὰ παίξει τὸ μασέλι μου, κάτι νὰ δικιμάσω.
Θέλω κ' ἐγὼ στὸ γάμο σου νὰ κάνω ἄλλο μπάσο.*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σ' εὐχαριστῶ, Σταθάκη μου, κὲ μπέλα κόσα σπάσο!*

525

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Τί χρεια σ' ἔχω ἐγὼ ἐσέ, ἄϊνο, βισντεκάτσο;*
Ἦρθα κ' ἐγὼ σὰ γείτονας...

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦο νὸν σόνο πάτσο.*

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' τί 'ναι; Τί ἐπάθετε;

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἦρθα νὰ χαιρετήσω,
ὁπὸκαμε τὴν ἀρεσκειὰ σὲ τέτοιο σπίτι πλούσιο.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Καὶ ποῦ, καὶ ποῦ γάμο ἔκαμε; Πῶς ἐγὼ δὲν τὸ ξέρω;
Θὲ νὰ 'ναι βέβαια ἀπὸ κειές...

530

* *Ιταλ.* Alto basso = πᾶνω κάτω μεταφορ. ἐδῶ: νὰ λάβω ενεργό μέρος

* *Βεν.* Che bela cossa sprasso! = τι ωραίο, διασκεδαστικό πράγμα!

* (*Ιταλ.*) Asino, (*βεν.*) visdecazzo = γαϊδούρι, ἀδελτε

* *Ιταλ.* Io non sono razzo = ἐγὼ δὲν εἶμαι τρελός, παράλογος

522. ἦλθα Γ || 523. νὰ παίξῃ τὸ μασέλι τίποτα ἔττι νὰ δικιμάσω X : νὰ δοκιμάσω Β, Γ, Δ || 525. σὲ φχαριστῶ X | κόζα Γ || 526. Χρεια σ' ἔχω 'γὼ Γ || 527. Ἦρθα κ' ἐνὼ Γ | jo von sóno X | Ἦο σόνο νόντισε πάτσο Δ || 528. τ' εἶναι; X, A, B, Γ, Δ | τί ἐπάθατε; A, Γ, Δ || 529. Ὅπ' ἔκαμε Β, Γ, Δ | ἀρεσκειὰ X

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἐγώ, ἐγώ τὸ ξέρω.

Νὰ ξέρεις, σιὸρ Ἀντώνιο, πὼς εἶν' ἐδῶ κοντά μας,
εἶναι γειτονοπούλα μας, ἐδῶ εἰς τὰ δεξιά μας.

ΜΠΑΡΖΟΣ

48

Πές μου, μωρέ, στὸ Θεό σου, ποιά 'ναι τούτ' ἡ ώραία;

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Εἶναι τοῦ Πέρα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐκατάλαβα, δὲ θέλω ἄλλο πλέα.

535

Νὰ ζήσετε, Γερόλυμε.

ΓΕΡΟΥΛΜΟΣ

Σ' εὐχαριστῶ, ὥστόσο.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μὰ 'γὼ στοχάζομαι προικιὸ νὰ μὴν ἐπῆρες τόσο.
Τὴν ἔπαθες καὶ ξέγνοιασ' το, δὲν εἶσαι ὁ κληρογόμενος,
γιατὶ ἔχει σερνικὸ παιδί, εἶναι καὶ γαλαντόμος.
Τὴν ἔπαθες, γαλαντόμο μου, τὸ σπίτι δὲν τὸ παίρνεις,
ξέρε το ἀπὸ μένανε καὶ τοῦτο μὴν προσμένεις.
Τὴν ἔπαθε ὁ σιορπάρες σου μὲ τέτοια κορδωμάρα,
κρίμας τὸ μποφαρδίο του καὶ κρίμας τὴν ἀντάρα,
π' ἐκεῖνος πάντα ἔλεγε πὼς θέλει ἀρχοντοπούλα,
ἐχέστηκε ὡς τὰ νεφρὰ μὲ δίχως ἄλλη μπούρλα.

540

545

532. σορ ἀντώνιο X : σιὸρ Ἀντωνάκη μου, A, B, Γ, Δ | πὼς εἶναι ἐδῶ X || 533. στὰ δεξιά μας A, B, Γ, Δ || 534. ποιά εἶναι A : ποιά νάσαι Δ | τούτη A, B, Γ || 535. Ἐννόπισα Δ | δὲν θέλω ἄλλο A || 536. σὲ φχαριστῶ X | ὡς τόσο X, A, B, Γ, Δ || 537. στοχάζομαι A, Γ, Δ || 538. ξέγνοιαστο X, A, B, Γ, Δ | κληρογόμενος A, B, Γ, Δ || 541. ξέρετο X, A, B, Γ, Δ | μὴ προσμένεις X, A, B, Γ, Δ || 542. ὁ σορπάρε σου X : ὁ σορπάρες σου Δ || 543. Κρίμας εἰς τὸ φρακάσο του A, B, Γ, Δ | κρίμας στὴν ἀντάρα A || 544. Ἐκεῖνος X || 545. Κι' ἐχέστηκε Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μωρ' τί ἀθρῶποι, μωρ' τί γαλαντόμοι!
 Μὰ τί σέ γνοιάζει τὸ τί βράζει
 ἢ παδέλα τοῦ καθενός;
 Ἄν εἶναι ἀρχοντόπουλο, λὰ ράτσα νὸν φάλα,
 γιὰτ' εἶναι κλέφταρος, γιὰτ' εἶναι κατήγορος, 550
 μπάστα πῶς εἶναι Μπαρζός.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μπογκιόρνο, μαστρο-Θοδωρή, ἔμαθες τὸ τί τρέχει;
 Ποὺ ὁ Γουζέλης σάτιρα κόντρο γιὰ σένα ἔχει;
 Κ' ἐκεῖ μᾶς ἔχει οὐλους μας, μ' ἕναν καὶ μ' ἄλλον τρόπο
 μᾶς βρίζει ἀποσκεπαστικά.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄ!... δὲν ἔχει τὸν τόπο. 555

Γιὰτ' εἶναι φρόνιμο παιδί, ἀπ' οὐλα στολισμένο,
 ἔχει καὶ τὴν ἰντράδα του, εἶναι καὶ φωτισμένο
 μὲ γράμματα ἑλληνικά, φράγκικα καὶ λατίνια, 49
 ξέρει καὶ τὰ φραντσέζικα...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μᾶς κρέμασε κουδούνια.

Πίστευε, ὄντας σοῦ μιλῶ, γιὰ δὲ σοῦ λέω ψέμα 560
 καὶ ξέρω ὅ,τι γένεται γιὰτ' εἶμαι ὄλο βλέμμα.

546. τί ἀνθρώποι Β, Γ, Δ || 549. ἀρχοντόπουλο καὶ ράτσα νὸν φάλα Χ || 550. γιὰτί εἶνε κλεύταρος, εἶνε κατήγορος Δ || 552. Μπογκιόρνο μαστοθοδωρὴ Χ | τῶμαθες τὸ τί Α, Β, Γ, Δ || 553. Ὅπου ὁ Γουζέλης Α, Β, Γ, Δ | σάτιρα Χ, Α, Β, Γ, Δ | κόντρα Δ | σ' ἐσέναν' Α : σὲ σένα Β, Γ, Δ || 554. Καὶ κεῖ Χ, Β, Γ : Καὶ ἐκεῖ Δ | μένα καὶ μ' ἄλλον Χ : μ' ἕνα καὶ μ' ἄλλο Α : μ' ἕναν καὶ μ' ἄλλο Γ || 555. Μά... Γ || 556. Γιὰτί εἶναι Χ : Διότ' εἶνε Δ || 557. Κι ἔχει καὶ Δ | τὴνιτράδατου Χ || 559. Ξέρει καὶ φραντσέζικα Β, Γ | φραντζέζικα Χ, Α || 561. ὅ,τι γίνετα Β, Γ, Δ | γιὰτί 'μαι Χ | οὐλος βλέμμα Α : ὄλος βλέμμα Γ : ὄλος βλέμα Β, Δ

Καὶ πάω μὲ τὴ φιάκα μου, μὲ τζίρο καὶ μὲ τρόπο,
καὶ ξετροπῶνῶ ἀπόκρυφα, καρδίες τῶν ἀθρώπων.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄν εἶναι ὡς καθὼς μου λές, ξέρε το ἀπὸ μένα,
πῶς θεὸς νὰ ἰδεῖς καμῶματα κακὰ καὶ πικραμένα. 565
Γιατί, τί ἐστοχάστηκε; Ἐμένα νὰ ἰνφαμάρει;
Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀπὸ κεινοὺς ποὺ κλέφτει, ποὺ ἰνφετάρει.
Εἶμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ κεινοὺς τσι πρώτους γαλαντόμος
καὶ πάω στὴν πιάτσα κάθ' αὐγὴ καὶ μὲ στιμάρει ὁ κόσμος.
Δὲν τὸ πιστεύω ἐγὼ ποτὲ ἐτοῦτο νὰν τὸ κάμει, 570
μ' ἂν τό 'καμε, ἐγίνηκε, βλέπεις πῶς θὰ μὲ κάμει!
Νὰ κάμω πράματα φριχτά, καμῶματα μεγάλα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἐγνοια σου, Θεοδωράκη μου, γένεσαι μέλι-γάλα.
Ἐτσι σὲ κράζει ὁ Μπαρζὸς νὰ πιεῖτε μία κανάτα,
οὔλα περάσανε εὐτύς.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μάστορα, εὐτοῦν' ἄσ' τα. 575
Δὲν ξέρεις τοῦτο τί θὰ πεῖ, ὁ κόσμος τὸ τί εἶναι,
εἶσαι νιοράντες κι ἄμαθος καὶ δὲ γνωρίζεις τί 'ναι.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ξέρω καλύτερ' ἀπὸ σέ, κι ὅποτε θεὸς σ' τὸ δείχνω,
καὶ ὅποιος θέλει ἀπὸ σᾶς, ἐδῶ 'μαι καὶ τοῦ δείχνω.
Καὶ μάθε πρώτα νὰ μιλεῖς, γιατί λίγο κατέχεις, 580
κ' ἐγὼ νιοράντες δὲν εἶμαι.

562. μὲ ντζίρο A, B, Δ | τρόπον Γ || 563. τῶν ἀνθρώπων B, Δ : τῶν ἀνθρώπων Γ || 564. ξέρετο X, A, B, Γ, Δ || 566. Μὰ πῶς τί ἐστοχάστηκε Δ || 567. Μὰ ἐγὼ Δ || 568. καὶ 'γὼ X | Κι' ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ ἐκεινοὺς Δ | γαλαντόμους X | στὴ πιάτσα A || 569. κάθε αὐγὴ X || 570. νὰ τὸ κάμει Γ || 571. Μὰ ἂν τόκαμε A, B, Γ, Δ || 572. πράγματα Δ | φριχτά B, Γ, Δ || 573. Σώπενε Θεοδωράκη μου Δ : Ἐγνοια σου Θεοδωράκη μου Γ | γένεσαι B, Γ, Δ || 574. ὅπως σὲ κράζει Δ | νὰ πηῖτε B : νὰ πηῖτε Γ : νὰ μπῆτε Δ | μὰ κανάτα A || 575. ἐπεράσανε X, A | Ὅλα περάσανε εὐτύς B, Γ, Δ | παπουτζί μου ἔχασες εὐτοῦνα ἄστα X : Μάστορα φτοῦνα ἄστα B, Γ, Δ : ἐφτοῦνα A || 577. Μὰ εἶσαι Δ | δὲν γνωρίζεις A, B, Γ, Δ | τ' εἶναι X, A, B, Γ, Δ || 578. καλύτερα ἀπὸ σέ A, B, Γ, Δ | καὶ ὅποτε X, A, B, Γ, Δ || 581. καὶ 'γὼ X

ΘΟΔΩΡΗΣ

“Ω ξαφνικό, νά χέσεις!

Ἐγὼ δὲν εἶπα γιὰ ἐσέ, μιῶ γιὰ τὸ Γουζέλη.

Καὶ ἔγνοια σου, μωρ’ Παπουτσί, γιὰτὶ πουλῶ ἔν’ ἀμπέλι

κ’ εὐτύς κάνω τὸ κέφι μου, βάνω καὶ τὸν σκοτώνουν,

βάνω καὶ τότε σφάζουνε, κάνω καὶ τὸν ξαπλώνουν.

585

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

50

Μιπρ’ ἄμε στὸ διάολο, μούρλιακα, κι ἄσε με μένα κάτου,
ποὺ ἄν τὸ μάθει σόκαμε τὸ σπίτι σου ἄνου κάτου.

Μιλεῖς, καημένε, σὰν παιδί, νὰ θέλεις τώρα νὰ ἔμπεις
μὲ τέτοια φαμελιὰ χοντρή.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐσὺ δὲν μπορεῖς νὰ ἔμπεις!

Εἶσαι φτωχὸς καὶ δὲν ἔχεις ἔτσι κομμάτι ἰντράδα,

590

ποὺ νὰ ’χεις λίγη πόληψη, νὰ σόχουν καὶ ριβάρδα.

Ἐγὼ εἶμαι ἄλλος ἄθρωπος, εἶμαι καὶ ἀκουσμένος.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Εἶσαι γνωστός εἰς οὐλονοὺς πὼς εἶσαι βουρλισμένος!

Πάντα παλληκάρια,

πάντα μὲ ἄρια,

594α

πάντα μὲ φάρδο

595

καὶ χέζεται ὡς τὰ νεφρά.

595α

Πάντα σμπάρα,

πάντα καβγάδες,

596α

πάντα ἀντάρες

καὶ τότε δέρνουνε ὡς κ’ οἱ Ὀβραῖοι.

597α

582. Μωρὲ δὲν εἶπα Δ | γιὰ σὲ Χ : διὰ ἐσέ Β, Γ, Δ | γιὰ τοῦ Γουζέλη Γ || 583. καὶ γνοια σου Χ : Κ’ ἔγνοια σου Β, Γ, Δ | μορὲ παπουτζί Χ | ἕνα ἀμπέλι Α || 584. Καὶ φτίς Χ : Κ’ εὐθύς Α, Β, Γ, Δ || 585. βάνω καὶ τὸν ξαπλώνουν Χ || 586. Μιπρὲ ἄμε Α, Β, Δ : Μωρὲ ἄμε Γ | διάολο, μωρλέ, Α, Β, Γ, Δ || 587. σοὺ καμε Χ, Γ | ἄνω κάτου Γ || 588. νάμπης Β, Γ, Δ || 589. δὲ μπορεῖς νὰ ἔμπης Χ : δὲν μπορεῖς νάμπης Α, Β, Γ : δὲ μπορεῖς νάμπης Δ || 591. νὰ σοῦχουν Γ | ρεβάρδα Α, Β, Δ || 592. Μὰ ἐγὼ εἶμαι Δ | ἄθρωπος Χ, Β, Γ, Δ || 593. Μὰ εἶσαι Δ | εἰς σουλονοὺς Χ : εἰς ὄλονοὺς Β, Γ, Δ || 594. παλικάρια Χ : παλληκάρια Α : παλικάρια Β, Δ : παλληκάρια Γ || 595. μὲ φάστο Γ || 595α. καὶ χέζεσαι Γ || 596. σπάρα Χ || 597α. τὸν ἐδέρνουνε Β, Γ, Δ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Οικία τοῦ Χάση

ΚΑΤΕΡΙΝΑ καὶ ΓΕΡΟΥΜΟΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Τὸν ξέρεις τὸν πατέρα σου τὸ πῶς συχνὰ φουγιάζει
καὶ γιὰ τὸ μαγαζί, μωρέ, λίγο ἐσέ σὲ γνοιάζει.
Μόνο, μωρέ, ἀπ' τὴν αὐγὴ στὰ ζεύκια ἐσὺ γυρίζεις
καὶ δὲ σὲ γνοιάζει τίποτα, μόνε νὰν τὴ γιομίζεις.
Νὰ τρῶς γιὰ δεκατέσσερους, νὰ πίνεις γιὰ σαράντα
καὶ νὰ κοιμᾶσαι πάντα σου γιὰ ἑκατὸν τριάντα.

5

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Σύρε, ἂν ὀρίζεις, στὸ καλό, κοίταξε τὴ δουλειά σου,
καὶ δὲν ἀκούω τὸ τί λές, ἔγνοια σου τσ' ἀφεντιᾶς σου.
Ἐλα, ποὺ μὲ τὰ μοῦτρα τση μᾶς ἦρθε ν' ἄρμνέψει,
ποὺ δὲν ἤξέρει νὰ μιλεῖ κ' ἦρθε νὰ δασκαλέψει.
Ἐγὼ κάνω τὸ κέφι μου, ὅπως κι ἂ θέλεις κάμε,
μηδὲ ποὺ σὲ στοχάζουμαι, μηδὲ ποὺ σὲ θυμᾶμαι.

10

51

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ὅρσε, μωρέ, ἓνα φάσκελο.

2. μαγαζὶ ἐσέ, λίγο μωρὲ σὲ γνοιάζει Λ, Β, Γ, Δ || 3. Μόνον Β, Γ, Δ | ἀπὸ τὴν αὐγὴ Χ || 4. τίπο-
τζί Α : τίποτες Β, Γ, Δ | μονὲ Χ : παρὰ Λ, Β, Γ, Δ | γεμίζης Β, Γ, Δ || 5. δεκατέσσαρους Β || 6.
νὰ κοιμᾶσαι ξέγνοιαστος Γ || 8. τζ' ἀφεντιᾶ σου Χ, Α : τὸν ἀφεντιᾶ σου Β : τὸν ἀφεντιᾶς σου Γ,
Δ || 9. νὰ ῥμνέψει Χ : νὰ ῥμνέψει Β : νὰ ὀρμνέψει Γ : νὰ μ' ὀρμνέψει Δ || 10. χωρὶς νὰ ξέρι νὰ
μιλῇ Δ | δὲν ἤξεύρει Β, Γ | μιλῇ, ἦρθε Α, Β, Γ, Δ || 11. ὅπως καὶ ἂν Β, Γ : κ' ὅπως κι ἂ Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Στὸ μάτι σου καὶ βάρ' το.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἔλα, τὸ νιφαμούδικο!

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κ' ἐγὼ κάνω ἓνα σάρτο.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Μωρέ, μά τὴν Πισκοπιανή, όπου 'ναι δῶ κοντά σου,
μ' αὐτὸ τὸ ξύλο ποὺ βαστῶ σοῦ χύνω τὰ μυαλά σου.

15

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μά, μά τὸν Ἄι Παῦλο μου, όπου 'ναι κεῖ κοντά μου,
ἀρπάζω τὸ χαντζάρι μου καὶ βλέπεις τὴν καρδιά μου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ὅρσε, μωρέ, σ' τὴν ἔδωσα, νά τῆνε καὶ τὴν ἄλλη,
νά καὶ τὴν τρίτα, μά τὸ Θεό, σοῦ 'σπασα τὸ κεφάλι!

20

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὲ σκότωση, βρομόσκυλα, ὁμὲ τὸν κακομοίρη,
ἢ ὕστερη μὲ σκότωση, μὲ πῆρε μὲς στὴ μούρη.
Στάσου, ὦ ἀλογόστριγκλα, στάσου νὰ ιδεῖς τί ἀξίζω,
νά σ' ἔπιανα στὰ χέρια μου...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Πάω μωρ' καὶ γυρίζω.

13. βάλτο Α, Β, Γ, Δ || 14. τὸ νιφαμούδικο Χ | καὶ γὼ Χ | σάλτο Α, Β, Γ, Δ || 15. τὴ Πισκοπιανή Α | ὀποῦναι ἐδῶ Χ, Β, Γ : ὀποῦν' ἐδῶ Α : ποῦναι γειτόνισά σου Δ || 16. μὲ αὐτὸ Χ || 17. ὀποῦναι ἐκεῖ Χ : ὀποῦν' ἐκεῖ Α || 18. χαντζάρι Χ | τὴ καρδιά μου Α || 19. στὴν ἔδωκα Γ || 20. τὴ τρίτα Χ : τὴ τρίτη Α : τὴν τρίτη Β, Γ, Δ | τρίτη, κερατά Δ | σῶσπασα Β || 21. Μ' ἐσκότωση Α | τὸν κακομοῦρη Δ || 22. μ' ἐσκότωση Α | μὲς τὴ μούρη Χ, Α, Β, Γ, Δ (διορθ.) || 23. μωρὴ ἀλογόστριγκλα Δ || 24. χέργια μου Α | μωρὲ καὶ γυρίζω Α, Β, Γ : βρὲ καὶ γυρίζω Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Βοηθάτε μου, γειτόνισσες, δέστε μου τὸ κεφάλι. 25
 Γλέπετε τὸ τί μόκαμε δίχως αἰτία ἄλλη;
 Ὅμιένα, τὸ κεφάλι μου, τώρα γροικᾶω τὸν πόνο,
 μωρέ, σκοτούρα μῶρχεται, ὀμιένανε, λιγόνω.
 Πιάστε με τώρα, γιὰ τὸ Θεό, γιατί θὰ πέσω χάμου,
 τρέμουνε, ὀιμέ, τὰ πόδια μου, τρέμουν καὶ τὰ μηριά μου. 30
 ὦ τραντιμέντο!
 ὦ τί τσιμέντο
 ἢ μάνα μὲ τὸ παιδί!
 Μὰ κι ἂν τὴν πιάσω,
 θὰ τίνε σφάξω 35
 δίχως νὰ λυπηθῶ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

52

ΘΟΔΩΡΗΣ, ΓΕΡΟΥΜΟΣ καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρ' τί ἔπαθες, Γερόλυμε; Πές μου κ' ἔμένα τί 'ναι;
 Μωρ' μίλειε μου, τί τά 'χασες; Ἡ μάνα σου ποῦ εἶναι;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἡ μάνα μου μὲ ἔδειρε δίχως νὰ τῆ μιλήσω.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Τὸ κάνει ἀπόστα ἡ Σάρρα μου, θέλει νὰν τὴ χωρίσω. 40
 Μὰ τώρα τί ἐγίνηκε; Πές μου το ἂν ἠξέρεις.

25. Βοηθάτέ μου Α || 26. Βλέπετε Α, Β, Γ, Δ || 28. ὀμιένα λιγόνω Χ || 30. τρέμουνε τὰ διδῖμα μου Δ | καὶ τὰ νεφρά μου Α, Β, Γ, Δ || 32. τσιμέντο Χ, Α || 34. μὰ καὶ ἂν τὴ πιάσω Χ : Μὰ κι' ἂ ντὴν Α : Μὰ κ' ἂν τὴν Γ || 35. θὰ τὴν ἐσφάξω Χ : Θεὸ νὰ ντὴ σφάξω Α : Θεὸ νὰν τὴ σφάξω Β, Γ, Δ || 37. καὶ μένα Χ, Β, Γ | τ' εἶναι Χ, Α, Β, Γ, Δ || 40. ἡ σάρα μου Χ | νὰ τὴ χωρίσω Χ || 41. πές μου ἂν ἠξεύρης; Γ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τῆ σκάλα ἐκατέβηκε, κόπιασε νὰν τὴν εὐρεῖς.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἄν εἶναι ὡς καθὼς μοῦ λές, ἐγὼ τοῦ βάνω γνώση.
 Στάσου βέβαιος, Γερόλυμε, θέλει τὸ μετανώσει.
 Ἄμέτε νὰν τὴν εὐρετε, εὐτὺς ἐδῶ τὴ θέλω
 νὰ ῥθει τὸ γληγορότερο.

45

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μαστρο-Θοδωρή, μπογκιόρνο ἔλα.
 Μωρ' τί ἴναι, τί ἐπάθετε; Γιά πές μου τε κ' ἐμένα.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐδῶ ἡ σοραμάρε του μοῦ ἔκαμε τὴ σένα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Δὲν εἶναι ὡς λές, Γερόλυμε, μὰ πές μας τὴν ἀλήθεια.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μ' ἔβριζε τὸ πὼς ἔλειπα.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Τώρα εἶπες τὴν ἀλήθεια.
 Καὶ κάτι ἄλλο βέβαια.

50

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τσ' εἶπα πὼς θὰν τὴ σφάξω.

42. νὰ τὴν εὐρεῖς X, Γ || 44. στάσου βεβαίως Δ || 45. Εὐθὺς Β, Γ, Δ || 46. Νάρθη ἐδῶ. Α : Ναρθῆ ἐδῶ. Β, Γ | γιά νὰ τὴν πνίξω, ἄν ἄδικο ἔχη, μὲς στὸ μαστέλο Δ | μαστοθοδωρῆ X : Ἦ μαστρο Θοδωρῆ Α, Β, Γ | μπονκιόρνα X | ἔλο Α || 47. τ' εἶναι; X, Α, Β, Δ : τί εἶναι; Γ | ἐπάθατε Α, Β, Γ, Δ | πέστε μου κ' Δ | καὶ μένα X, Γ || 48. ἡ σοραμάρε του Α, Β, Γ || 49. Γερόλυμε, δὲν εἶναι ὡς καθὼς λές X, Β, Γ : Γερόλυμε, δὲν εἶν' ὡς τὴ λές Δ | τὴν ἀλήθεια Γ || 50. μέ βριζε X || 51. θὰ τὴ σφάξω X, Α : θὰ τὴν σφάξω Γ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Καλά σοῦ ἔκαμε, μωρέ, ὄρσε κ' ἐγὼ ἓνα μπάτσο!
 Ρισπέτο στοῖ γονέους σου, σ' τὸ εἶπα ἀπὸ πρῶτα,
 κι ἄ δὲ σ' ἀρέσει, μάτια μου, ἔβγα ὄξω ἀπ' τὴν πόρτα.
 Καλά, καλά, μὰ τὸ Θεό! Μπέλα, μπέλα, πὲρ Ντίο!*

55

Σὲ κάνω, κακομοίρη μου, καὶ πιάνει σε τὸ ρίο!
 Ἐγώ, μωρέ, ὥστε ποῦ ζῶ, θέλω νὰ μᾶς δοξάζεις
 τὴ μάνα σου κ' ἐμένανε καὶ νὰ μᾶς ὑποτάξεις.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Ἔλα νὰν τὰ φινίρουμε, Γερόλυμε, (τυχαίνει)...
 Φίλειε χέρι τσῆ μάνας σου, γιατί ἔτσι τσῆ βγαίνει...

60

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

53

Ὡς πότε θὰ μὲ δέρνουνε οὔλοι σὰν τὸν Ὀβραῖο;
 Θὰ ῥθει καιρὸς καὶ γιὰ ἐμέ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἐγὼ ρισπέτο λέω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

(Θὲ νὰ γεράσουνε οἱ γαμόπιστοι, νὰ μὴν μπορούνε...
 Ἐτότες κ' ἐγὼ μὲ τὴν ἀμπάρα τσοῦ σιάζω τὴ ράχνη...
 καθὼς κ' ἐμένανε τώρα αὐτοῖ...)

65

* *Γαλ. Bella, bella, per Dio!* = *ωραία, ωραία, μὰ το Θεό!*

52. ἔκαμε λοιπόν, ὄρσε Δ | μπάτζο X, A || 53. τζοῖ γονέους A : τσῆ γονέους B, Γ, Δ || 54. Καὶ ἄδὲ X, B, Δ : Κ' ἄ δὲ Γ | ἀπὸ τὴν πύρτα X : ἀπὸ τὴ πόρτα A || 55. Καλά μωρὲ μὰ Δ || 56. καὶ σὲ πιάνει τὸ ρίο X, A || 58. καὶ μένανε X, B, Γ, Δ | νὰ μὴ μᾶς ἐπροστάξης A || 59. Μὰ ἔλα νὰ Δ | νὰν τὴ φινίρουμε A, B, Γ : νὰ φινίρουμε Δ || 60. τσῆ μάνα σου B, Δ | γιατί τζῆ βγένει X || 61. θὰ μὲ δέρνετε A, B, Γ, Δ || 62. Θὲ νᾶρθη καιρὸς B, Γ, Δ | Καὶ ἐγὼ ρισπέτο Δ || 63. οἱ στρίγκλοι A, B, Δ | νὰ μὴ μπορούνε X, A, B, Γ, Δ || 64. Τότες A, B, Γ, Δ | καὶ ἔγῳ X : καὶ ἐγὼ Δ || 65. καὶ ἔμένα X : κ' ἐμένα A : κ' ἐμένανε τώρα. Δ

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Γιατί ἔτσι τοῦ Γερόλυμου τόσκισες τὸ κεφάλι;
Τὸν ἔκαμες γιὰ θάνατο δίχως σου σκούζα ἄλλη.
Τὸν δέρνουνε ὡσὰν παιδί, μὲ γνώση καὶ μὲ τάξη.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Νὰ ἤξερες τί μῶκαμε! Ἦθελε νὰ μὲ σφάξει!
Τοῦ ἴλεγα γιὰ τὸ μαγαζί, νὰ ῥχεται ἀμπονόρα, 70
κ' ἐκειὸς μὲ κογιονάριζε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἦρσε κ' ἐγὼ δύο φιόρα!
Ναῖσκε, ἄς εἶναι ὅ,τι λές, ἐγὼ σ' εὐχαριστᾶω
πὼς ἔχεις ἔγνοια γιὰ ἐμέ, ἐγὼ σοῦ τὸ χρωστᾶω
σὲ χάρη καὶ ὀμπλιγατσιόν, ἄς εἶναι ὅ,τι ὀρίζεις,
μὲ τέτοιον τρόπο, νόν, σινιόρ, μὲ κόβεις, μὲ χωρίζεις. 75
Μωρή, σκοτώνεις τὸ παιδί ποὺ ἐμένα μοῦ κουσιτίζει
μὲ σπέζες μου βασιλικές ποὺ ἐσὺ δὲν τσί γνωρίζεις;
Τὸ ξέρω ἐγὼ ποὺ ξόδιαζα γιὰ νὰν τὸν ἀναστήσω
μὲ ἴδρωτες, μὲ κόπους μου, γιὰ νὰν τότε στολίσω!
(Ἔτσι, μὲ δίχως ἀφορμή, νὰ θὲ νὰν τὸν σκοτώσει! 80
Δὲ δίνει χέρι βέβαια). Κοίταξε, βάλε γνώση.
Νὰ μὴν τὸ ματακάμεις πλιό, γιὰτὶ τὸ μετανώνεις! 54
Τὴν πρώτη σ' τὴ συχώρεσα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Πρέπει νὰ καμαρώνεις

66. τὸ Γερόλυμο τόσκισες X | τοῦσπασες A, B, Γ, Δ | 68. τὸ δέρνουνε X || 69. Νᾶξερες A, Δ || 70. Τῶλεγα A, B, Γ, Δ || 71. καὶ κίος X | μ' ἐκογιονάριζε A | καὶ γὼ X | δύο φιόρα B, Δ || 72. σὲ φχαριστᾶω X || 73. διὰ ἐμέ B, Γ : δι' ἐμέ Δ || 74. ὀμπλιγατσιόν X : ὀμπλιγατζιόν A || 75. τέτοιον τρόπο X, A : τέτοιον τρόπον B, Γ, Δ || 76. κοσιτίζει B, Γ, Δ || 77. δὲν τὸ γνωρίζεις A, B, Γ : ποὺ ὁ κόσμος τὸ γνωρίζει Δ || 78. ποὺ ἐξόδιασα A, B, Γ : τι ἐξόδιασα Δ | νὰ τὸ X | νὰν τὸ A, B, Δ : νὰ τὸν Γ || 80. καὶ αὐτὴ μὲ δίχως Δ | νὰ θὲς νὰ τὸ σκοτώσης X | νὰν τὸ B, Γ, Δ || 81. Δὲν δίνει B, Γ, Δ || 82. τὸ μετανιώνεις B, Γ

πὼς ἔχω ἔγνοια γιὰ τὰ σὲ κ' ἔτσι τὸν ἄρμηνεύω
νὰ μὴ χαλιέται ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Ἔτσι κ' ἐγὼ γυρεύω. 85
Πάρε μία βέργα, δεῖρε το, ὡσὰν παιδί όπου 'ναι.
Κοίταξε, οἱ γειτόνοι μας κι ὁ κόσμος τί θα ποῦνε;
Ἔτσι, ἀδρεφούλα μου, νὰ ζεῖς, καὶ κοίταξε νὰ ζοῦμε
μὲ γνώση καὶ μὲ φρόνηση, κι ἄλλοι νὰ μὴν ἀκοῦνε
τί κάνουμε στὸ σπίτι μας, γιὰτὶ ἀφορμὴ γυρεύει 90
ὁ κόσμος, κι ὅλο γνοιάζεται ὁ ἄλλος τί μαγερεύει.
Τώρα τὸ ὅ,τι ἐγένηκε ἄς εἶν' συχωρεμένα,
κοίταξε σὰ νοικοκυρὰ νὰ μὴ σ' ἀκούει κανένας.
Ὅριστε ἀτσιδέντε! Ὅριστε φάτο!
Τὸ τί κάνει ἡ μάνα! Δίχως νὰ θέλει, σκοτώνει τὸν υἱό! 95
Μὰ τί νὰ κάμω πὺ εἶμαι πατέρας,
εἶμαι καὶ ἄντρας, καὶ τὰ δύο στενά!

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ *μοναχὴ*

Μπὰ κακομοῖρα πὺ 'μοννα! Δὲν μπορῶ νὰ 'πομάνω
ξυλιές, βρισιές ἀπὸ τσι δυό, κοντεῦω νὰ πεθάνω.
Τοῦτο δὲν ὑποφέρνεται, γιὰτ' εἶναι κάθε μέρα, 100

84. καὶ τζι X : κ' ἔτζι A | τὸν ὄρμηνεύω A, B, Γ, Δ || 85. μὴν χαλιέται B, Γ | Ἔτσι κ' ἐγὼ A, B, Γ : Εὐτὸ κ' ἐγὼ Δ | καὶ γὼ X || 86. μιὰ B, Δ || 87. τζὴ γειτόνους μας ὁ κόσμος X : οἱ γειτόνοι μας, ὁ κόσμος B, Γ, Δ || 88. Ἔτζι A, B, Γ | ἀδελφούλα μου B, Γ, Δ || 89. μὲ φρόνησι A, B, Γ, Δ | καὶ ἄλλοι X, A, B, Γ || 91. καὶ ὅλο γνοιάζεται, ἄλλος A, B, Γ | ὁ ἄλλο X || 92. ἄς ἦναι A, B : ἄς εἶνε Γ | συχωρεμένα B, Γ || 93. κύττα ὅμως σὰ νοικοκυρὰ Δ | ὡσὰν A, B, Γ | νὰ μὴν B, Γ || 94. ἀτζιδέντε X : ἀτζιντέντε A : ἀτσιντέντε B, Γ, Δ || 95. Δίχως νὰ θέλ' ἡ μάνα Δ | σκοτώνει τὸ παιδί A, B, Γ, Δ || 96. ποῦμαι A, B, Γ, Δ || 97. Εἶμαι ἄνδρας Δ | καὶ ἄνδρας A, B, Γ || Titulus. Κατερίνα μόνη της A, B, Γ : μόνη Δ || 98. Κοκομύρα X | δὲν πορῶ νὰ πομάνω X : δὲ μπορῶ A, B, Γ, Δ | ν' ἀπομάνω A : ν' ὑπομάνω Δ || 99. Ξυλαῖς, βρισαῖς B | ν' ἀπεθάνω A, B : ν' ἀποθάνω Γ || 100. δὲν ὑποφέρνεται, κάθε στιγμὴ τὴν ὥρα X

- βρισίεις ἀπὸ τὸν υἱό, ξυλιές ἀπ' τὸν πατέρα.
 Καμίαν ὥρα βέβαια θὰ πάω στὸ μοναστήρι
 νὰ ἡσυχάσω ἐδεκεῖ ὥστε ποὺ νὰ γιαγεῖρει
 ἢ μοίρα ἢ τὸ ριζικὸ ἢ θάνατος σ' ἐμένα,
 σ' ἐκείνονε κ' εἰς τὰ παιδιά, ποὺ νὰ μὴ μείνει ἕνα. 105
- Κολάζουμαι ἢ κακορίζικη ποὺ ἔτσι καταριοῦμαι,
 μὰ τί νὰ κάμω; Δὲν μπορῶ· πολλὰ στενοχωριοῦμαι. 55
- Ἄνάθεμα τὸν προξενητὴ ποὺ ἦρθε νὰ μὲ κάμει
 νὰ πάρω τὸ βρουκόλακα κ' ἔτσι νὰ μὲ ξεδράμει
 πῶς εἶν' καλὸς καὶ φρόνιμος, πλούσιος καὶ παλληκάρι. 110
- Ἐγὼ εἶδα τὸ κοντράριο· ὁποῦ καμία χάρη
 δὲν ἔχει ἀπ' ὅσες μοῦ ἔπανε· μόνον τὸ ἐναντίο
 ἐγὼ ἔβρηκα σὲ δαύτονε, ποὺ νὰν τὸν πιάσει ρίο.
 Εἶναι καὶ μεθυστὴς μουρλός, περήφανος καὶ βρόμιος·
 ὁποῦ στὴ στράτα προβατεῖ καὶ δὲν τὸν παίρνει ὁ δρόμος. 115
- Μοῦ ἦτανε μελλάμενο νὰν τὰ πλερώσω οὔλα
 ἐμὲ τσῆ κακορίζικης καὶ ὄχι ἢ Χρυσούλα,
 ὁποῦ ἔκανε τὰ προξενιά μὲ δαύτηνε ἀπὸ πρῶτα.
 Τὴν εὔρεσκε κ' ἐκείνηνε ἔτσι *φουρτούνα ρότα!**
 Εἶμαστε κακομοῖρες 120
 ἐμεῖς οἱ γυναῖκες, 120α
 γενόμαστε σκλάβες
 σ' οὔλους τσι ἄντρες 121α
 καὶ ζοῦμε μὲ τὸ ζυγό.
 Ἐγὼ ἢ κακομοῖρα
 ζῶ δίχως ἐρπίδα 123α
 σὲ τέτοια σκλαβιά.

* *Ιταλ. Fortuna rotta = μεγάλη καταιγίδα*

101. βρυσιαῖς Β : Βρυσιές Γ | υἱό Α : υἱόν Β : υἱόν Γ || 102. ὥραν Β, Γ || 103. νὰ διαγεῖρη Α, Β, Γ, Δ || 104. τὸ ριζικόν Β : τὸ ροιζικόν Γ | ἢ θάνατο σὲ μένα Χ || 105. σὲ κείνονε Χ || 107. δὲ μπορῶ Χ, Α | πολὺ Γ || 108. Ἄνάθεμα στὸ προξενεῖο Δ | ποῦ ἤθελε νὰ μὲ κάμη Χ : ποῦ ἦλθε νὰ μὲ κάμη Β, Γ : ποῦ ἦλθε Δ || 109. τὸ βρουκόλακα Β | καὶ ἔτσι Χ || 111. Κ' ἐγὼ εἶδα τὸ Α, Δ : Κ' ἐγὼ ἔδα τὸ Β, Γ || 113. Ἐγὼ πῦρκα Α, Β : Ἐγὼ πῦρκα Γ : Ἐγὼ εὔρκα Δ | νὰ τὸ Χ || 114. εἶναι μεθύστακας Δ | καὶ βρόμιος Α, Β : βρώμιος Δ || 116. νὰν τὰ περάσω Α, Β, Γ, Δ || 118. Ὄποῦ ἔκανε Α, Β, Γ, Δ | τὴν προξενεῖα Β, Γ, Δ || 119. καὶ κείνηνε Χ || 121α. εἰς οὔλους Χ : σ' ὄλους Β, Γ, Δ | ἄνδρες Α, Β, Γ, Δ || 122. μὲς τὸ ζυγὸ Α, Β, Γ, Δ || 123. Ἐγὼ εἶμαι κακομοῖρα Α, Β, Γ, Δ || 123α. ἐλπίδα Α, Β, Γ, Δ

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ καὶ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μὰ λέω τότε ξετρούπωσες τέτοιο γαμπρὸ φαμόζο, 125
 μὰ ναῖσκε, μοῦ τὸν ἤφερες τέτοιονε γαλαντόμο
 ποῦ δὲν τοῦ λείπει τίποτα κακὸ ποῦ νὰ μὴν ἔχει,
 οὔλα τὰ βίτσια τὰ κακά, οὔλα εὐτοῦνος ἔχει.
 Εἶναι καλὸς μεθύστακας, εἶναι καὶ τζογαδόρος,
 εἶναι φαρτσούνι τέλειο ποῦ τὸ γνωρίζει ὁ φόρος. 130
 Εἶν' ἀκαμάτης καὶ φαγὰς ποῦ τὸν γνωρίζει ἡ πόλη, 56
 εἶναι ἰνφάμες τέλειος, μοῦ τότε λένε ὅλοι.
 Δὲν τό 'ξερα ὁ δυστυχῆς πῶς εἶναι τέτοια τζόγια,
 τὸν ἤβλεπα π' ἐρχότουνα πάντα του μὲ τὰ λόγια.
 "Ἄς εἶναι, ἐγελάστηκα, τὴν ἔπαθα, πὲρ Ντίο, 135
 μ' ἐκάμανε καὶ τοῦ 'δωκα ἔως χιλιάδες δύο.
 Τὸν προίκισα χοντρά χοντρά, ξέχωρα ἐκεῖνα τ' ἄλλα
 χαρίσματα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ὅπου 'τανε μεγάλα.
 Τὰ πῆρε καὶ ἐμίσειψε καὶ πῆγε στὸ Τσιρίγο
 καὶ τὰ 'φαγε καὶ τὰ 'παίξε ὅλα σὲ κάτι τζίρο. 140
 Καὶ τώρα μῶστειλε ἐδῶ ἐμένα τὰ παιδιὰ του
 νὰν τὰ ταῖζω· νόν, σινιόρ, ἄς φάνε τὰ μυαλά του!
 Ἐγὼ τὸ ἀποφάσισα, πρώτη ὀκαζιὸν ποῦ εὔρω...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Πιλιὸ δὲν τὰ βαρέθηκες; Δὲν ἔμπορῶ νὰ σ' εὔρω.
 Τί πράμα εἶναι μὲ λόγου σου! Πάντα τὴ φαωμάρα 145
 ὄντας τὴ βάλεις χερικὸ...

125. τὸν ξετρούπωσες A, B : τὸν ξετρούπωσες Γ, Δ || 126. ἔφερες τέτοιο γαλαντομόζο A, B, Γ, Δ || 127. τίποτα σ' ὅτι τονε γυρέψης X || 128. ὅλα... ὅλα B, Γ | βίτζια X, A | αὐτοῦνος A, B, Γ || 129. Εἶναι κακὸς μεθύστακας καὶ φίνος τζογαδόρος Δ | ντζογαδόρος A || 130. φαρτσούνι X, A : φαλτσούνι B, Γ | τὸν γνωρίζει A, B, Γ || 131. Εἶναι ἀκαμάτης A, B, Γ, Δ | τὸν γνωρίζουν ὅλοι X || 132. νιφάμες X || 134. Τὸν ἔβλεπα A, B, Γ, Δ | ποῦ ἐρχότουνα X, A | χωρὶς λόγια A, B, Γ, Δ || 136. μὲ κάμανε X | τὸδωκα A, B, Δ || 137. Τὴν προίκισα A, B, Γ, Δ || 139. κ' ἐπίγη A, B, Γ, Δ | Τζιρίγο X, A || 140. τᾶφαε A, B, Γ | τὰ πέταξε κ' ἄλλα X | καὶ ἄλλα A, B, Γ : καὶ τᾶπεξε καὶ τᾶφαγε ὅλα Δ || 144. δὲν ἔμπορῶ X || 145. εἶνε μὲ σένανε! Δ

ΘΟΔΩΡΗΣ

Δῶσ' μου μὲ τὴν ἀμπάρα.

Καλά, Κατερινούλα μου, ἡ ἀλήθεια εἶναι μαλώτρα,
 ὄντας μιλῶ τὸ δίκιο μου, πάντα μοῦ βγαίνεις κόντρα.
 Ἐσὲ λίγο σὲ μέλουνε γιατί δὲν τὰ ξοδιάζεις
 καὶ δὲ σὲ γνοιιάζει τίποτα παρὰ νὰ λουτρακιάζεις 150
 τὸν κῶλο σου, τὰ μοῦτρα σου καὶ ὅλο τὸ κορμί σου.
 Μὰ ἐμένανε πῶς μῶρχουνται...

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Σώπα κ' εἶναι ντροπή σου.

Πάντα μὲ τὰ βρομόλογα εἶσαι συνηθισμένος
 καὶ ἄνοστα νὰ φέρνεσαι ὡσὰν ξεκουτιασμένος.
 Ἔτσ' ἄνοιξες τὰ μάτια σου, εὐτύς τὴ φαωμάρα! 155

ΘΟΔΩΡΗΣ

Βουβαίνου, ὄντας ἐγὼ μιλῶ σὲ πιάνει κατσηφάρα.
 Μωρ' μπράβο! Ἀφερούμου σου! Δὲν εἶμαι νοικοκύρης; 57
 Στὸ σπίτι μου ὅ,τι θὰ πῶ ὀρίζεις νὰ μὲ δείρεις;
 Ἔτσι μιλῆσω τίποτα, εὐτύς εὐτύς πετᾶται
 σὰ ράπανο ἀπ' τὴν κροπιὰ κ' ἔτσι ἀπιλογᾶται. 160

ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἄς εἶναι, δὲ ματαμιλῶ κι ὅ,τι κι ἃ θέλεις ψάλλε.

ΘΟΔΩΡΗΣ

Μωρή, ἄνοιξε τὰ μάτια σου, σοῦ λέω γνώση βάλε.
 Σοῦ λέω μοῦ τὰ σκοτίσεις, μωρὴ βρομομεθύστρα,
 γιατί σὲ κάνω καὶ θωρεῖς, μπέλα πανηγυρίστρα.

148. ὄντας X | πάντα ἐσὺ βγαίνεις A : σὺ βγαίνεις B, Γ, Δ || 151. καὶ οὐλο τὸ κορμί σου A || 152. Μὰ μένανε A, B, Γ, Δ | πῶς μοῦ ἔρχεται X : μοῦρχονται Γ || 155. Ἐτζι A : Ἔτσι B, Γ, Δ | τὰ μάτια σου ἔπιασες φαομάρα Δ | εὐθύς A, B, Γ || 156. κατσηφάρα X : κατσηφάρα A || 157. Μωρ πράβω X | ἀφερού μου σου X : ἀφερού μου σου Γ || 159. τίποτσι A : τίποτσι B, Γ, Δ | εὐθύς, εὐθύς B, Γ, Δ | πετιέται Γ || 160. Σὰν ράπανο B, Γ, Δ | ἀπ' τὴ κροπιὰ A : ἀφ' τὴν κροπιὰ Δ | καὶ τζι X : κ' ἔτζι A | ἀπιλογᾶτε A, B, Δ : ἀπιλογιέται Γ || 161. καὶ ὅ,τι θέλεις ψάλλε A || 162. Μωρὴ ἄνοιχτα τὰ μάτια σου A : ἄνοιχτα B, Γ : μωρ' ἄνοιχτα τὰ Δ || 164. καὶ θὰ σὲ κάμω νὰ θωρῆς Δ

Ἔ... κι ἂν κουκίσω καμίαν ἡμέρα! 165
 Καημένη ράβδα πού θέλει πέσει
 σ' εὐτούνη τὴ ράχη!
 Σοῦ σιάζω τὴ σγόμπα
 ἀφόρτσα ξυλιές!

Σ Κ Η Ν Η Ε Κ Τ Η

ΓΕΡΟΥΜΟΣ, πού ἐγίνηκε σορτάδος, καὶ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Νὰ ξέρεις, λέω, Παπουτσή, τὸ πῶς ἐγὼ θ' ἀλλάξω, 170
 τὴν τέχνη μου ὥστε πού ζῶ νὰ μὴν τίνε κοιτάξω.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Μὰ τί θὰ κάμεις; Πῶς θὰ ζεῖς ὄξω μῶρ' τὸ ρουφιάνο;

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἦχι, σορτάδος θὰ γραφτῶ, κ' ἐκεῖ θε νὰ πεθάνω.
 Κι ὄχι ποτὲ στὴν τέχνη αὐτὴ νὰ ἔχω ἴγῶ νὰ ζήσω,
 γιὰτὶ τὴν ἐβαρέθηκα καὶ θε νὰ τὴν ἀφίσω. 175
 Γιατὶ, γαμῶ τὴν πίστη τση, κάθεσαι καὶ δουλεύεις
 καὶ ἔρχονται οἱ τάγκαροι...

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Κ' ἐσὺ τσι ξαγορεύεις.
 Μὰ εἶσαι καλὸς γιὰ τ' ἄρματα; Σοῦ φαίνονται παιγνίδια;
 Πές μου, μωρέ, στὸ Θεό σου, θὰ πᾶς νὰ μπάσεις γίδια;
 Θύμου τὰ λόγια μου καλὰ, ἐτοῦτο θε νὰ πάθεις, 180
 καμία μέρα βέβαια τ' ἄρματα θε νὰ χάσεις.

165. κ' ἂν κουκίσω Γ || 166. ράβδο Γ || 167. σὲ φτούνη Χ, Β, Γ, Δ : Σ' ἐφτούνη Α || 168. ἀφόρτζα Χ, Λ : Ἀφόρτσου Γ || Titulus. Γερόλυμος καὶ Α, Β, Γ, Δ || 170. θὰ ἀλλάξω Χ || 171. νὰ μὴ τίνε κυττάξω Β, Γ, Δ || 173. σολτάδος Α, Β, Δ : σολντάδος Γ | καὶ κεί Χ | πεθαίνω Γ || 174. Καὶ ὄχι Χ, Β, Γ, Δ | στὴ τέχνη Α | νὰ ἔχω ἐγὼ Γ || 175. κ' εὐτὺς θὰ τὴν ἀφίσω Α : κ' εὐθὺς θὰ τὴν ἀφίσω Β, Δ || 176. τὴ μπί-στι τζη Α || 177. Καὶ ἔρχονται Γ, Δ | Καὶ σὺ Χ || 178. γιὰ τὰ ἀρματα; Χ | φαίνονται Β, Γ, Δ || 181. Καμία ὥρα βέβαια Α, Β, Γ, Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

58

Πές μου, πῶς με στοχάστηκες; Πῶς δὲν ἔχω καρδιά;
 Ἄ!... ἔχασες, κουμπάρε μου, εἶμαι οὐλος ἀντρεία.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Εἶσαι κοντὸς κι ἀνάποδος, ἀκόμα καὶ σπασμένος,
 γέρνεις καὶ τὸ κεφάλι σου σὰ νά 'σουν φορτωμένος. 185
 Μωρ' ἀδρεφέ, γεννήθηκες γιὰ νά 'σαι γιὰ τσαγκάρης
 καὶ ἄσ' τα τὰ κουράφαλα.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Καὶ πῶς! Μὲ κογιονάρεις;
 Ἔχε τὴ γλώσσα σου κοντὴ κ' εἶμαι καλὰ σφιγμένος,
 ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορφὴ σίδερα φορτωμένος.
 Μὰ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, μὴ με πολυστιτσάρεις 190
 γιατί σοῦ δίνω πιστολιά, τήρα καὶ μὴ σπασάρεις.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Συμπάθιο, Γερολυμάκη μου, γιατί δὲ σὲ γνωρίζω
 πὼς εἶσαι τὸ Χασόπουλο.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Κι ὁ ἴδιος τὸ γνωρίζω.

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Σ' ἀρμίνεψα, σὲ διάταξα ὡσάν καλὸς πατέρας,
 τῶρα σοῦ λέω βέβαια πὼς εἶσαι ἓνα τέρας. 195
 Εἶσαι καὶ δεύτερος Λαδὰς καὶ τοῦ 'μοιασες σὲ οὔλα,
 σὲ βλέπω πὼς ἀγρίεψες, δὲ δέχεσαι οὐδὲ μπούρλα.
 Γιατὶ ἐγὼ γεννήθηκα νὰ ζῶ με τὸ βελόνι,

182. με στοχάζεσαι Α, Β, Γ, Δ | καρδιά Γ || 183. ἀντρεία Α | ὅλος ἀνδρία Β, Γ, Δ || 184. καὶ ἀνά-
 ποδος Χ : κ' ἀνάποδος Β, Γ, Δ | ἀκόμη Χ || 186. Μωρ' ἀδελφὲ Β, Γ, Δ | ἐγενίθικες Χ | γιὰ νὰ
 γενῆς Α, Β, Γ, Δ | τζαγκάρης Χ, Α || 188. σφιγμένος Α, Β, Γ, Δ || 189. ὡς τὴ κορφὴ Α || 190. πο-
 λυστιτσάρεις Χ, Α || 191. γλέπεις τὸ παλικάρη Χ || 192. Γερολυμάκι μου συμπάθιο σοῦ ζητῶ γιατί
 δὲ σὲ γνωρίζω Χ || 194. Σ' ὠρμίνεψα Γ || 196. Εἶσαι δεύτερος Χ | καὶ τῆμοιασες Α, Β, Γ, Δ || 198.
 ἐγὼ ἐγενίθηκα Χ

ποτέ μωρ' δὲ γιατρεύονται τοῦ μυαλοῦ σου οἱ πόνοι. Καημένε, νὰ ντρεπόσουνα, ν' ἄφηνες τὸ ἀναγοῦλες, νὰ κοίταζες τὴν τέχνη σου κι ὄχι εὐτὲς τοὶ μπουῦρλες. Μὲ εἴκοσι δύο βρομόγροσα σοῦ σώνει ἐσὲ νὰ ζήσεις, πῶχεις γυναῖκα καὶ παιδιὰ; Νιάνκα νὰν τὰ ποτίσεις νερὸ μωρ' δὲ σοῦ φτάνουνε, ἂν θέλουν ν' ἀγοράσουν, κι ὄχι τὰ χρειαζόμενα ποὺ θέλουν νὰ χορτάσουν. Θυμήσου τὸν πατέρα σου ποὺ σοῦ ἐμίλειε πάντα καὶ σοῦ ἔλεγε τὴν τέχνη σου νὰν τὴ δουλεύεις πάντα.	200
Μ' ἂν εἶσαι μουρλός, μ' ἂν εἶσαι Ράλλης καὶ θέλεις νὰ βάλεις τὸν κόσμο νὰ μιλεῖ, ἂν εἶσαι καρόνιας, εἶσαι καὶ κακομοίρης, δὲν ἔχεις μοῦτρα γιὰ παλληκάρη, εἶσαι δειλιάρης καὶ μασκαράς.	59 208α 209α 210 210α

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ, ΜΠΑΡΖΟΣ, ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ, ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ καὶ ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἐδῶ ἔναι κι ὁ Γερόλυμος μὲ τ' ἄρματα ζωσμένος,
ἀπὸ τοὶ πλέον καλύτερος σορτάδους ξακουσμένος.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρ' μπράβο σου, Γερόλυμε, πὲρ Ντίο καὶ σοῦ στέκου,
δὲν τό ῥπιζα, στὸ Θέο μου. Ἐσὺ ἔμοιασες τοῦ Κέκου.

199. δὲ γιατρεύονται A, Γ | καὶ τοῦ μυαλοῦ σου A : τοῦ κεφαλιοῦ σου B, Γ, Δ || 200. νὰν ντρεπό-
σουνα X || 201. καὶ ὄχι X | ἐνταῖς τζι X : αὐταῖς τζή A : εὐταῖς τση B, Γ : αὐταῖς τση Δ || 203.
παιδὶ X | νὰ τὰ ποτίσης A, B, Γ, Δ || 204. ἂ θέλουν A | νὰ γοράσουν X || 205. Μ' ὄχι τὰ χρε-
αζόμενα A : καὶ ὄχι X || 207. καὶ σὸ ἔλεγε B, Γ : σοῦ ἔλεγε Δ | νὰ τὴ δουλεύεις X : νὰ τὴν δου-
λεύης Δ || 208α. ράλλης X, A : Ράλλης B, Δ : ράλλης Γ || 209. καὶ βάλης Δ || 209α. τὸν κόσμο A |
νὰ ὀμιλῇ B, Γ, Δ || 210.-210α. καρόνιας καὶ κακομοίρης Δ || 213. κ' ὁ Γερόλυμος A, B, Γ || 214.
σορτάδους A : σορντάδους B, Γ, Δ || 215. Μορ πρᾶβο σου X | στέκου X || 216. Δὲ ντόρπιζα A :
Δὲν τόλλιζα B, Γ, Δ

ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Γιὰ ποῖον Κέκο τοῦ λές, καλέ;

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἐκειὸν τὸ σπεντεδόρο.

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Ἐγὼ ἔλεγα τὸν Κέκο-μπού, ἐκείνονε ἔγω ξέρω.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπράβο, σιὸρ Ποντίλιε μου, πάντα σου συνηθίζεις
μὲ φιάκα καὶ μὲ τροφαριὰ οὔλους νὰ μᾶσε βρίζεις.

220

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ποντίλιε, κοίταξέ με δῶ, σοῦ λέω βάλε γνώση
γιατὶ βασταίνω ἄρματα.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἔ... κόσα ἴέ; Μετὲ ἕνα γρόσι.*

Ἀβέτε τόρτο, σιὸρ κογιόν, σιέτε οὖν νιοραντάτσο.*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἄνκα σὺ καὶ οὖν ἄζινο, ἀκόμα καὶ βισντεκάτσο.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ἔλα νὰν τὰ φινίρουμε, γιατί εἶναι καὶ ντροπή σας
νὰ τσακωνόσαστε συχνά, δὲν εἶναι τσῆ τιμῆς σας.

225

* Ἐλληνοβεν. *E... cossa xe? Metè éna γρόσι* = και... τι τρέχει; Πάρε (δεχτείτε, πάρτε) ἕνα γρόσι

* Ἰταλοβεν. *Avete torto, sior cogion, siete un ignorantaccio* = ἔχετε ἀδικο, κυρ-βλάνα, εἰστε ἕνας τε-
λείως ἀκαλλιέργητος, ἀμαθέστατος

217. Γιὰ ποῖο A | Γιὰ ποῖον καλέ Κέκο τοῦ λές; Δ | καλέ τοῦ λές; A, B, Γ | Ἐκειὸ Γ | τὸν σπε-
ντεδόρο A, B, Γ, Δ || 218. ἐγὼ ξέρω A || 219. Μπράβο σινιὸρ X || 220. ὄλους B, Γ, Δ | νὰ μᾶς ἐβρί-
ζεις A | ὑβρίζεις B, Δ : ὑβρίζης Γ || 222. κόσα A, B, Γ, Δ | μὲ τε ἕνα Γ || 223. νιοραντάτσο X, A ||
224. ἀκόμα βισντεκάτσο A : ἀκόμα βισντεκάτσο B, Γ, Δ || 225. νὰ τὰ φινίρουμε A || 226. τσακο-
νόσασαι X : τσακονόσαστε A | τζι τιμή σας X : τσῆ τιμή σας B, Δ

ΠΟΝΤΗΛΙΟΣ

Μὰ ἐγὼ ἓνα λόγο ἐμίλησα.

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

*Ἔλα, μπάστα ἀντέσο.**

*Ἀντιάμο τούτι ἀλὰ ταβέρνα.**

ΜΠΑΡΖΟΣ

Σί, ἔρχεται ἄννα ἔσο.*

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Ἐγὼ δὲ θέλω βέβαια μὲ δαύτονε νὰ πίνω,
ὅς πάει νὰ βρει κλούκου καὶ κιού.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μωρέ, τί εἶναι κεῖνο; 230
Τί πὰ νὰ πεῖ κλούκου καὶ κιού; Ἦθελα νὰν τὸ ξέρω.

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Τὸ λὲν τοῦ Λιθακιώτωνα.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Μπράβο, σιὸρ καβαλιέρο. 60
Δὲν ντρέπεσαι, μωρ' διάολε, ποῦ θε νὰ κογιονάρεις;
Κοιτάξετε βρομόμυτος ποῦ θέλει νὰ σπασάρει!
Μωρ' ἔχετε στὸ σπίτι σας καμιά μπουκιά καθρέφτη 235
ποῦ νὰ ἴγλεπες τὰ μοῦτρα σου;

* *Ιταλ. Ella, basta adesso = ε, εσεῖς, φτάνει τώρα*

* *Ιταλ. Andiamo tutti alla taverna = πάμε ὅλοι στην ταβέρνα*

* *(Βεν.) Anca (ιταλ.) esso = κι αυτός*

227. Μὰ ἴγω Α, Β, Γ || 228. Σὶ Χ | ἄγκια Β, Γ, Δ || 229. δὲν θέλω Α, Β, Γ, Δ || 230. τί εἶναι ἐκεῖνο Α, Δ || 231. Τί πάει Α, Β, Γ, Δ | καὶ κιού Β, Γ, Δ | νὰ τὸ ξέρω Α || 232. Τὸν λὲν τοῦ Δ | καβαλιέρο Α || 233. Δὲν ντρέπεσαι Χ, Β, Γ : Δὲ ντρέπεσε Α || 234. Κοίταξε ὁ βρομόμυτος Α, Β, Γ : Μὲ ἴμένα ο βρομόμυτος Δ | ποῦ θέλεις νὰ σπασάρης; Α, Δ || 235. καμμιά Χ, Γ || Γιὰ νὰ βλέπης Α, Β, Γ : Γιὰ νὰ ἰδῆς Δ

ΓΕΡΟΥΜΟΣ

Μὰ δὲ μὲ λένε κλέφτη.

ΜΠΑΡΖΟΣ

Ξέρεις πὼς τῶμοιασες ἐσὺ ὡσὰν τὸ παραμῦθι,
πὼς βάνοντας τὰ ἄρματα ἄλλαξες καὶ τὰ ἦθη.
Βάλε γνώση, καημένε μου, γιατί σὲ πελεκάω
μ' οὔλα τὰ σορταδίκια σου, ἐγὼ δὲν ἀγροικάω. 240

ΣΚΟΥΡΔΟΥΛΗΣ

Ἔλα τώρα, ἄς τὰ φτιάσουμε, μπάστα, μπάστα ἀντέσο,*
ἀντιάμο τούτι φίνα λά, καντέμο ἄννα οὐν βέρσο.*
Τούτι, τούτι ἴν κομπανία
ἀντερέμο ἴν ἀλεγρία,* 245
γιὰ νὰ πιούμε μία κανάτα,
-φέρετε καὶ μία κομμάτα
νὰ μασοῦμε κάτι ντίς-
σ' τὴ γιομίζω νὰν τὴν πιεῖς.
Βίβα τούτι λὶ ἀμίτσι,
ἄννα νόστρι ἴ νεμίτσι* 250
σαλουντέμο* οὔλουνοῦς.

* *Ιταλ. Basta, basta adesso* = φτάνει, φτάνει τώρα

* *(Ιταλ.) Andiamo tutti (βεν.) fina là, cantemo anca un verso* = πάμε ὅλοι ὡς εκεί, ἄς τραγουδήσουμε κι ἓνα στίχο

* *Ιταλ. Tutti, tutti in compagnia / andremo in allegria* = ὅλοι, ὅλοι παρέα, να ἐρθουμε στο κέφι

* *Ιταλ. Viva tutti gli amici, / anco nostri i nemici* = ἤτω (στην υγιεία) ὅλων των φίλων, / ἀκόμη και των εχθρῶν μας

* *Βεν. Saludemo* = χαιρετούμε

238. ποῦ ἔβαλες τὰ ἄρματα κι' ἄλλαξες καὶ X || 240. σορταδίκια A, B, Γ, Δ | δὲ σ' ἀγροικάω A || 241. Ἐμπρὸς τώρα ἄς Δ | φτιάσωμε B, Γ || 242. φίν αλά X : φίνο λά Γ || 243. κομπανία X, A || 244. ἀνταρέμο A : ἀνταρέμο B, Δ || 245. μία κανάτα A, B, Δ || 248. νὰν τὴ πιεῖς X : νὰ ντὴ μπιῖς A : νὰ τὴν πιῖς Δ || 249. Βίβιε A | ἀμίτζι X : ἀμίτζοι A || 250. οἱ νεμίτζι X : οἱ νεμίτζοι A || 251. σαλουτέμο X | οὔλουνοῦς B, Γ, Δ

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Ὅλη ἡ Σύνοδος, μιλεῖ ὁ Ποιητής

61

Ἐγὼ τώρα ἐβαρέθηκα καὶ θέλω νὰ φινίρω
 σὲ τούτη τὴν ὑπόθεση καὶ πάλι νὰ γιαγείρω.
 Νὰ κάμω τὰ παινέσματα ὡς πρέπει εἰς ἐοῦλους,
 γιατί ἔχουμε ἀνάμεσα ὄχτροὺς πολλοὺς καὶ φίλους. 255

Ὅμως ὁ μαστρο-Θωδωρῆς ἔχει τὸ μέριτό του,
 γιατί ἐκαζάντισε πολλὰ κι ἄφησε τῶν παιδιῶν του.
 Ἡ Κατερίνα καὶ αὐτὴ ἐγενεθε μέρα νύχτα,
 νὰ τσ' εὔρουν γνέματα πολλὰ, νὰ μὴν τὴν ποῦν μεθύστρα.
 Ἀκόμα κι ὁ Γερόλυμος ἔχει τὸ μέριτό του, 260
 σ' ὅλα του τὰ καμώματα ἐστάθη γιατρικό του
 ὁπῶπινε πολὺ κρασί κ' εἶχε μεγάλη μύτη
 καὶ μεθυσμένος πάντα του ἐπήγαινε στὸ σπίτι.
 Τὸν ἔμαθε ὁ Παπουτσοῦς ὁπού 'ναι γεννημένος
 ἀπὸ τὸ Βάκχο βέβαια αὐτὸς εἶναι βγαρμένος. 265
 Αὐτεῖνος μόνον μία βολὰ ἐστάθη μεθυσμένος
 καὶ τοῦ 'μεινε γιὰ πάντα του, εἶναι καὶ ξεχασμένος
 εἶναι ἀπὸ τὴ γυναίκα του, εἶναι ἀπὸ τὰ παιδιὰ του,
 εἶναι ἀπὸ τὰ καμώματα ἐκεῖνα τὰ δικά του.
 Ὁ Ἄντωνάκης ὁ Μπαρζός, τὸ φοβερὸ κεφάλι, 270
 δὲ λέω τὰ καμώματα, τ' ἀφήνω γιὰ τὴν ἄλλη
 πὼς εἶναι ἡ μάνα τσῆ τιμῆς, ἐτοῦτο δὲν τὸ λέω,
 τὸ ξέρει ὁ κόσμος βέβαια δίχως ἐγὼ νὰ λέω.
 Νὰ πῶ γιὰ τὸν Ποντήλιο μας, εἶναι ἀπὸ τοῖ πρώτους
 τοῖ νυχτοκόπους τοῖ καλοὺς καὶ πάει εἰς τοῖ τόπους 275
 νὰ γλέπει τὸ τί γένεται, νὰ φέρνει τὰ ραπόρτα,
 τοῦ καθενοῦ τὸ σπίτι του καὶ πότε ἀνοίγει ἡ πόρτα.
 Νὰ ποῦμε καὶ τὸν ἄλλονε ποὺ τόνε λὲν Σκουρδούλη,
 ὁπού 'ναι καὶ πραγματευτὴς καὶ πάντα του στὰ χεῖλη

Titulus. Ὅλη ἡ Σύνοδος μαζομένη, 'μιλεῖ ὁ Ποιητής. Β : Ὅλα τὰ πρόσωπα τῆς κωμωδίας μαζωμένα, 'μιλεῖ ὁ Ποιητής. Γ || 253. τούτην τὴν Β, Γ | νὰ διαγύρω Β, Γ || 254. εἰς σὲ Β, Γ || 255. πολλοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους Β, Γ || 257. καὶ Χ, Β, Γ || 258. νύκτα Β || 259. μὴ τὴν ποῦν Γ || 260. καὶ ὁ Β, Γ || 261. Πῶλα Β : Πολλὰ Γ || 265. τὸν Βάκχον Χ, Β, Γ | βγαλμένος Β, Γ || 266. Ἀφτίνος Χ : Αὐτῆνος Β : Αὐτοῦνος Γ || 267. Καὶ τῶμεινε Β, Γ || 274. ὁπούνε Β : ὁπούναι Γ || 275. νυκτοκόπους Β || 276. Νὰ βλέπη Β, Γ | τί γίνεται Β, Γ || 278. ὁπού τὸν λὲν Σκουρδίλη Β, Γ || 279. πραγματευτὴς Β, Γ

- πάντα τ' ἄρέσει νὰ μιλεῖ φράγκικα καὶ λατίνια 280
καὶ δὲν τ' ἄρέσει νὰ πουλεῖ μαχαίρια καὶ πιρούνια.
Εἶναι καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ὁποῦ τὸ λένε Γιάννη,
ὁπῶχει ἄρρώστια φοβερὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ γιάνει·
ποὺ τρώει ἕναν περίδρομο, ὅσα καὶ ἂν τοῦ δώσεις
δὲν τὸ χορταίνεις, βέβαια, ὅξω κι ἂν τὸ σκοτώσεις. 285
Εἶναι καὶ ἡ Ἀγγέλω μας, ἡ ὁμορφὴ κοπέλα,
π' ὅποιος περάσει ἀπὸ κεῖ, εὐτὺς τοῦ λέει «ἔλα»·
εἶναι καλὴ στὰ ψυχικά, γιατί ὅποιος τὴ ζητήσει,
ὄχι δὲ λέει κανενοῦ, γιατί ἔτσι τὸ θέλει ἡ φύση.
Ἔμοιασε, λέω, τοῖς θαυμαστῆς Ρεσοῦλας τοῖς φαμόζας, 290
Μωαμετάνας Γύπτιας, ἐκείνης τοῖς βιτσιόζας,
ὁποῦ ἔκαμε ἕνα στράτευμα οὔλο νὰν τὴν περάσει
κι ὁ στοχασμὸς τῆς ἤτουνα οὔλο νὰν τὸ χορτάσει.
Εἶναι κι ὁ Μαρινάκης μας ὁποῦ πουλεῖ ὀρτύκια,
ποὺ ἔκαμε τὸ Γερόλυμο καὶ πῆρε τὰ ποντίκια. 295
Σορτάδοι οἱ κακορίζικοι ἐπῆγαν ν' ἀγοράσουν
παπούτσια ἀπὸ δαύτονε κ' ἔτσι νὰ δοκιμάσουν
ἂν τὰ μιλεῖ τὰ φράγκικα, νὰ κάμουν τὸ παζάρι,
νὰ δώσουν τοῖς παράδες τους κ' ἕνας τους νὰν τὰ πάρει.
Εἶναι κι ὁ βρομοβούρδουλας Μαρίνος Κατεβάτης, 300
ὁποῦ τὴ βάνει μ' εὐκολιὰ τὴ νύφη στὸ κρεβάτι.
Ἔτσι μιλήσει μετὰ σέ, εὐτὺς τὴ γιουντικάρει
γιὰ νὰ σοῦ κάμει τροφαριὰ καὶ ἄλλο δὲν πενσάρει.
Κορμί εἶναι τεμεράριο, ὅλος εἶναι κανάγιας,
εἶναι φαρτσούνι τέλειο, εἶναι ὄλο ταρτάγιας. 305
Ὅλοι, ὄλο μαζωμένοι,
ὄλο τοῦτοι ἀνταμωμένοι.
Καθενοῦ τὸ ὄνομά του
εἶναι καὶ τὸ ἰάγγελμά του,
εἶναι δῶ καὶ ἡ ζωὴ του, 310

284. ὅσα κ' ἂν X || 285. ὅξω καὶ τὸ σκοτώσης B, Γ || 287. ἐκείθενε εὐθὺς B, Γ || 288. τὴν ζητή-
σει B, Γ || 289. γιατί ἔτσι θέλει ἡ φύσις X : γιατί ἔτσι τὸ θέλει ἡ φύσις B, Γ || 290. τῆς θαυμαστῆς
X | Ρεσοῦλας Γ | φαμόζας Γ || 291. Γύπτιας B : Γύπτιας Γ | βιτσιόζας X || 292. Ὅποῦ ἔκαμε B,
Γ | ὄλο νὰ τὴν B, Γ || 293. Καὶ ὁ X, B, Γ | ὄλο B, Γ | νὰ τὸ Γ || 294. καὶ ὁ X, B, Γ || 295. Πόκαμε
B, Γ || 296. Σολντάδοι B, Γ | νὰ ἰγοράσουν B || 297. καὶ τῆν X || 299. τῆν παράδαις του X : τοὺς
παράδες τους B, Γ | κ' ἕνας τους X : κ' ἕνας του B | νὰ τὰ πάρη X, Γ || 300. καὶ ὁ X, B, Γ || 301.
μὲ φκολιὰ X || 302. μετὰ σοῦ Γ | εὐθὺς B, Γ || 303. δὲ μεπενσάρει B || 305. φαλτσούνι B, Γ

ἄλλουνοῦ εἶν' ἡ τιμή του.
Ὅποιος θέλει νὰν τοὺς ξέρει,
ἄς ρωτήσῃ νὰν τοὺς εὔρει·
πῶς ἐκεῖδ' οὐδ' ἔστι γραμμένο,
εἶναι ὄλο συνθεμένο. 315

Πρέπει τώρα νὰν τ' ἀφήσω,
πῶς τελειώνει αὐτὸ τὸ ἴσο·
καὶ γὰρ τοῦτο κάνω τέλος
στὸ γραμμένο τοῦτο ἔλος. 319

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΩΜΩΔΙΑΣ